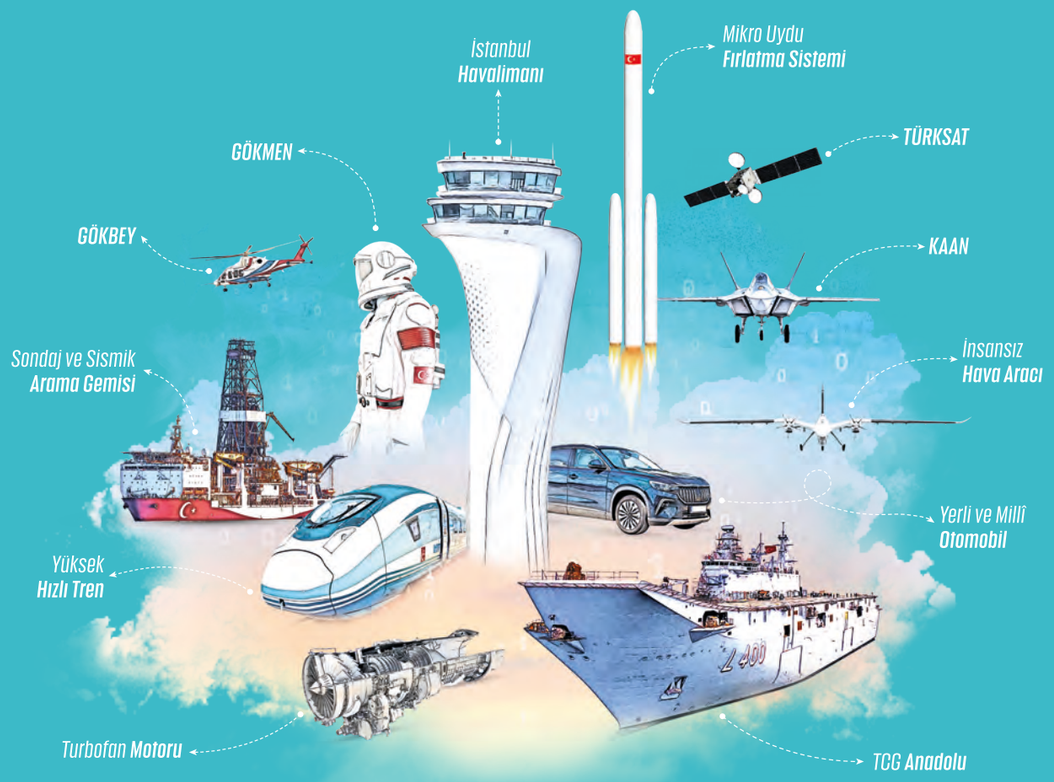
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz



BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-6280-9

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

MODADA TEMEL SANAT 10

DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MODADA TEMEL SANAT

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

10

DERS MATERYALİ



MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

MODADA TEMEL SANAT 10

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Ayşegül SÖZEN
Belgin GÖK
Demet KOPAN GÖK
Günay ÇAPIK
Mehtap BAL
Özlem YAVUZ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 8012
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... : 1940

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanları: Erkan ÖZSARAÇ
Yasemin AYAYDIN
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı: Hatice GÜRDiL EGE
Rehberlik Uzmanı: Elif YAZICI
Görsel ve Grafik Tasarım Uzmanları: Aysun ERTEN
Banu AKENGİN SIN

ISBN - 978-975-11-6280-9
Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

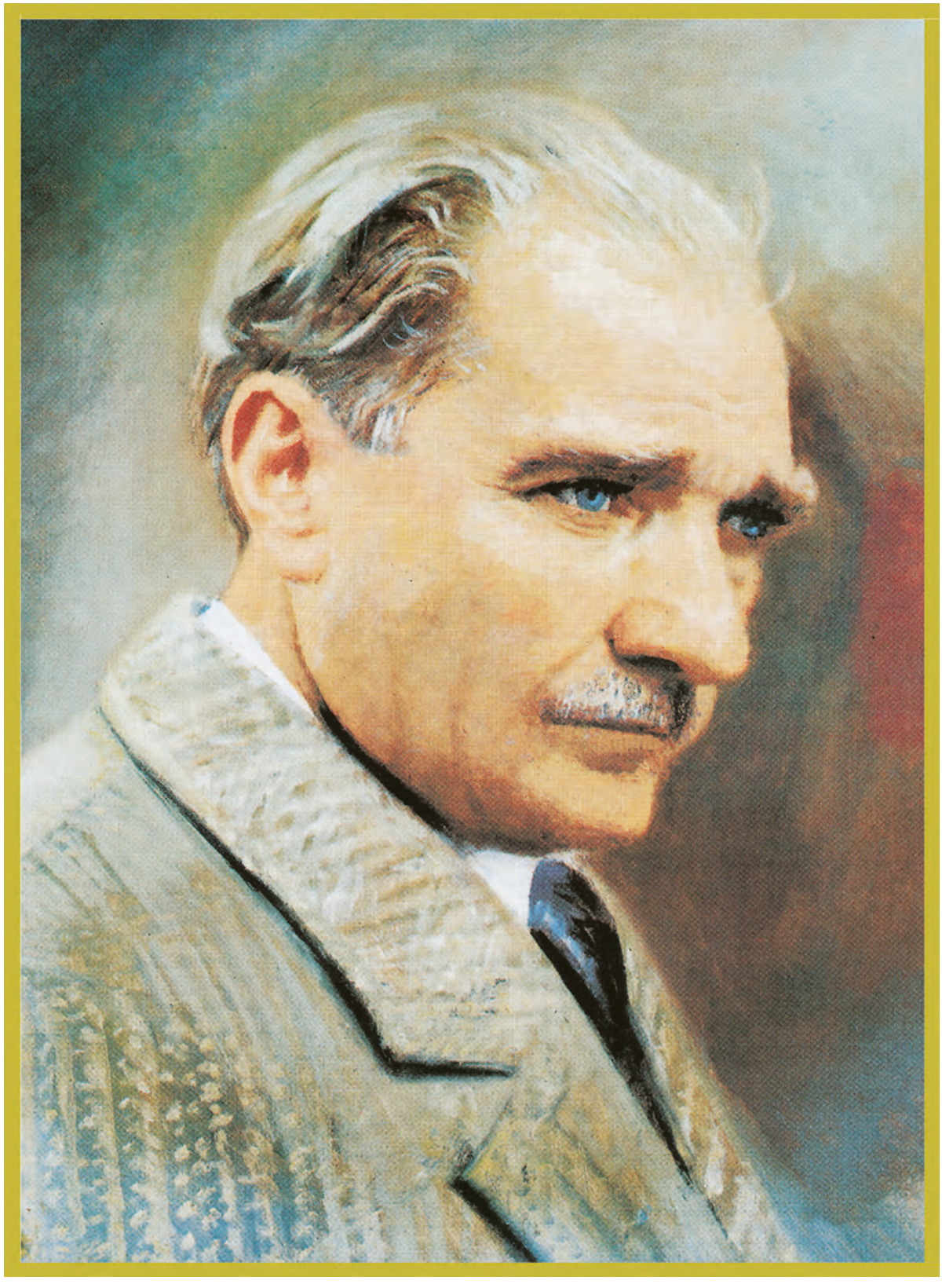
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

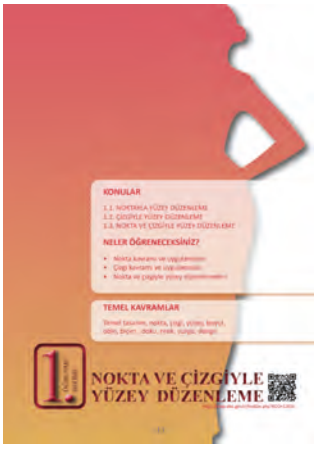
Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk



MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER



DERS MATERYALİNİN TANITIMI 11
1. ÖĞRENME BİRİMİ: NOKTA VE ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME 13
1.1. NOKTAYLA YÜZEY DÜZENLEME 14
1.1.1. Temel Tasarım Eğitiminin Önemi 14
1.1.2. Noktanın Tanımı ve Plastik Sanatlardaki Önemi 15
1.1.3. Noktayla Yüzey Oluşturma 15
1. UYGULAMA - Noktalama Tekniğiyle Yüzey Oluşturma 17
1.1.4. Objeyi Noktayla Yüzeye Uygulama 19
2. UYGULAMA - Noktalama Tekniği Kullanarak Doğal Obje Çalışması 20
1.2. ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME 22
1.2.1. Çizginin Tanımı 22
1.2.2. Çizginin Plastik Sanatlardaki Önemi 24
1.2.3. Çizgi Çeşitleri 24
1.2.4. Çizginin Psikolojik ve Karakteristik Özellikleri 25
1.2.5. Objeyi Çizgiyle Yüzeye Uygulama 26
3. UYGULAMA - Çizgi Teknikleri Kullanarak Obje Oluşturma 27
1.2.6. Çizgiyle Yüzey Üzerine Düzenleme Çalışmaları 28
4. UYGULAMA - Çizgi Teknikleriyle Yüzey Oluşturma 29
1.3. NOKTA VE ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME 31
1.3.1. Nokta ve Çizgiyle Yüzey Düzenleme İşlemleri 31
1.3.2. Nokta ve Çizgiyle Yüzey Düzenleme Araştırması 31
1.3.3. Nokta ve Çizgiyle Düzenleme Veri Toplanması 31
1.3.4. Nokta ve Çizgi Uygulamaları 31
5. UYGULAMA - Nokta ve Çizgiyle Yüzey Oluşturma 33
1.3.5. Nokta ve Çizgi Tekniğiyle Özgün Yüzey Düzenlemeleri 35
6. UYGULAMA - Yüzey Üzerinde Nokta ve Çizgi Çalışmaları 36
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 38



2. ÖĞRENME BİRİMİ: OBJELERİ RENKLENDİRME 39
2.1. RENK ÇEMBERİ 40
2.1.1. Renkle İlgili Kavramlar 40
2.1.2. Renk Gruplarının Sıralanması 41
2.1.3. Renk Grupları Örnekleri 42
2.1.4. Guaj Boya Tekniğinin Özellikleri 43
2.1.5. Guaj Boya Tekniğinin Uygulamasında Dikkat Edilecek Noktalar 43
2.1.6. Ayrıntılara Değer Vererek Renk Çemberi Hazırlama 43
1. UYGULAMA - Renk Çemberi Hazırlama 44
2.1.7. Guaj Boya Tekniği ile Renk Çemberini Renklendirme 46
2. UYGULAMA - Guaj Boya Tekniğiyle Renk Çemberi Boyama 46
2.2. RENK KONTRASTLARI 48
2.2.1. Renk Kontrastlarının Sıralanması 48
2.2.2. Renk Kontrastlarının Önemi 48
3. UYGULAMA - Guaj Boya Tekniğiyle Yüzey Üzerine Renk Kontrastı Uygulama 51
2.2.3. Renklerin Psikolojik Etkileri 53
2.2.4. Objelerin Rengini Orijinaline Uygun Olarak Hazırlama ve Çizimi Renklendirme 56
4. UYGULAMA - Obje Çizimi Ve Renklendirme İşlemi 56
2.3. KOLAJ TEKNİĞİYLE YÜZEY DÜZENLEMELERİ 57
2.3.1. Kolaj Tekniği 58
2.3.2. Kolaj Tekniği Kullanılırken Dikkat Edilecek Noktalar 58
2.3.3. Görselin Bir Bölümünü Aslına Uygun Olarak Farklı Tekniklerle Uygulama 58
5. UYGULAMA - Görseli Aslına Uygun Olarak Yüzey Üzerinde Guaj Boya Tekniğiyle Boyama 59

2.3.4. Kolaj Tekniğini Detaylara Önem Vererek Kullanma 61
2.3.5. Kolaj Tekniğini Standartlara Uygun Olarak Çalışma 62
6. UYGULAMA - Kolaj Tekniğiyle Pano Hazırlama 62
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 64

3. ÖĞRENME BİRİMİ: DOKU YORUMLARIYLA YÜZEY OLUŞTURMA .. 65
3.1. DOKULU OBJELERİ KARA KALEM TEKNİĞİYLE ETÜT ETME 66
3.1.1. Dokuyla İlgili Temel Kavramlar 66
3.1.2. Doku Çeşitlerini ve Özelliklerini Gruplandırma 70
1. UYGULAMA - Doku Yüzeyi Oluşturma 78
3.1.3. Işık ve Gölge Alanlarını Tespit Etme 80
3.1.4. Dokulu Objelerde Yüzey Çalışmalarını Kara Kalemle Yapma .. 81
2. UYGULAMA -Karakalem Tekniğiyle Dokulu Objeyi Yüzeye Aktarma 83
3.2. ÖZGÜN DOKU YORUMLARINI RENKLENDİRME 84
3.2.1. Özgün Yüzey Düzenlemelerini Renklendirme Örnekleri 85
3.2.2. Doku Özelliklerine Uygun Renk Seçimi 85
3. UYGULAMA - Doku Özelliklerine Uygun Renk Seçimi Yapma 86
3.2.3. Guaj Boya Tekniğiyle Çalışmayı Renklendirme..... 88
4. UYGULAMA - Dokulu Objeyi Renklendirerek Paspartulama 89
3.3. YÜZEY ÜZERİNDE DOKU YORUMLARI ÇALIŞMALARI 90
3.3.1. Dokulu Objelerden Özgün Yüzey Düzenlemeleri 90
3.3.2. Yüzey Üzerinde Özgün Doku Düzenlemeleri 94
5. UYGULAMA - Basit Kumaş Yüzeyini Özgün Bir Yüzeye Dönüştürme 99
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 102



4. ÖĞRENME BİRİMİ: DESEN TASARIMI 103
4.1. FARKLI KUMAŞ TÜRLERİNE UYGUN DESEN TASARIMI 104
4.1.1. Kumaş Çeşitleri 104
4.1.2. Modele Uygun Kumaş Çeşitleri 108
1. UYGULAMA - Desene Uygun Giysi Tasarlama 109
4.1.3. Desen Tasarım Prensipleri 110
4.1.4. Desen Tasarım Örnekleri 115
4.1.5. Desen Tasarım Çalışmaları 120
2. UYGULAMA - Kumaş Deseni Hazırlama 125
4.2. DESEN TASARIMINA UYGUN GİYSİ TASARIMLARI 127
4.2.1. Yapılan Desen Tasarımına Uygun Giysi Çeşidi Seçimi 130
3. UYGULAMA - Desene Uygun Giysi Tasarlama 133
4.2.2. Deseni Farklı Yorumlarla Giysiye Aktarma 134
4. UYGULAMA - Deseni Uygun Giysiye Aktarma 136
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 140

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU (EK-1)..... 141
KAYNAKÇA 142
GÖRSEL KAYNAKÇASI 144
CEVAP ANAHTARI 145



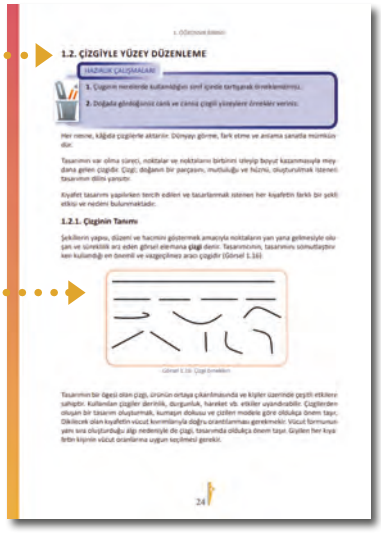
DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin kapağını gösterir.



Konu başlığını gösterir.

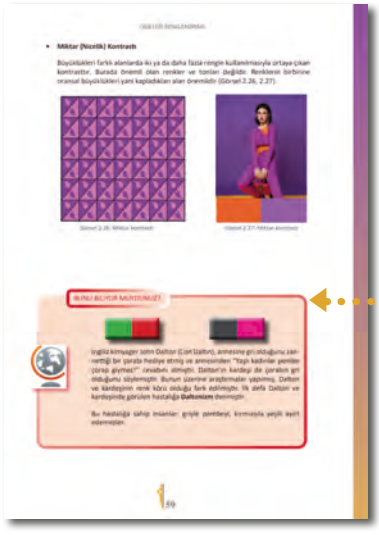
Öğrenme biriminin amacına uygun yapılacak hazırlıkları gösterir.



Öğrenme biriminin konularına uygun görselleri gösterir.

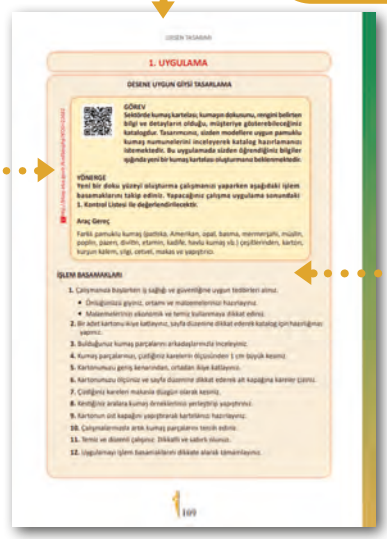
Öğrenme biriminiyle ilgili etkileşimli kitap, video, ses, animasyon, uygulama vb. ilave kaynaklara yönlendiren karekodu ve bağlantı adresini içerir.

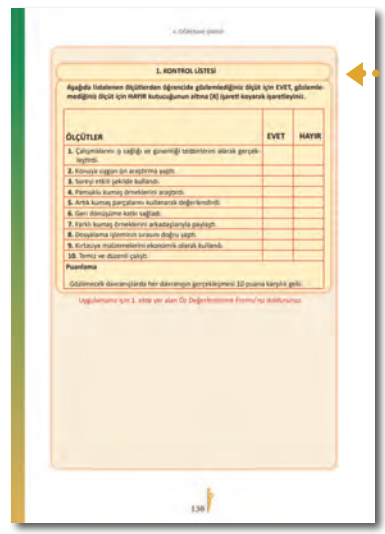




Öğrenme biriminin konusuna uygun okuma metinlerini içerir.

Konulara ait uygulamaları gösterir.





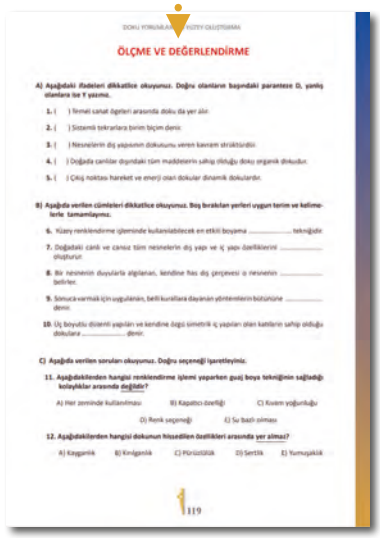
Uygulamada dikkat edilmesi gereken yerleri ve yönergeleri gösterir.

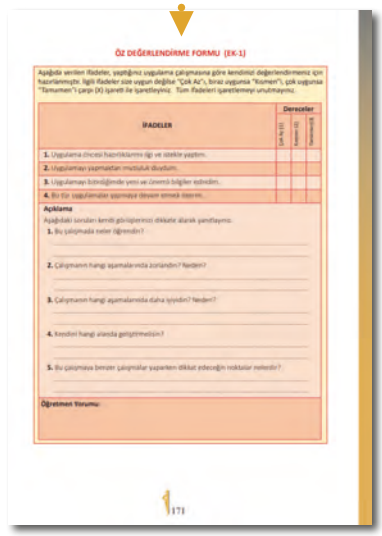
Uygulama faaliyetinde ne yapılacağını gösterir.

Uygulamanın sonunda yapılacak değerlendirme ölçütlerini gösterir.

Öğrenme birimi sonunda yapılacak "Değerlendirme Soruları"nı içerir.

Ekler Bölümünde "Öz Değerlendirme Formu"nu gösterir.







"Görsel Kaynakçası" başlığı altında ilave kaynaklara yönlendiren karekodu ve bağlantı adresini içerir.

"Bu ders materyalinde uluslararası ölçü birimleri esas alınmıştır."

KONULAR

1.1. NOKTAYLA YÜZEY DÜZENLEME
1.2. ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME
1.3. NOKTA VE ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Nokta kavramı ve uygulamaları
- Çizgi kavramı ve uygulamaları
- Nokta ve çizgiyle yüzey düzenlemeleri

TEMEL KAVRAMLAR

Temel tasarım, nokta, çizgi, yüzey, boyut, obje, biçim, doku, renk, vurgu, denge

1 ÖĞRENME BİRİMİ

NOKTA VE ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME

1.1. NOKTAYLA YÜZEY DÜZENLEME

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Tasarım denilince aklınıza ilk ne gelmektedir? Aklınıza gelen tasarım ürünlerini sıralayınız.
2. Dünyaca tanınmış Türk modacıların başarı serüvenlerini araştırarak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Çevre ve doğayı dikkatle incelediğinde bir çok varlığın şeklinin, renginin, boyutunun değişik tasarımlardan ibaret olduğu fark edilmektedir.

Tasarımın estetik kaygılar taşımasının yanı sıra ergonomik veya ekonomik olması, kullanışlılık ve tercih edilme nedeni olarak gösterilmektedir. Tüketime yönelik hazırlanan her tasarımda modacının kendi stilini yansıtması kadar bu ilkeleri karşılaması da oldukça önemlidir.

1.1.1. Temel Tasarım Eğitiminin Önemi

Tasarım sözcüğü "tasarı" sözcüğünden türemektedir. **Tasarı** ise "olması ya da yapılması istenen olgunun zihinde aldığı biçim, proje" anlamına gelmektedir. Tasarım yapan kişiye **tasarımcı** denir. Tasarımın İngilizcedeki karşılığı design (dizayn), tasarımcının ise designerdır (dizaynır). Moda tasarımında desing ve designer sözcükleri sıkça kullanılmaktadır.

Temel tasarım; hayatın hemen hemen tüm alanlarında kullanılıp hayatın vazgeçilmez bir parçası olan yaratıcılık ve hayal gücüyle beraber gözlem, izlenim, tasarım ve imgenin sanat eğitimiyle ifade edilmesi ve var olan yeteneğin geliştirilmesi eğitimidir.

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Çağının ötesindeki şıklığıyla dikkatleri üzerine çeken Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, takım elbiselerini kendisi tasarlıyordu (Görsel 1.1).



Görsel 1.1: Mustafa Kemal Atatürk, 1919 SİVAS

Temel tasarım eğitimi, tasarlanmak istenen ürünün görsel dil kullanılıp yaratıcılığı ön plana çıkaran görsel bir dille ifade edilmesini amaçlayan uygulamalı süreçtir. Bu süreç beş aşamadan oluşmaktadır.

Problemin Tanımlanması: Konunun anlaşılmasının gerçekleştiği basamaktır. Yaratıcılığın en aktif kullanıldığı aşamadır.

Bilgi Toplama: Tasarım konusunun tüm detaylarıyla incelendiği, çok sayıda verinin toplandığı aşamadır.

Yaratıcılık ve Buluş: Tasarımcının topladığı verilere göre **eskiz** denen taslakların oluşturulduğu aşamadır.

Çözüm Bulma: Yapılan taslakların üzerinde çalışılarak en mükemmele ulaşma aşamasıdır.

Uygulama: Yapılan tasarımın ürüne dönüştürüldüğü aşamadır.

Tasarımın Ögeleri

Tasarım sırasında uyulması gereken birtakım kurallar vardır. Bir ürüne tasarım denebilmesi için o ürünü oluşturan ögelerin bilinmesi gerekir.

Nokta: Herhangi bir boyutu olmayan; yer belirleyici, benek gibi anlamları olan yuvarlak izdir.

Çizgi: Hareket eden noktanın bıraktığı izdir.

Yön: Tasarımda oluşan ve oluşturulmak istenen hareketliliktir.

Boyut: Tasarımın her bir parçasını oluşturan görselin belli bir orana göre yerleştirilmesidir.

Biçim: Çizgi ve noktaların oluşturduğu dönüş ve kıvrımlardır.

Doku: Tekrarlarla biçimsel düzen oluşturmaktır.

Renk: Nesnelerden yansıyan ışığın gözde oluşturduğu duyumdur.

Tasarımın İlkeleri

Bir tasarım sürecinde tasarım ögelerinin yanı sıra dikkat edilmesi gereken diğer özellikler, tasarım ilkeleri olarak adlandırılır. Belli başlı tasarım ilkeleri şunlardır:

Denge: Tasarımı oluşturan her bir parçanın tanımlı ve estetik şekilde yerleştirilmesidir.

Vurgu: Tasarımın dikkat çekilmek istenen kısmı, başka deyişle tasarımın odak kısmıdır.

Görsel Hiyerarşi: Tüm görsel parçaların belli bir orantılama kullanılarak yerleştirilmesidir.

Bütünlük: Tasarım ögelerinin anlatmak istediklerinin belli bir uyum içinde ve eksiksiz aktarılmasıdır.

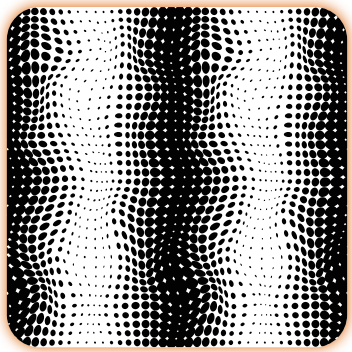
Akıcılık: Tasarım ögelerinin belli bir uyum içinde tasarlanmasıdır.

1.1.2. Noktanın Tanımı ve Plastik Sanatlardaki Önemi

Tasarım ögelerinden biri olan nokta; boyutsuz, yönsüz, tasarımın en küçük ve en önemli yapı taşı olan görsel imgedir. Temel tasarımda nokta; büyük-küçük, açık-koyu, sık-aralıklı, düzenli-dağınık olarak kullanılır. Noktaların belirli aralıklarla kullanılması yüzey etkisi oluşturulur. Sık ve aralıklı kullanılan noktalarla tasarıma hareketlilik, derinlik ve boyut etkisi kazandırılır.

1.1.3. Noktayla Yüzey Oluşturma

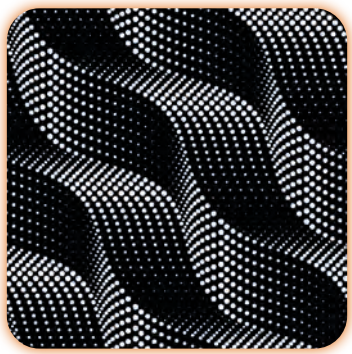
Noktayla yüzey oluşturma, çeşitli noktaların belli bir kompozisyona göre desenlenmesiyle sağlanır. Bu teknikler noktaların sık-seyrek, büyük-küçük ve serbest kullanılmasıyla oluşur. Belirli bir düzen ve tekrarla yüzey oluşturulabildiği gibi düzen olmadan da yüzey oluşturulabilir (Görsel 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9).



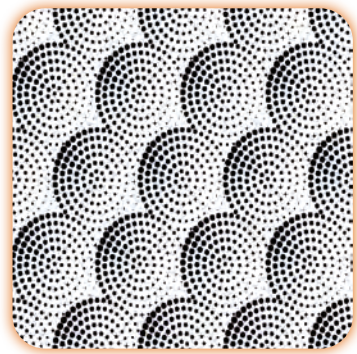
Görsel 1.2: Noktayla serbest yüzey düzenleme



Görsel 1.3: Noktayla büyük-küçük yüzey düzenleme



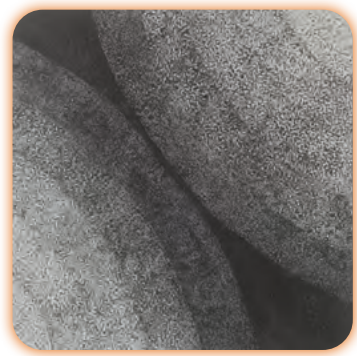
Görsel 1.4: Noktayla açık-koyu yüzey düzenleme



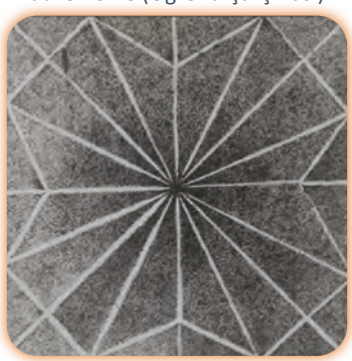
Görsel 1.5: Noktayla geometrik formda yüzey düzenleme



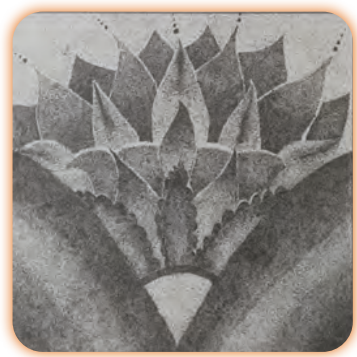
Görsel 1.6: Noktayla merkezden dağılan yüzey düzenleme (Öğrenci çalışması)



Görsel 1.7: Noktayla açık-koyu yüzey düzenleme (Öğrenci çalışması)



Görsel 1.8: Noktayla sık-aralıklı yüzey düzenleme (Öğrenci çalışması)



Görsel 1.9:Noktayla açık-koyu, sık-aralıklı yüzey düzenleme (Öğrenci çalışması)

1. UYGULAMA

NOKTALAMA TEKNİĞİYLE YÜZEY OLUŞTURMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22585

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz noktalama tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzey oluşturma çalışmaları yapmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Aşağıdaki işlem basamaklarıyla öğrendiğiniz noktalama tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzey oluşturma çalışmaları yapınız. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 1. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kurşun kalem (2B-HB), çeşitli kalınlıklarda siyah pilot kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, cetvel, silgi, resim kâğıdı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdına 8x8 cm ölçüsünde 4 adet kare çiziniz.
   - Kareleri oluştururken sayfa düzenine dikkat ediniz.
3. Noktalama tekniğiyle yüzey düzenlemesi yapınız.
   - Birinci karede küçük ve sık noktalama tekniğini uygulayınız.
   - İkinci karede büyük ve seyrek noktalama tekniğini uygulayınız.
   - Üçüncü karede küçük ve büyük-sık noktalama tekniğini uygulayınız.
   - Dördüncü karede serbest noktalama tekniğiyle yüzey düzenlemenizi yapınız.
4. Tasarımınızla tüm kareleri doldurunuz.
   - Teknikleri belli bir kompozisyon oluşturacak şekilde tasarlayınız.
5. Çalışmanızı öğretmeninize teslim ediniz.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

1. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Noktalama tekniğiyle yüzey oluşturma işlemini eksiksiz yaptı.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Gözlenecek davranışlarda noktalama tekniğiyle yüzey oluşturma işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.

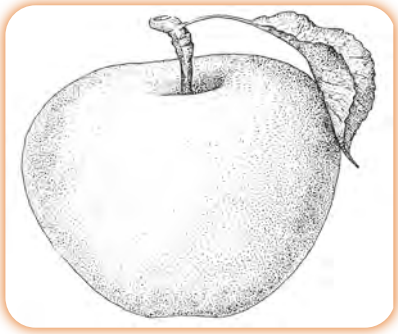
Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.1.4. Objeyi Noktayla Yüzeye Uygulama

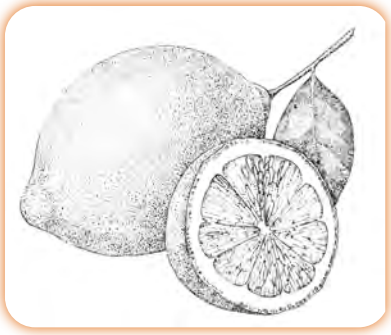
Yakın çevrede bulunan objeler, yüzey oluşturmada kullanılabilir. Bu çalışma için öncelikle nesnenin hatları dikkatle incelenip doğru tespit edilmelidir. Hatların haricinde gölgelendirme ve ışıklandırmaya dikkat edilerek açık alanlarda seyrek, koyu bölgelerde sık ve küçük noktalar kullanılmalıdır (Görsel 1.10, 1.11, 1.12, 1.13).



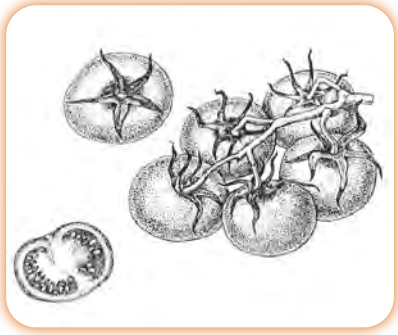
Görsel 1.10: Noktayla nar etüdü



Görsel 1.11: Noktayla elma etüdü



Görsel 1.12: Noktayla limon etüdü



Görsel 1.13: Noktayla domates etüdü

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Noktalama, bir üslup ve akım olarak da bilinir. **Puantilizm** (noktacılık), noktalama tekniği kullanılarak yapılan resimlerdir. Bu anlayışta birbirine yakın duran tüm ögeler bir bütün gibi görünmektedir (Görsel 1.14, 1.15).

Eserlerini sadece noktalama tekniğinden faydalanarak oluşturan, puantalizm tekniğini kullanan isimler arasında en çok tanınanlar Georges Seurat (Jorc Sura) ve Paul Signac'tır (Pool Sinyak).



Görsel 1.14: G. Seurat Noktacılık akımına örnek



Görsel 1.15: Paul Signac eseri

2. UYGULAMA

NOKTALAMA TEKNİĞİ KULLANARAK DOĞAL OBJE ÇALIŞMASI

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22587

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz noktalama tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzey oluşturma çalışmaları yapmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Noktalama tekniklerini kullanarak, günlük hayatınızda ilginizi çeken doğal obje çalışmalarını aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak yapınız. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 2. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kurşun kalem (2B-HB), çeşitli kalınlıklarda siyah pilot kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, cetvel, silgi, resim kâğıdı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdının ölçüsüne karar veriniz.
   - Kullanacağınız obje çizimini oluştururken sayfa düzenine dikkat ediniz.
3. Objenizi doğru şekilde yerleştirerek dikkatle inceleyiniz.
   - Objenin kenar ve köşe tespitlerini doğru yaptığınızdan emin olunuz. Noktalama tekniğiyle yüzey düzenlemesi yapınız.
4. Objeyi nokta tekniğiyle çiziniz.
   - Koyu olan bölgeleri sık ve küçük noktalarla oluşturunuz.
   - Işık vuran bölgeleri seyrek ve küçük noktalarla oluşturunuz.
   - Hacim etkisini doğru verebildiğinizden emin olunuz.
   - Işıklandırma ve gölgelendirmeyi tekniğine uygun şekilde yapınız.
5. Sayfa düzenine uygun şekilde obje çalışmasını yapınız.
   - Objeyi açık, anlaşılır bir boyutta çalışınız.
6. Çalışmanızı öğretmeninize teslim ediniz.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

2. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Noktalamayla obje işlemini eksiksiz yaptı.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Gözlenecek davranışlarda noktalamayla obje oluşturma işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.2. ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Çizginin nerelerde kullanıldığını sınıf içinde tartışarak örneklendiriniz.

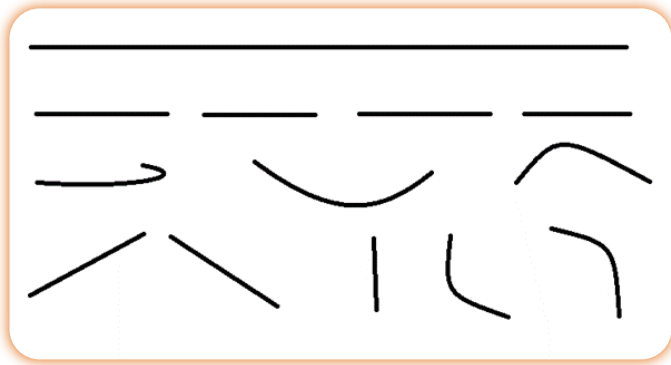
2. Doğada gördüğünüz canlı ve cansız çizgili yüzeylere örnekler veriniz.

Her nesne, kâğıda çizgilerle aktarılır. Dünyayı görme, fark etme ve anlama sanatla mümkündür. Tasarımın var olma süreci, noktalar ve noktaların birbirini izleyip boyut kazanmasıyla meydana gelen çizgidir. Çizgi; doğanın bir parçasını, mutluluğu ve hüznü, oluşturulmak istenen tasarımın dilini yansıtır.

Kıyafet tasarımı yapılırken tercih edilen ve tasarlanmak istenen her kıyafetin farklı bir şekli etkisi ve nedeni bulunmaktadır.

1.2.1. Çizginin Tanımı

Şekillerin yapısı, düzeni ve hacmini göstermek amacıyla noktaların yan yana gelmesiyle oluşan ve süreklilik arz eden görsel elemana **çizgi** denir. Tasarımcının, tasarımını somutlaştırırken kullandığı en önemli ve vazgeçilmez aracı çizgidir (Görsel 1.16).



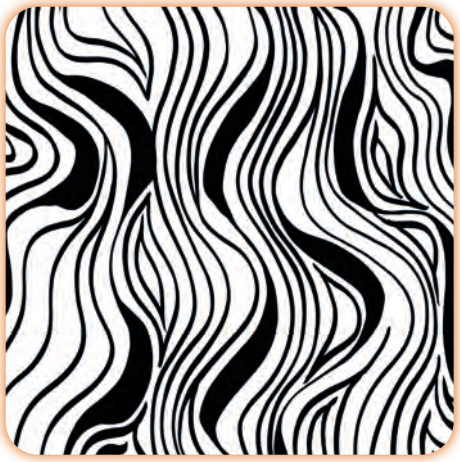
Görsel 1.16: Çizgi örnekleri

Tasarımın bir ögesi olan çizgi, ürünün ortaya çıkarılmasında ve kişiler üzerinde çeşitli etkilere sahiptir. Kullanılan çizgiler derinlik, durgunluk, hareket vb. etkiler uyandırabilir. Çizgilerden oluşan bir tasarım oluşturmak, kumaşın dokusu ve çizilen modele göre oldukça önem taşır. Dikilecek olan kıyafetin vücut kıvrımlarıyla doğru orantılanması gerekmekir. Vücut formunun yanı sıra oluşturduğu algı nedeniyle de çizgi, tasarımda oldukça önem taşır. Giyilen her kıyafetin kişinin vücut oranlarına uygun seçilmesi gerekir.

Çizgili kıyafetler, bazen tercih nedeni olurken bazen uzak durulması gereken giyecekler arasına girmektedir (Görsel 1.17, 1.18, 1.19, 1.20, 1.21, 1.22).



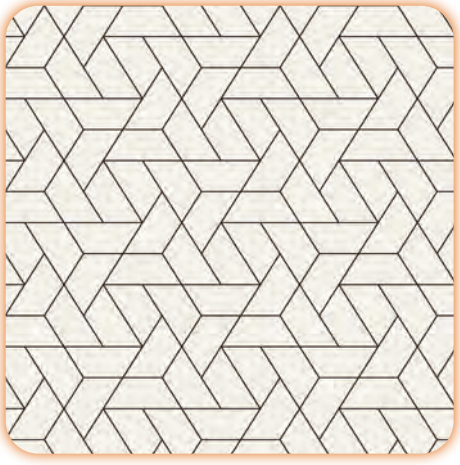
Görsel 1.17: Çizgiyle farklı yönlerde yüzey düzenleme



Görsel 1.18: Çizgiyle açık-koyu etkiyle yüzey düzenleme



Görsel 1.19: Çizgiyle sistemli yönlerde yüzey düzenleme



Görsel 1.20: Çizgiyle geometrik form etkili yüzey düzenleme



Görsel 1.21: Çizgiyle serbest yüzey düzenleme



Görsel 1.22: Kaplan çizgileriyle yüzey düzenleme

1.2.2. Çizginin Plastik Sanatlardaki Önemi

Bir formu ve şekli olan üç boyutlu eserlere **plastik sanatlar** denir. Bunlar; resim, heykel, seramik gibi görsel sanat ürünleridir. Kalıbı olan her eserin her hattını oluşturabilmek için çizgi kullanılmaktadır. Tasarımı somutlaştırmak isteyen her tasarımcı, ressam, heykeltıraş çizgiden faydalanmaktadır. Çizgiyi anlayıp özümsemek ve uygulamak için çevredeki objeleri dikkatlice gözlemlemek gerekmektedir.

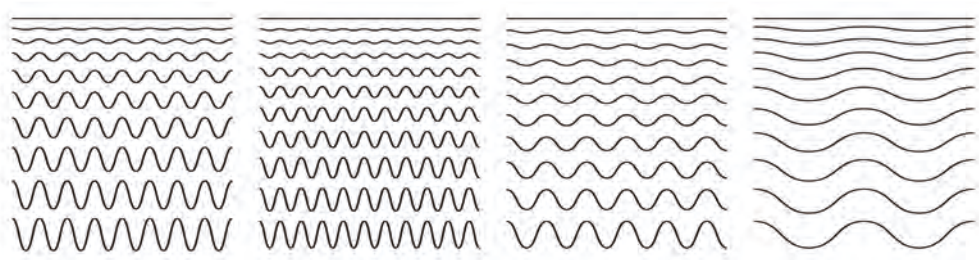
Sınıftaki tüm nesneler dikkatlice incelendiğinde öğretmen masasının aslında çizgilerden oluştuğu görülür. Sıralar, pencerenin çerçevesi, duvarda asılı olan tahta; giyilen gömlek, ceket, etek ve aslında bakılan her yerde çizginin var olduğunu gözlemlenir.

Tasarımın olduğu her yerde, ifade edilmek istenen her görselde çizgi ve çeşitleri kullanılır.

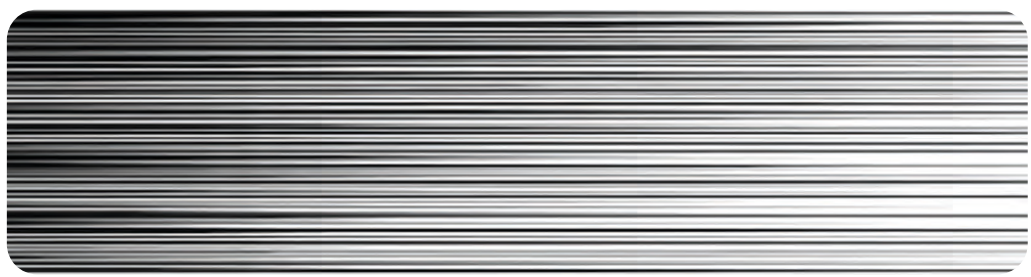
1.2.3. Çizgi Çeşitleri

Çizginin bir bütünlük oluşturması, çizginin yönüne ve kullanılan çeşitlerine bağlıdır.

Yatay Çizgi: Kullanılan tasarımlarda kişiye durgunluk hissi verir (Görsel 1.23, 1.24).

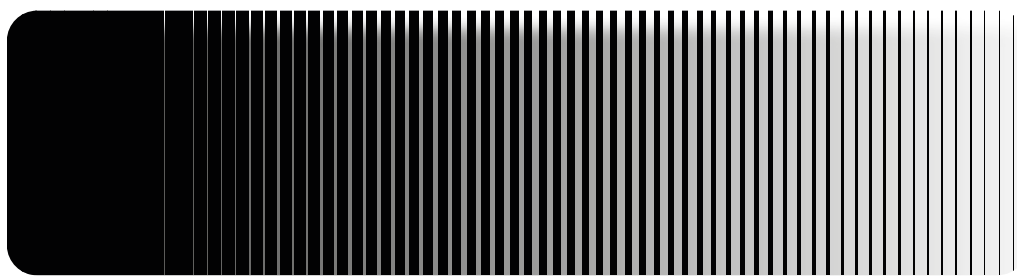


Görsel 1.23: Yatay çizgi çeşitleri



Görsel 1.24: Yatay çizgi

Dikey Çizgi : Kullanıldığı alanlarda, kişilerde hareket ve saygınlık hissi yaratır (Görsel 1.25).



Görsel 1.25: Dikey çizgi

Diyagonal Çizgiler: Ardışık olmayan çokgenlerde köşelerin çapraz şekilde birleşmesiyle elde edilir (Görsel 1.26).



Görsel 1.26: Diyagonal çizgi

Kıvrımlı Çizgiler: Kıvrımlı (eğik) çizgiler, kişide her zaman hareket hissi oluşturur (Görsel 1.27).



Görsel 1.27: Kıvrımlı çizgi

1.2.4. Çizginin Psikolojik ve Karakteristik Özellikleri

Tasarım ögesi olarak çizgi; tasarımın ürüne dönüştürülmesi, somutlaştırılması, psikolojik açıdan bir dışavurum ifadesidir. Doğaya ait olan tüm nesneleri yansıtırken öznel olarak duygu ve düşünceleri tanımlayan bir araçtır.

Çizgi, hayatın her alanında duyguları çeşitli şekillerle anlatabilme olanağı sağlar. Tasarımın oluşturulmasında karşıtlıklar, tekrarlar, tonlamalar ve gölgeleme gibi işlemlerle bir kompozisyon ortaya çıkarılır. Çizginin fiziksel özellikleri ölçü birimi olan darlık-genişlik veya uzunluk-kısalıkla karşılanırken çizgi tipi, düz-dalgalı veya kırık ifadeleriyle karşılanır. Çizginin yönü yatay-dikey, diyagonal-oval, çembersel-dik; karakteristik özelliği ise sert-yumuşak, agresif-sakin ifadeleriyle tanımlanır.

Tasarım dilinde çizgilerin insan duyguları üzerinde bazı anlamları vardır. Eğik ve yataysa durgunluğu, sakinliği ifade eder. Bu çizgiler resimde ise sessizlik ve hareketsizlik duygusu uyandırır. Dikey çizgiler canlılık ve hareketi ifade eder, çizgilerin sık kullanılması kuvvetli bir etki yaratır. Helezonik ve eğri çizgiler, kıyafet tasarımında en fazla kullanılan çizgi çeşitleri arasındadır; yumuşaklık, sakinlik ve dinamizmi ifade eder.

Tasarımcının oluşturduğu ya da oluşturmak istediği her tasarımda vermek istediği bir mesaj veya yaratmak istediği psikolojik bir etkinin olduğu görülmektedir. Bunu yaparken bir yazarın duygu ve düşüncelerini anlatmak için sözcükleri kullandığı gibi tasarımcı da duygu ve düşüncelerini ifade etme malzemesi olarak çizgileri kullanılır. Çizgileri kullanma şekli, tasarımcının kendi tarzını yansıtmaktadır. Tasarımcının başarısı ve kalıcılığı bu tarzının özgünlüğüyle doğru orantılıdır.

Aşağıda çizgilerin ifade ettiği duygular verilmiştir (Görsel 1.28).

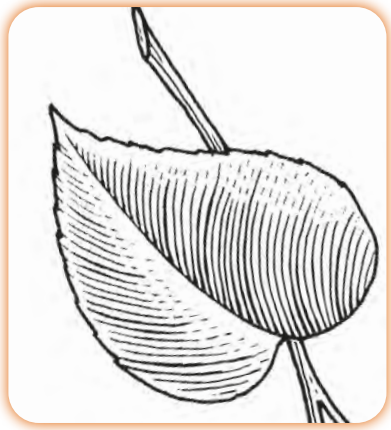
Soğuk Sıcak Yavaş Hızlı Ağır Hafif Sessiz Sesli



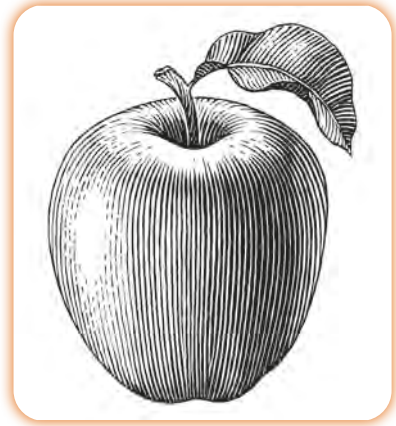
Görsel 1.28: Çizgiler ve duygusal etkiler

1.2.5. Objeyi Çizgiyle Yüzeye Uygulama

Çizgi çeşitleriyle ve obje kullanılarak yüzey oluşturulabilir. Şeklinde cümle düzenlenmelidir. Bu yöntemde objenin hatları doğru tespit edilmelidir. Hatların belirlenmesinin yanı sıra gölgelendirme ve ışıklandırma yapabilmek için sık, aralıklı, kalın ve ince çizgilerle efektler verilmelidir. Koyu olan bölgelerde ince ve sık, açık bölgelerde aralıklı çizgiler kullanılmalıdır (Görsel 1.29, 1.30, 1.31).



Görsel 1.29: Çizgiyle yaprak çalışması



Görsel 1.30: Çizgiyle elma çalışması



Görsel 1.31: Çizgiyle çiçek çalışması

3. UYGULAMA

ÇİZGİ TEKNİKLERİ KULLANARAK OBJE OLUŞTURMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22589

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz çizgi tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzey oluşturmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak ve öğrendiğiniz çizgi tekniklerini kullanarak yapay ve doğal obje çalışmaları yapınız. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 3. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kurşun kalem (2B-HB), çeşitli kalınlıklarda siyah keçeli kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, cetvel, silgi, resim kâğıdı, doğal veya yapay obje.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınızı çizim için hazırlayınız.
   - Çizimi yapılacak objeyi tespit ediniz.
   - Kullanacağınız objenin çizimini hazırlarken sayfa düzenine dikkat ediniz.
3. Objenizi doğru şekilde yerleştirerek dikkatle inceleyiniz.
   - Objenin oran orantı tespitini yapınız, bu oranı uygun ölçülerle kâğıdınıza aktarınız.
4. Objeyi çizgi tekniklerini kullanarak çiziniz.
   - Koyu olan bölgeleri sık ve ince çizgilerle oluşturunuz.
   - Işık vuran bölgeleri seyrek ve kalın çizgilerle oluşturunuz.
   - Hacim etkisini doğru verebildiğinizden emin olunuz.
5. Sayfa düzenine uygun şekilde obje çalışmasını yapınız.
   - Objeyi açık, anlaşılır bir boyutta çalışınız.
6. Çalışmanızı öğretmeninize teslim ediniz.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

3. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Çizgiyle obje oluşturma işlemini eksiksiz yaptı.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		
Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		
Puanlama Gözlenecek davranışlarda çizgiyle obje oluşturma işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.		

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.2.6. Çizgiyle Yüzey Üzerine Düzenleme Çalışmaları

Çizgi çeşitlerinin kullanılmasıyla oluşan yüzey tasarımları; tasarımcının kullandığı tekniği, tarzı ve deseni yansıtır.

Çizgilerin sık-aralıklı, kalın-ince, eğik-diyagonal veya düz kullanılmasıyla değişik yüzeyler oluşturulur. İnce ve sık çizgilerle koyu gölgeler oluşturulurken aralıklı çizgilerle ışık etkisi oluşturulur. Eğik ve düz çizgilerle desen geçişleri, kıvrımlar ya da haraketli alanların çizimini en doğru şekilde yansıtılmaktadır.

4. UYGULAMA

ÇİZGİ TEKNİKLERİYLE YÜZEY OLUŞTURMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22591

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz çizgi tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzeyler oluşturmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Tasarımınızı aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak kendi oluşturduğunuz çizgi yorumlarıyla düzenleyiniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 4. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kurşun kalem (2B-HB), çeşitli kalınlıklarda siyah keçeli kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, cetvel, silgi, resim kâğıdı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınıza 8x8 cm 4 adet kare çiziniz.
   - Kare çizimini oluştururken sayfa düzenine dikkat ediniz.
3. Çizgi teknikleriyle yüzey düzenlemenizi yapınız.
   - Birinci karede ince ve sık çizgi tekniğiyle yüzey oluşturunuz.
   - İkinci karede kavisli çizgi tekniğiyle yüzey oluşturunuz.
   - Üçüncü karede kalınlaşıp incelen çizgilerle yüzey oluşturunuz.
   - Dördüncü karede istediğiniz çizgi çeşidini kullanarak serbest yüzey düzenlemesi yapınız.
4. Tasarımınızla tüm kareleri doldurunuz.
   - Çizgiyle oluşturduğunuz her yüzeyi belli bir kompozisyon oluşturacak şekilde tasarlayınız.
5. Çalışmanızı öğretmeninize teslim ediniz.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

4. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Çizgiyle yüzey oluşturma işlemini eksiksiz yaptı.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		
Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz. **Puanlama** Gözlenecek davranışlarda çizgiyle yüzey oluşturma işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.		

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.3. NOKTA VE ÇİZGİYLE YÜZEY DÜZENLEME

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



Etrafınızda nokta ve çizgilerin kullanıldığı nesneleri gözlemleyiniz. Nokta ve çizgi birleşimini kıyafetlerde nasıl kullanabileceğinizi sınıfta tartışınız.

Tasarımcı yüzey düzenlemesi yaparken çevresel araştırmalarını ve veri toplama tekniklerini kullanarak tasarımına yön verebilir. Oluşturulacak tasarımlara hayal gücünün sınırsızlığı büyük katkı sağlar. Nokta ve çizgi tekniğiyle yüzey düzenlemesi yapılarak sonsuz olasılıkta tasarım oluşturulabilir.

1.3.1. Nokta ve Çizgiyle Yüzey Düzenleme İşlemleri

Nokta ve çizginin tanımı, tasarımı ve kullanım aşamaları öğrenildikten sonra her iki unsurun ortak tasarım içinde tasarlanıp kullanılmasıyla oluşturulan çalışmalardır.

Çizgi gibi nokta da tasarımın oluşumuna göre çeşitlendirilip farklı tekniklerle (sık tekrar, seyrek tekrar, büyük ve küçük nokta) kullanılması mümkündür.

1.3.2. Nokta ve Çizgiyle Yüzey Düzenleme Araştırması

Temel tasarımın iki vazgeçilmez unsuru olan nokta ve çizginin farklı ya da aynı tekniklerle bir arada kullanılması sonucunda çeşitli yüzeyler oluşturulmaktadır.

1.3.3. Nokta ve Çizgiyle Yüzey Düzenleme Veri Toplanması

Çizgi ve noktaların kullanılacağı yüzey oluşturma sürecinde, yapılacak tasarımın nerede ve ne amaçla kullanılacağı önceden tespit edilmelidir. Bu tespit; giyilecek bir kıyafet, ortaya çıkarılacak bir sanat eseri veya herhangi bir tasarım için kullanılabilir. Kullanım yeri ve amacı belirlendikten sonra araştırma basamakları takip edilerek (problemin tanımlanması, veri toplama, taslak oluşturma, çözüm bulma, uygulama) oluşturulacak yüzey belirlenir.

1.3.4. Nokta ve Çizgiyle Yüzey Düzenleme Uygulamaları

Nokta ve çizgiyle yüzey düzenlenmesinde yüzeyin kullanılacağı alanın belirlenmesinin ardından araştırma basamakları uygulanmalıdır. Bu süreç, doğru ve direkt bilgilerin elde edilmesiyle oluşmaktadır. Moda, mimari ya da sanat eseri fark etmeksizin kullanılacağı yer, dönem ve oluşturulmak istenen akım göz önünde bulundurularak incelemeler yapılmalıdır. Verileme işlemi; incelemelerin, elde edilen çıktı ve bulguların o güne uyarlanmasıyla yerini somutlaştırma aşamasına bırakır.

Aşağıdaki konuya uygun örnek çalışmalarına yer verilmiştir (Görsel 1.32, 1.33, 1.34, 1.35, 1.36, 1.37, 1.38, 1.39).



Görsel 1.32: Nokta ve çizgiyle merkezden dağılan yüzey çalışması



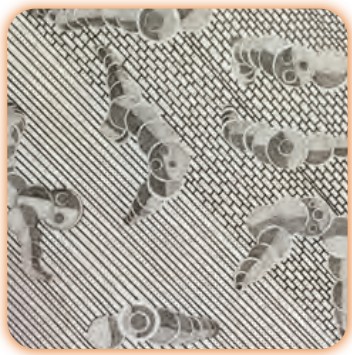
Görsel 1.33: Nokta ve çizgiyle geometrik etkili yüzey çalışması



Görsel 1.34: Nokta ve çizgiyle açık-koyu yüzey çalışması



Görsel 1.35: Nokta ve çizgiyle serbest yüzey çalışması



Görsel 1.36: Nokta ve çizgiyle sistemli yüzey çalışması



Görsel 1.37: Nokta ve çizgiyle farklı tekniklerde yüzey çalışması



Görsel 1.38: Nokta ve çizgiyle doğal obje yüzey çalışması



Görsel 1.39: Nokta ve çizgiyle yapay obje yüzey çalışması

5. UYGULAMA

NOKTA VE ÇİZGİYLE YÜZEY OLUŞTURMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22593

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz nokta ve çizgi tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzey oluşturmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Nokta ve çizgi tekniklerini kullanarak tasarımı size ait olan yüzey düzenleme çalışmalarını aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak yapınız. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 5. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kurşun kalem (2B-HB), çeşitli kalınlıklarda siyah pilot kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, cetvel, silgi, resim kâğıdı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınıza 8x8 cm 4 adet kare çiziniz.
   - Kare çizimini oluştururken sayfa düzenine dikkat ediniz.
3. Kareleri numaralandırınız.
   - Kullanacağınız tekniklere göre her kareye numara ve isim veriniz.
4. Nokta ve çizgi tekniğiyle yüzey düzenlemenizi yapınız.
   - Birinci karede küçük-ince ve sık nokta ve çizgi tekniğini kullanınız.
   - İkinci karede büyük-kalın ve seyrek nokta ve çizgi tekniğini kullanınız.
   - Üçüncü karede küçük-ince ve büyük-kalın nokta ve çizgi tekniğini kullanınız.
   - Dördüncü karede serbest nokta ve çizgi tekniğiyle tasarımınızı oluşturunuz.
5. Tüm kareleri tasarımlarınızla doldurunuz.
   - Teknikleri belli bir kompozisyon oluşturacak şekilde tasarlayınız.
6. Çalışmanızı öğretmeninize teslim ediniz.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

5. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Nokta ve çizgiyle yüzey oluşturma işlemini eksiksiz yaptı.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

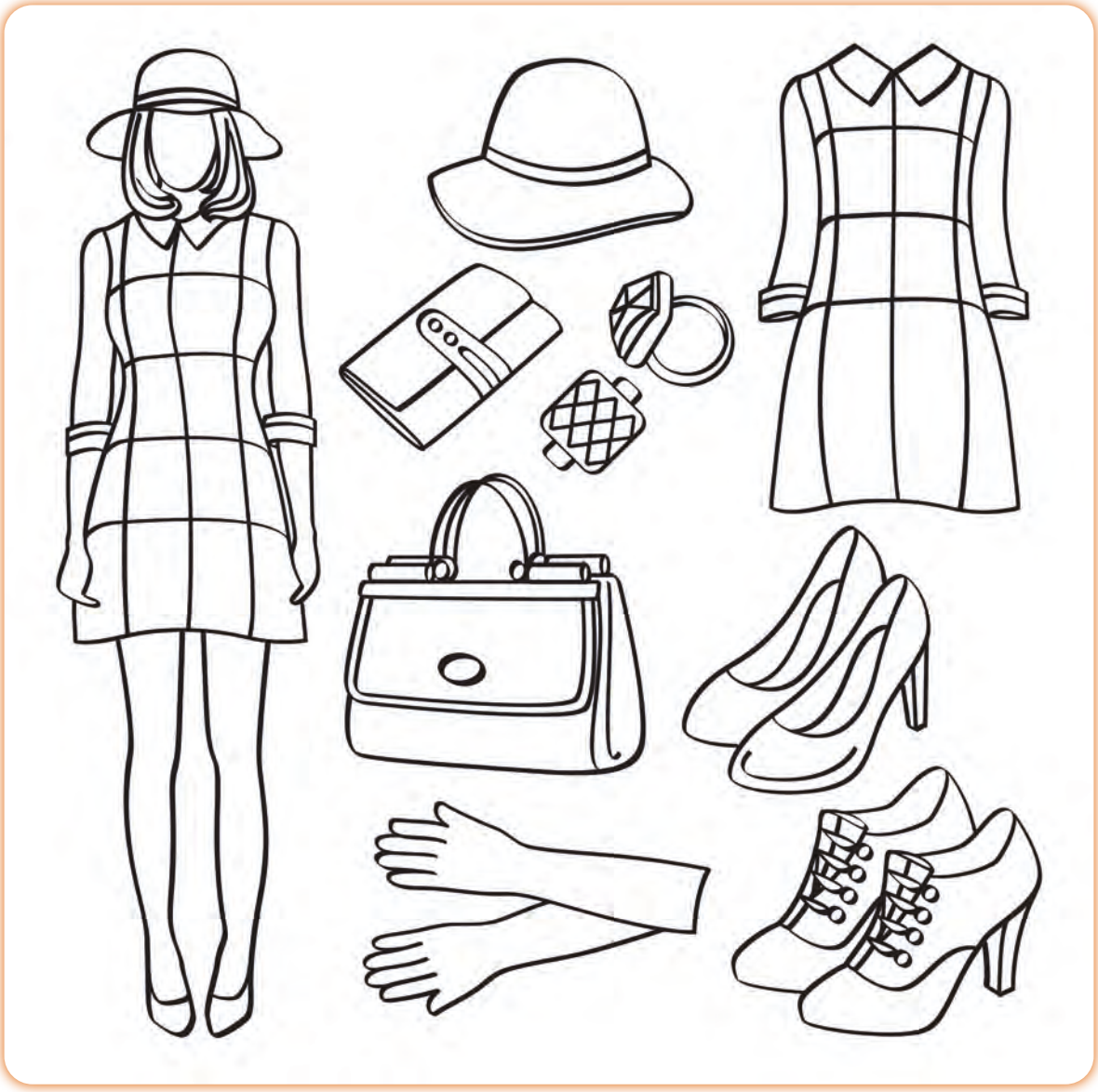
Puanlama

Gözlenecek davranışlarda nokta ve çizgiyle yüzey oluşturma işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.3.5. Nokta ve Çizgi Tekniğiyle Özgün Yüzey Düzenlemeleri

Tasarımcının yaratıcılığını ön plana çıkararak nokta ve çizgi teknikleriyle orijinal bir yüzey oluşturması, sürecin son basamağını oluşturmaktadır.



Görsel 1.40: Objeler

6. UYGULAMA

YÜZEY ÜZERİNDE NOKTA VE ÇİZGİ ÇALIŞMALARI

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22595

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz nokta ve çizgi tekniklerini kullanarak verilen yüzeyi tamamlamanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Görsel 1.40' ta verilen objelerin yüzeylerini, nokta ve çizgi teknikleriyle aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak tasarlayınız. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 6. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kurşun kalem (2B-HB), çeşitli kalınlıklarda siyah keçeli kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, cetvel, silgi, resim kâğıdı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Çizim araç gerecini doğru şekilde tespit edip kullanınız. Kareleri numaralandırınız.
3. Nokta ve çizgi yüzeyi oluşturmak için gerekli araştırmaları yapınız.
   - Açık ve koyu alanlar oluşturmak için nokta ve çizgi aralığına dikkat ediniz.
   - Düz ve kavisli bölgelerde nasıl bir teknik kullanacağınıza dikkat ediniz.
   - Hacim etkisi vermek için belli aralık ve sıklığı oluşturunuz.
4. Verilen tüm nesnelerin yüzeyini doldurunuz.
   - Teknikleri belli bir kompozisyon oluşturacak şekilde tasarlayınız.
5. Çalışmanızı öğretmeninize teslim ediniz.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

6. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Nokta ve çizgiyle yüzey oluşturma işlemini eksiksiz yaptı.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		
Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz. **Puanlama** Gözlenecek davranışlarda nokta ve çizgiyle yüzey oluşturma işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.		

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyunuz. Doğru olanların başındaki paranteze D, yanlış olanlara ise Y yazınız.

1. ( ) Tasarımın ilk aşaması zihinde başlar.

2. ( ) Noktanın boyutu ve yönü yoktur.

3. ( ) Çizgi, tasarım ögeleri arasında yer alır.

4. ( ) Tekrarlarla oluşan yüzeye doku denir.

5. ( ) Dikey çizgiler, durgunluğu ifade eder.

B) Aşağıda verilen cümleleri dikkatlice okuyunuz. Boş bırakılan yerleri uygun terim ve kelimelerle doldurunuz.

6. Kişide hareket hissi oluşturan çizgilere ..... denir.

7. Şekillere hacim kazandıran görsel elemana ..... denir.

8. Noktalama tekniği kullanılarak yapılan resimlere ..... denir.

9. Tasarımda ögelerin belli uyum içinde olmasına ..... denir.

10. Kıyafet tasarımında en çok kullanılan çizgi çeşidine ..... denir.

C) Aşağıda verilen soruları okuyunuz. Doğru seçeneği işaretleyiniz.

11. Eskiz çalışması tasarım sürecinin aşağıda verilen aşamalardan hangisinde yapılır?

A) Çözüm bulma B) Problemin tanımlanması C) Bilgi toplama
D) Yaratıcılık ve buluş E) Çözüm bulma

12. Aşağıdaki ifadelerden hangisi noktalama tekniklerinden biri değildir?

A) Büyük B) İnce C) Kalın D) Seyrek E) Sık

13. Aşağıdaki ifadelerden hangisi çizginin karakteristik özelliklerinden değildir?

A) Agresif B) Düzenli C) Sakin D) Sert E) Yumuşak

14. Aşağıdaki ifadelerden hangisi çizgi çeşitlerinden değildir?

A) Dikey B) Eğik C) Helezonik D) Ters E) Yatay

15. Aşağıdakilerden hangisi çizginin fiziksel özelliklerini karşılamaz?

A)Dar B) Dik C) Geniş D) Kısa E) Uzun

KONULAR

2.1. RENK ÇEMBERİ
2.2. RENK KONTRASTLARI
2.3. KOLAJ TEKNİĞİYLE YÜZEY DÜZENLEMELERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Renk çemberi uygulaması
- Renk kontrastları uygulamaları
- Kolaj tekniğiyle yüzey düzenlemeleri

TEMEL KAVRAMLAR

Renk, renk çemberi, tayf, renk skalası, ton, armoni, kontrast, kolaj

2. ÖĞRENME BİRİMİ

OBJELERİ RENKLENDİRME

2.1. RENK ÇEMBERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Etrafınıza baktığınızda hangi renkler dikkatinizi çekmektedir? Hangi renklerin dikkatinizi neden çektiğini arkadaşlarınızla saygı ve sevgi çerçevesinde, eşit söz hakkı kullanarak tartışınız.
2. Bir renk belirleyiniz. Belirlediğiniz rengin farklı tonlarına ait nesneleri araştırıp bularak sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

Cisimlere çarpan ışığın görme duyusunda bıraktığı etkiye **renk** denir. Işık, bir cismin renginin ayırt edilebilir olmasını, görme duyusu ise bu rengin algılanmasını sağlar.

Renk, kişinin kendini ifade etme yollarından biridir. İnsanlık tarihinden itibaren insanın olduğu her alanda kullanılmıştır. Kimi zaman mağara duvarlarını süsleyen bir resimde, kimi zaman da giyilen kıyafetlerde veya yaşanılan mekânlarda kendini göstermiştir.



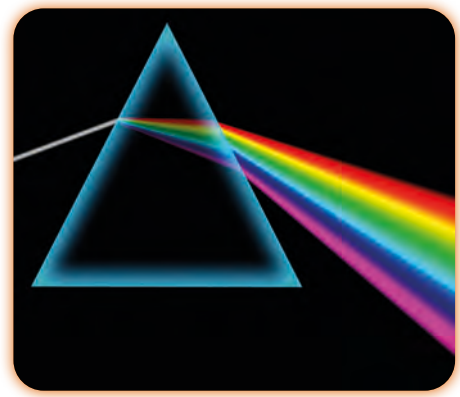
Görsel 2.1: Renk çemberi

Renk çemberi, üzerinde ana renkler (sarı, kırmızı, mavi), ara renkler (mor, yeşil, turuncu) ve bunların tonlarının bulunduğu dairesel yapıdır. Farklı renkler arasındaki bağlantıları gösterir (Görsel 2.1).

2.1.1. Renkle İlgili Kavramlar

Renkle ilgili bazı kavramlar şu şekildedir:

Tayf: 1670'te İngiliz fizikçi Isaac Newton (Ayzek Nivtın), karanlık bir odada yaptığı deneyle aslında var olan tüm renklerin güneş ışığından geldiğini göstermiştir. Newton, karanlık bir odada bulunan özel bir prizmaya, küçük bir alandan güneş ışığı yansıtmıştır. Prizmaya gelen ışık; kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor renklerine ayrılmıştır. Güneş ışığının prizmadan geçirilmesiyle oluşan bu renk şeridine renk tayfı denir (Görsel 2.2).



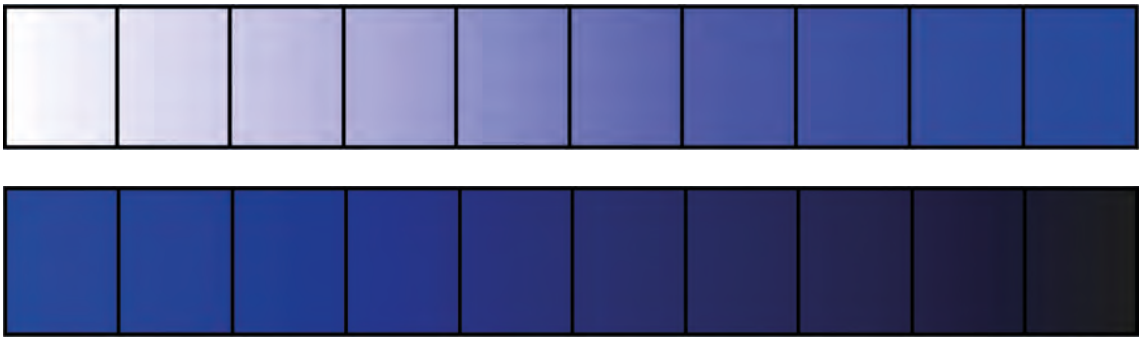
Görsel 2.2: Renk tayfı

Renk Skalası: İki rengin belli oranlarda birbirleriyle karıştırılmasıyla renk skalası elde edilir. Görsel 2.3' teki renk skalası, kırmızı renge kademeli olarak mavi eklenerek oluşturulmuştur.



Görsel 2.3: Renk skalası

Ton: Rengin parlaklık derecesine ton denir. Bir renge kademeli olarak eklenen beyaz ya da siyah renkle o rengin ton çubuğu elde edilir. Bir renge katılan siyah ya da beyazın miktarıyla o rengin birçok farklı tonu oluşturulabilir (Görsel 2.4).



Görsel 2.4: Ton çubuğu

Armoni: Renklerin arasındaki ahenk, ritim, uygunluk, uyum anlamlarına gelir. Renkler, göze hoş gelecek şekilde bir araya getirilerek çeşitli armoniler oluşturulabilir.

2.1.2. Renk Gruplarının Sıralanması

Renkler, elde edilişine ve insan üzerinde bıraktığı etkilere göre gruplandırılır (Görsel 2.5).

ANA RENKLER	ARA RENKLER	SICAK RENKLER	SOĞUK RENKLER	NÖTR RENKLER
Sarı	Mor	Sarı	Mor	Beyaz
Kırmızı	Yeşil	Turuncu	Yeşil	Siyah
Mavi	Turuncu	Kırmızı	Mavi	Gri

Görsel 2.5: Renk grupları

2.1.3. Renk Grupları Örnekleri

Ana, ara, sıcak, soğuk ve nötr renk gruplarına ait örnekler şu şekildedir:

Ana Renkler: Karıştırılarak elde edilemeyen renklerdir. Bunlar; sarı, kırmızı ve mavidir (Görsel 2.6).



Görsel 2.6: Ana renkler

Ara Renkler: İki ana rengin karıştırılmasıyla elde edilen renklerdir. Bunlar; mor, yeşil ve turuncudur (Görsel 2.7).

Kırmızı + Mavi = Mor

Mavi + Sarı = Yeşil

Kırmızı + Sarı = Turuncu



Görsel 2.7: Ara renkler

Sıcak Renkler: Güneşe yakınlığıyla bilinen renklerdir. Bakıldığında insanda sıcaklık etkisi uyandırır ve dikkat çeker. Bunlar; sarı, turuncu ve kırmızıdır. Bu renklerin karışımından oluşan değerler de sıcaktır (Görsel 2.8).



Görsel 2.8: Sıcak renkler

Soğuk Renkler: Doğada gökyüzünü, denizi, ormanı anımsatan ve bakıldığında ikinci planda algılanan renklerdir. Bunlar; mavi, yeşil ve mordur. Bu renklerin karışımlarından oluşan değerler de soğuktur (Görsel 2.9).



Görsel 2.9: Soğuk renkler

Nötr Renkler: Aldığı ışığı üzerinde tutmayıp tamamen yansıtan beyaz, aldığı ışığı yansıtmayıp emen siyah ve bu iki rengin karışımıyla elde edilen gri, nötr renk örnekleridir (Görsel 2.10).



Görsel 2.10: Nötr renkler

2.1.4. Guaj Boya Tekniğinin Özellikleri

Guaj boya, su bazlı bir boya türüdür ve suda inceltilerek kullanılır. Sulandırılarak kullanılmasıyla sulu boyaya, kapatıcılık özelliğiyle yağlı boyaya benzer.

Çabuk kuruması ve kapatıcı özelliğiyle tercih sebebidir. Bu boyalarla çeşitli oranlarda karışımlar yapılarak farklı birçok renk ve ton elde edilir.

2.1.5. Guaj Boya Tekniğinin Uygulamasında Dikkat Edilecek Noktalar

Guaj boya çalışmaları birçok farklı yüzey üzerine yapılabilmesine rağmen en çok kâğıt üzerindeki çalışmalarda tercih edilir (Görsel 2.11).



Görsel 2.11: Guaj boya tekniği

Gramajı yüksek kâğıtlar üzerinde çalışmak daha iyi sonuç verir. Kâğıt üzerine boyama, sulu boya fırçalarıyla yapılabilir. Kullanılacak fırça, boyama yapılacak yüzeye uygun tercih edilmelidir. Guaj boya tekniği kullanılırken dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Kâğıt üzerine yapılan boyamalarda, yüzeyde iz bırakmayan samur kıllı fırçalar tercih edilmelidir.
- Kullanılacak renkler, renk paleti üzerinde önceden hazırlanmalı ve yüzey üzerine direkt uygulanmamalıdır.
- Ara renkler veya farklı tonlar oluşturulacaksa renkler renk paleti üzerinde homojen bir şekilde karıştırıldıktan sonra kullanılmalıdır.
- Kâğıt üzerinde, renkler birbiri üzerine sürülmemelidir.
- Boyama bitirildikten sonra boyanın kuruması beklenmelidir.

2.1.6. Ayrıntılara Değer Vererek Renk Çemberi Hazırlama

Renk çemberi, renklerin tanınması ve birbirleriyle olan bağlantılarının öğrenilmesinde önem arz etmektedir. Renk çemberinde birbirine benzer renkler yan yana yer alır, kontrast renkler ise birbirlerinin karşısında olur.

1. UYGULAMA

RENK ÇEMBERİ HAZIRLAMA İŞLEMİ

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22597

GÖREV

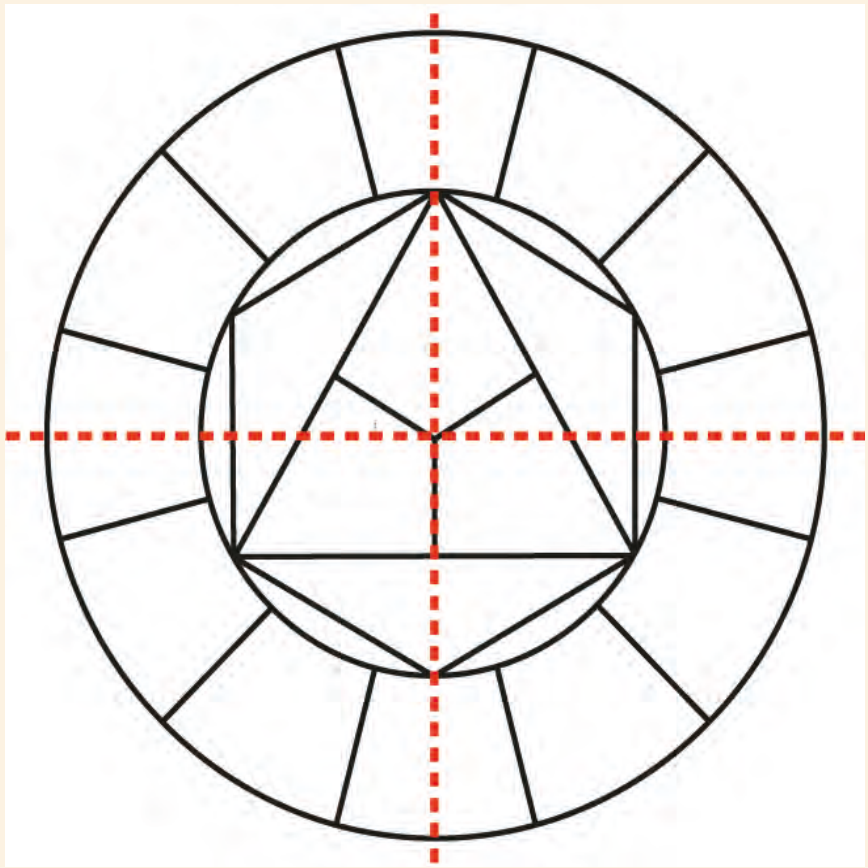
Bu uygulamada sizden ayrıntılara değer vererek tekniğine uygun bir renk çemberi hazırlamanız istenmektedir.

YÖNERGE

Aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak Görsel 2.12'deki gibi bir renk çemberi şablonu çiziniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 1. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, pergel, açıölçer, duralit (35x50 cm) ve kâğıt kıskacı.



Görsel 2.12: Renk çemberi şablonu

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Merkez noktası belirleyiniz.
   - Resim kâğıdınızı ortalayarak eksen çizgisi çiziniz ve bir merkez noktası belirleyiniz. Teknik çizimini yaptığınız giysinin üzerine deseninizi kumaş hareketlerine uygun çiziniz.
3. Yarıçapları 6 cm ve 10 cm olan iç içe iki çember çiziniz.
   - Merkez noktasını referans alarak yarıçapı 6 cm olan bir çember çiziniz.
   - Aynı merkez noktasından yarıçapı 10 cm olan bir çember çiziniz. Çizdiğiniz deseni paspartulu çalışmadaki renklerle renklendiriniz.
4. Üçgenin kenarlarının orta noktalarını belirleyiniz.
   - Merkezden bu orta noktalara uzanan doğrular çiziniz.
5. Bu üçgenle kenarları ortak olan diğer üçgenleri çiziniz.
   - Merkezden uzatılan doğruların çemberi kestiği noktalar üçgenlerin köşeleridir.
6. Açıölçer kullanarak daireyi şekildeki gibi 12 eşit parçaya bölünüz.
   - Çalışmanızı tamamladıktan sonra bir sonraki uygulama faaliyetinde kullanmak üzere muhafaza ediniz.
7. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

1. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Renk çemberini, tekniğine ve ölçülere uygun olarak çizdi.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		
Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz. **Puanlama** Gözlenecek davranışlarda renk çemberini, tekniğine ve ölçülerine uygun olarak çizme işlemi 40 puan, diğer ölçütler 15 puandır.		

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.1.7. Guaj Boya Tekniğiyle Renk Çemberini Renklendirme

Bu uygulamada renk çemberi üzerinde guaj boya kullanarak hazırlanan yüzey tasarımı renklendirilecektir.

2. UYGULAMA

GUAJ BOYA TEKNİĞİYLE RENK ÇEMBERİ BOYAMA İŞLEMİ

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22600

GÖREV

Bu uygulamada sizden bir önceki uygulamada yaptığınız renk çemberini guaj boya tekniğine uygun bir şekilde renklendirmeniz istenmektedir.

YÖNERGE

Aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak renk çemberi çiziminizi guaj boya tekniğiyle Görsel 2.13'teki gibi renklendiriniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 1. Derecelendirme Ölçeğiyle değerlendirilecektir. Çalışmanızda ara renkleri elde ederken renkleri kademeli olarak ekleyip renk paletinde hazırlayınız. Homojen bir karışım elde ettikten sonra boyama yapınız. Her kutuda ton değerlerinin farklı olmasına özen gösteriniz.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, guaj boya, sulu boya fırçası (No. 2-4 vb.), renk paleti, su kabı, temiz su, duralit (35x50 cm) ve kâğıt kıskacı.



Görsel 2.13: Guaj boya tekniğiyle renk çemberi

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
- Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
- Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.

2. Ana renkleri boyayınız.
- Sarı, kırmızı ve maviyi renk paletinde hazırlayarak Görsel 2.13'teki gibi boyayınız.

3. Ara renkleri boyayınız.
- Kırmızı renge kademeli olarak sarı ekleyerek kırmızımsı turuncu, turuncu ve sarımsı turuncu renklerini elde edip boyayınız.
- Sarı renge kademeli olarak mavi ekleyerek sarımsı yeşil, yeşil ve mavimsi yeşil renklerini elde edip boyayınız.
- Mavi renge kademeli olarak kırmızı ekleyerek mavimsi mor, mor ve kırmızımsı mor renklerini elde edip boyayınız.

4. Ara renkleri elde ederken renkleri kademeli olarak ekleyip renk paletinde hazırlayınız. Homojen bir karışım elde ettikten sonra boyama yapınız.

5. Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına özen gösteriniz.

6. Çalışmanızı tamamladıktan sonra kuruyana kadar bekleyiniz.

7. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

1. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Renk çemberindeki renkleri ve tonları doğru hazırladı (*).					
3. Ana renkleri, guaj boya tekniğine uygun olarak renklendirdi (*).					
4. Ara renkleri, guaj boya tekniğine uygun olarak renklendirdi (*).					
5. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.					
6. Temiz ve düzenli çalıştı.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.2. RENK KONTRASTLARI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Kullandığınız kıyafetlerde hangi renkleri bir arada kullanırsınız? Neden?

Bu renkleri birlikte kullanırken nelere dikkat ettiğinizi düşünüp arkadaşlarınızla paylaşınız. Görüşlerinizi paylaşırken arkadaşlarınızın tercihlerine ve fikirlerine saygı gösteriniz.

Bir nesneyi ayırt edilebilir kılan parlaklık veya renk farkına **kontrast** denir. Renk çemberinde karşılıklı olan renklerdir. Ana rengin karşısına düşen renk, onun kontrastı olur.

2.2.1. Renk Kontrastlarının Sıralanması

Renk kontrastlarının sıralaması şöyledir:

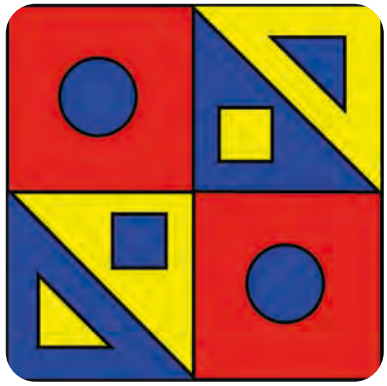
- Yalın renk kontrastı
- Açık koyu kontrastı
- Sıcak soğuk kontrastı
- Tamamlayıcı kontrast
- Yanıltıcı kontrast
- Kalite (nitelik) kontrastı
- Miktar (nicelik) kontrastı

2.2.2. Renk Kontrastlarının Önemi

Renkleri bir araya getirmeden önce renklerin birbirleriyle olan uyumunu bilmek gerekir. Renk kontrastlarının etkileri şu şekildedir:

Yalın Renk Kontrastı

Ana renkler olan kırmızı, mavi ve sarının bir arada kullanılmasıyla oluşur. Bu renklerin birlikte kullanılması oldukça güçlü bir etki yaratır. Renkler birbirine karıştırılmadan en sade hâliyle kullanılmalıdır. Bu renklerin aralarına nötr renkler olan siyah, beyaz, gri yerleştirilmesi durumunda renkler daha güçlü görünür (Görsel 2.14, 2.15).



Görsel 2.14: Yalın renk kontrastı



Görsel 2.15: Yalın renk kontrastı

Açık Koyu Kontrastı

Bir rengin açık ve koyu değerinin bir araya getirilerek kullanılmasıyla elde edilen kontrast çeşididir. Bu kontrastta açık değer olduğundan daha açık, koyu değer ise olduğundan daha koyu görünür (Görsel 2.16, 2.17).



Görsel 2.16: Açık koyu kontrast



Görsel 2.17: Açık koyu kontrast

Sıcak Soğuk Kontrastı

Sıcak renklerle soğuk renklerin bir araya getirilmesiyle oluşan kontrast çeşididir. Burada sıcak renkler daha dikkat çekici olur (Görsel 2.18, 2.19).



Görsel 2.18: Sıcak soğuk kontrast



Görsel 2.19: Sıcak soğuk kontrast

Tamamlayıcı Kontrast

Renk çemberinde karşılıklı gelen renklerin bir araya getirilerek kullanılmasıyla oluşan kontrast çeşididir. Örneğin sarının tamamlayıcısı mordur ve bu iki rengin bir arada kullanılması tamamlayıcı kontrasttır. Bir araya getirilen renklerin ışık şiddetleri aynı olmalıdır (Görsel 2.20, 2.21).



Görsel 2.20: Tamamlayıcı kontrast



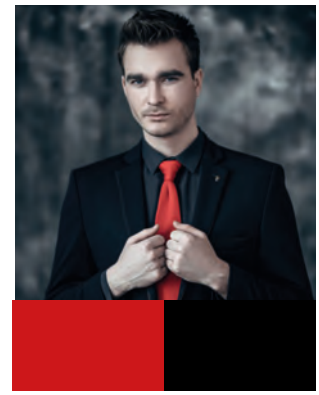
Görsel 2.21: Tamamlayıcı kontrast

Yanıltıcı Kontrast

Gri, beyaz ve siyah üzerinde kullanılan rengin şiddeti olduğundan farklı algılanır. Bu farklı algılanışa **yanıltıcı kontrast** denir (Görsel 2.22, 2.23).



Görsel 2.22: Yanıltıcı kontrast



Görsel 2.23: Yanıltıcı kontrast

Kalite (Nitelik) Kontrastı

Bir rengin en açıktan en koyuya tüm tonlarının bir arada kullanılmasıyla oluşturulan kontrast çeşididir (Görsel 2.24, 2.25).



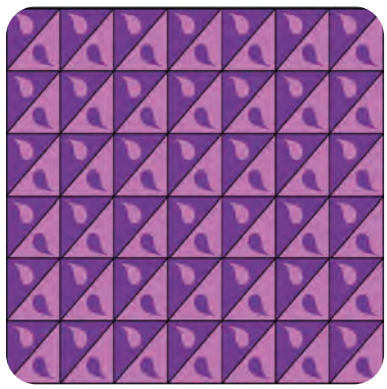
Görsel 2.24: Kalite kontrastı



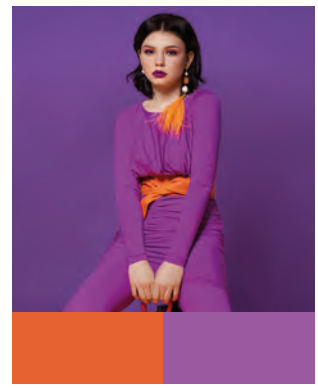
Görsel 2.25: Kalite kontrastı

Miktar (Nicelik) Kontrastı

Büyüklükleri farklı alanlarda iki ya da daha fazla rengin kullanılmasıyla ortaya çıkan kontrasttır. Burada önemli olan renkler ve tonları değildir. Renklerin birbirine oransal büyüklükleri yani kapladıkları alan önemlidir (Görsel 2.26, 2.27).



Görsel 2.26: Miktar kontrastı



Görsel 2.27: Miktar kontrastı

3. UYGULAMA

GUAJ BOYA TEKNİĞİYLE YÜZEY ÜZERİNE RENK KONTRASTI UYGULAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22603

GÖREV

Bu uygulamada sizden seçeceğiniz iki renk kontrast çeşidiyle bir yüzey tasarımı uygulamanız ve guaj boya tekniğiyle renklendirmeniz istenmektedir.

YÖNERGE

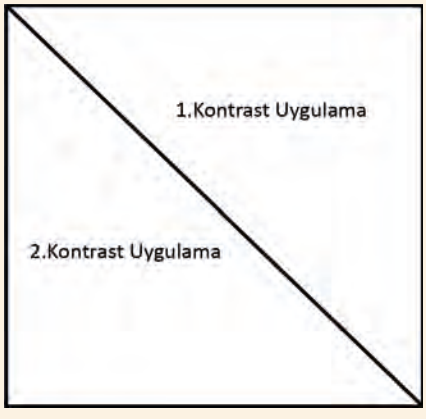
Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek çalışmanızı gerçekleştiriniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 2. Derecelendirme Ölçeğiyle değerlendirilecektir. Renklerinizi ve renk karışımlarınızı renk paleti üzerinde hazırlayıp uygun rengi bulduktan sonra yüzey üzerine uygulayınız.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, guaj boya, sulu boya fırçası (No. 2-4 vb.), renk paleti, su kabı, temiz su, duralit (35x50 cm) ve kâğıt kıskacı.

İŞLEM BASAMAKLAR

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınıza 10×10 cm ebatlarında bir kare çiziniz.
3. Çizdiğiniz karenin içerisine geometrik formlardan oluşmuş bir yüzey tasarımı çiziniz.
4. Çalışmanızı görsel 2.28' deki gibi iki eşit üçgen olacak şekilde bölünüz.
5. Guaj boya tekniğiyle çalışmanızı renklendiriniz.
   - Oluşan üçgenlerden birine kontrast çeşitlerinden birini seçerek uygulayınız.
   - Diğer üçgene ise farklı bir kontrast çeşidi seçip uygulayınız. Çizdiğiniz deseni paspartulu çalışmadaki renklerle renklendiriniz.
6. Renklerinizi ve renk karışımlarınızı renk paleti üzerinde hazırlayıp uygun rengi bulduktan sonra yüzey üzerine uygulayınız.
7. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
8. Çalışmanızı tamamladıktan sonra kuruyana kadar bekleyiniz.
9. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.



Görsel 2.28: Uygulama şablonu

2. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Uygun ölçülerde çizdiği karenin içerisine geometrik formlardan oluşmuş yüzey tasarımı yaptı (*).					
3. Çalışmanın yarısına, seçtiği kontrast çeşidini doğru bir şekilde uyguladı (*).					
4. Çalışmanın diğer yarısına, seçtiği ikinci kontrast çeşidini doğru bir şekilde uyguladı (*).					
5. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.					
6. Temiz ve düzenli çalıştı.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?





İngiliz kimyager John Dalton (Con Daltın), annesine gri olduğunu zannettiği bir çorabı hediye etmiş ve annesinden "Yaşlı kadınlar pembe çorap giymez!'' cevabını almıştır. Dalton'ın kardeşi de çorabın gri olduğunu söylemiştir. Bunun üzerine araştırmalar yapılmış, Dalton ve kardeşinin renk körü olduğu fark edilmiştir. İlk defa Dalton ve kardeşinde görülen hastalığa **Daltonizm** denmiştir. Bu hastalığa sahip insanlar; griyle pembeyi, kırmızıyla yeşili ayırt edemezler.

2.2.3. Renklerin Psikolojik Etkileri

Renk, insan psikolojisini etkileyen faktörlerden biridir. Renklerin insan üzerinde bıraktığı etkiler şu şekildedir:

Kırmızı: Gücün, cesaretin rengidir. İlk bakışta dikkat çekici özelliğiyle fark edilen kırmızı; sıcak renkler grubunda yer almasıyla da iç ısıtıcı, heyecan verici bir etki uyandırır.

Büyük alanlarda kullanıldığında ise şiddeti ve tehlikeyi çağrıştırıcı özelliği vardır. Kırmızının etkisi hafifletilmek istendiğinde renk çemberinde tamamlayıcısı olan renkle kullanılması tercih edilebilir (Görsel 2.29).



Görsel 2.29: Kırmızı



Görsel 2.30: Mavi

Mavi: Özgürlüğün rengi olarak bilinir. Kırmızının aksine heyecan giderici, rahatlatıcı, sakinlik veren etkisi vardır. Sadakati, güven ve samimiyeti temsil eder. Konsantrasyon artırmak için kullanılabilir. Büyük alanlarda ve çok fazla kullanıldığında durgunluğa, tekdüzeliğe ve hayalperestliğe yol açabilir. Tamamlayıcısı olan turuncuyla kullanıldığında etkiler dengelenir (Görsel 2.30).

Sarı: Sıcak renkler grubundaki sarı, dikkat çekici ve uyarıcıdır. Zihni uyaran etkisiyle ilham verir. Çok yoğun kullanıldığında zihni fazla uyaracağından tamamlayıcı rengiyle dengelenebilir (Görsel 2.31).



Görsel: 2.31: Sarı



Görsel 2.32: Siyah

Siyah: Asaletin ve resmiyetin rengi olduğuna inanılır. Ciddiyet gerektiren ortamlarda tercih edilir. Toplumsal ve kültürel farklılıklara göre değişmekle birlikte genellikle yas rengi olarak kabul edilip cenaze törenlerinde kullanılır (Görsel 2.32).



Görsel 2.33: Beyaz

Beyaz: Masumiyetin, sadeliğin rengidir. Bu yüzden genellikle gelinlik rengi olarak tercih edilir. Birlikte kullanıldığı rengin gücünü artırır (Görsel 2.33).

Gri: Siyah ve beyazın karışımından oluşan nötr bir renktir. Tek başına kullanıldığında güçlü bir etki oluşturmaz. Oldukça durağan bir etkiye sahiptir. Farklı renklerle yan yana getirilerek kullanılabilir (Görsel 2.34).



Görsel 2.34: Gri



Görsel 2.35: Mor

Mor: Kendine güvenin, asaletin ve gizemin rengidir. Düşünce gücünü harekete geçirir. Çok büyük alanlarda kullanıldığında rahatsızlık verir (Görsel 2.35).

Turuncu: Sıcak renkler grubundan olan turuncu, enerji verir. Üretkenliğin rengidir. Büyük alanlarda kullanıldığında sinir sistemini olumsuz etkiler (Görsel 2.36).



Görsel 2.36: Turuncu

Yeşil: Doğanın, yenilenmenin rengidir. Açık tonları enerji verir (Görsel 2.37).



Görsel 2.37: Yeşil



Görsel 2.38: Kahverengi

Kahverengi: Toprağın rengi olan kahverengi, ayakları yere sağlam basan bir etkiye sahiptir. Dikkat çekici değil, yatıştırıcıdır (Görsel 2.38).

Tasarımın rengi, ürünün niteliğini belirleyen önemli etkenlerdendir. Hangi renklerin bir araya getirildiği, renklerin hangi değerlerinin tercih edildiği, ürünün neresinde ve ne büyüklükte kullanıldığı tasarımcının renk bilgisiyle orantılı bir şekilde etkilidir.

Nötr renkler olan siyah, beyaz ve gri birlikte kullanıldığı renklerin etkisini ve gücünü artırır. Renk çemberinde karşılıklı bulunan renkler birlikte kullanıldığında rengin oluşturacağı etkiyi dengeler.

Bir tasarımcı; renk belirlerken bulunduğu coğrafya ve pazar koşulları, hedef kitle, cinsiyet, yaş, sezon ve mevsim gibi birçok farklı etkene dikkat eder.

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Rubia denilen kök boya bitkisinin köklerinden zor bir süreçle kırmızının bir tonu elde edilir.

Bu renk **Türk kırmızısı** olarak tanımlanır.

2.2.4. Objelerin Rengini Orijinaline Uygun Olarak Hazırlama ve Çizimi Renklendirme

Yaşamda var olan canlı ve cansız her şeyin kendine has rengi vardır. Yapay objeler renklendirilirken esinlenilen yer genellikle doğadır.

Renk, yapılan araştırmalara göre tüketicinin dikkatini çeken ilk unsurdur.

4. UYGULAMA

OBJE ÇİZİMİ VE RENKLENDİRME İŞLEMİ

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22605

GÖREV

Bu görevde sizden istenilen, resim kâğıdınıza Görsel 2.39'daki gibi beş adet düğme çizimi yapmanız ve beş farklı renkte düğme bularak guaj boyalarınızla düğme renklerini elde edip çalışmanızı renklendirmenizdir.

YÖNERGE

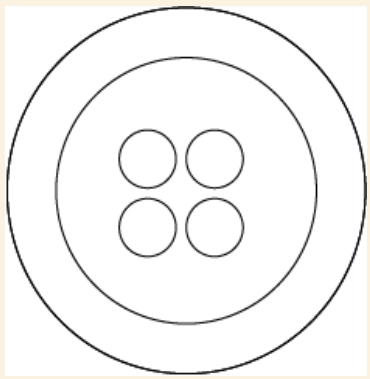
Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek çalışmanızı gerçekleştiriniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 3. Derecelendirme Ölçeği ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, guaj boya, sulu boya fırçası (No. 2-4 vb.), renk paleti, su kabı, temiz su, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı ve 5 adet farklı renkte düğme.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınıza beş adet düğme objesi çiziniz.
   - Resim kâğıdınızın büyüklüğüne göre uygun ölçülendirme yaparak çiziminizi gerçekleştiriniz.



Görsel 2.39: Düğme çizimi

3. Düğme renklerini, renk paletinizde hazırlayınız.
4. Çalışmanızı guaj boyayla renklendiriniz.
5. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
6. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

3. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Obje çizimini yaptı (*).					
3. Renk paletinde düğme renklerini hazırladı (*).					
4. Çizdiği objeleri guaj boya tekniğiyle boyadı (*).					
5. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.					
6. Temiz ve düzenli çalıştı.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.3. KOLAJ TEKNİĞİYLE YÜZEY DÜZENLEMELERİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



Hangi nesneleri bir araya getirerek bir sanat eseri oluşturabilirsiniz?

Kullanılan malzemeye göre özgün çalışmalarla sanatsal nitelikli çalışmalar sanatçılar tarafından yapılmaktadır.

2.3.1. Kolaj Tekniği

Fransızcadan gelen **kolaj** (collage) sözcüğünün Türkçe karşılığı "yapıştırmak"tır. Herhangi bir yüzey üzerine birbirinden farklı malzemenin bir araya getirilip yapıştırılmasıdır (Görsel 2.40). Kâğıt, metal, plastik, cam, ip, kumaş gibi birbiriyle alakasız malzemeler bir bütün oluşturacak şekilde bir araya getirilir. Malzeme seçimi ve çeşitliliği sanatçının çalışmasına göre şekillenir. Genellikle atıl malzemeler kullanıldığından sanatçının çevreye bakışı gelişir ve üretkenliği artar.



Görsel 2.40: Kolaj

Kolajın tarihi çok daha eskilere dayanmakla beraber XX. yüzyılın başlarından itibaren sanatta kullanılmaya başlanmıştır. Sanat dünyasında Kübizm akımıyla ortaya çıkan kolaj, bu akımın öncülerinden Pablo Picasso'nun tablolarında görülür.

Kolajın sanat olarak ülkemize girişi 1950'li yıllara dayanır. Resim sanatında kullanılmaya başlanan kolajın ilerleyen yıllarda sanatta kullanımı artmış ve zamanla disiplinler arası kullanılmaya başlanmıştır.

2.3.2. Kolaj Tekniği Kullanılırken Dikkat Edilecek Noktalar

- Kolajda ana mantık; kesme, yapıştırma ve bir araya getirmedir. Ancak burada yapılan kesme ve yapıştırmanın süsleme amaçlı olmadığına dikkat edilmelidir.
- Her türlü materyal ve fotografik malzeme kullanılabilir, atıl malzemeler değerlendirilebilir. Malzeme seçimi konusunda sanatçıyı özgür bırakır.
- Materyaller bir araya getirilirken materyalin eski formu oluşturulmaya çalışılmamalı, eski hâlinin dışında bambaşka yeni bir bütün oluşturulmalıdır.
- Farklı tekniklerle harmanlanarak kullanılabilir (kara kalem çizimi, farklı boyama teknikleriyle renklendirme vb.).

2.3.3. Görselin Bir Bölümünü Aslına Uygun Olarak Farklı Tekniklerle Uygulama

Kolaj, bir nesnenin veya görselin bir kısmının kesilip çıkarılarak kalem veya boyalarla aslına uygun tamamlanmasıyla da yapılır. Kolaj tekniği kullanılarak bir nesne veya görsel parçası bütün hâle getirilir.

5. UYGULAMA

GÖRSELİ ASLINA UYGUN OLARAK YÜZEY ÜZERİNDE GUAJ BOYA TEKNİĞİYLE BOYAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22608

GÖREV

Bu uygulamada sizden istenilen, seçtiğiniz kumaşın bir bölümünü kesip çıkararak Görsel 2.41'deki gibi resim kağıdınıza yapıştırmanız ve kâğıdın kalan kısmını guaj boya tekniğiyle aslına uygun bir şekilde boyamanızdır.

YÖNERGE

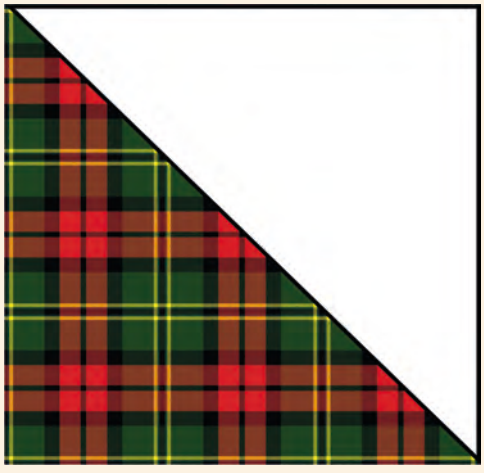
Çalışmaya başlamadan önce üzerinde en az iki farklı renk bulunduran çizgili ya da ekoseli bir kumaş araştırıp bulunuz. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek çalışmanızı gerçekleştiriniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 4. Derecelendirme Ölçeği ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kumaş, makas, resim kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, guaj boya, sulu boya fırçası (No. 2-4 vb.), renk paleti, su kabı, temiz su, duralit (35x50 cm) ve kâğıt kıskacı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınıza 20×20 cm ebatlarında bir kare çiziniz.
3. Kumaşınızı, çizdiğiniz karenin içerisine Görsel 2.41' deki gibi keserek yapıştırınız.
4. Çizdiğiniz karenin boş kalan kısmını, kumaşın aslına uygun olarak çizip renklendiriniz.
   - Çalışmanızı guaj boya tekniğine uygun olarak renklendiriniz.
5. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
6. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.



Görsel 2.41: Örnek şablon

4. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Çalışmada kullanılacak kumaşı seçti ve istenilen şekilde keserek hazırladı (*).					
3. Kesilen kumaşı resim kâğıdına uygun bir şekilde yapıştırdı.					
4. Kumaşın renklerine uygun renkleri paletinde hazırladı (*).					
5. Kolaj tekniğiyle görseli bir bütün oluşturacak şekilde tamamladı (*).					
6. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.3.4. Kolaj Tekniğini Detaylara Önem Vererek Kullanma

Birçok sanat dalında farklı yorumlarıyla karşılaşılan kolaj, moda tasarımında **moodboard** (mudbord) yani "tema panoları" olarak kendini gösterir. Tema panosu, tasarımcının ana esin kaynağı olan temasının etrafında şekillendirdiği malzemeleri, resimleri vb. içine alan bir yol göstericidir (Görsel 2.42, 243). Tasarımcıya tasarım süreci boyunca ilham verir.



Görsel 2.42: Küba yaz esintileri temalı moodboard



Görsel 2.43: Vintage (vintic) temalı moodboard

2.3.5. Kolaj Tekniğini Standartlara Uygun Olarak Çalışma

Bir tema panosunun üzerinde; tasarımcının ana esin kaynağına ait görseller, temasıyla ilgili kumaş ve aksesuarlar, tasarım sürecinde ilham alacağı her şey yer alır.

6. UYGULAMA

KOLAJ TEKNİĞİYLE PANO HAZIRLAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22610

GÖREV

Bu çalışmada sizden istenilen kolaj tekniğini alanınızda kullanarak moodboard (tema panosu) hazırlamanızdır.

YÖNERGE

Çalışmanızda; karton veya mukavva vb. yüzey, gazete ve dergiler, makas, yapıştırıcı, kumaş ve aksesuar gibi çeşitli objelerden yararlanınız. Temanızı belirleyip aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek çalışmanızı gerçekleştiriniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 5. Derecelendirme Ölçeği ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Karton veya mukavva vb. yüzey, gazete ve dergiler, makas, yapıştırıcı, kumaş ve aksesuar gibi çeşitli objeler.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Tasarım süreci boyunca size ilham verecek panoyu hazırlayabilmek için belirlediğiniz temaya uygun olarak gazete ve dergilerden görseller kesip hazırlayınız.
3. Hazırladıklarınızı yapıştırabileceğiniz bir yüzey seçiniz (karton, mukavva vb.).



Görsel 2.44: Tema panosu hazırlama

4. Hazırladığınız görselleri ve objeleri seçtiğiniz yüzeyin üzerine estetik bir şekilde yapıştırınız.
   - Yapıştırma işlemi yapmadan önce denemeler yapınız.
5. Tema panonuzda, temanıza uygun çizim ve renklendirmeler de yapabilirsiniz.
6. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
7. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

5. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Konuya uygun ön araştırma yaptı ve tema belirledi.					
3. Gazete ve dergilerden, belirlediği temaya uygun görselleri keserek hazırladı (*).					
4. Temaya uygun çeşitli kumaş, aksesuar ve objeleri hazırladı (*).					
5. Hazırladığı tüm görselleri ve objeleri, kolaj tekniğine uygun olarak yüzeye yapıştırdı (*).					
6. Temiz ve düzenli çalıştı.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyunuz. Doğru olanların başındaki paranteze D, yanlış olanlara ise Y yazınız.

1. ( ) Bir cismin renginin görülebilmesi için ışık olmalıdır.

2. ( ) Isaac Newton, yaptığı deneyle güneş ışığını prizmadan geçirerek renk tayfını bulan kişidir.

3. ( ) Yalın renk kontrastı, açık maviyle koyu mavinin bir arada kullanılır.

4. ( ) Kolaj tekniği, sadece resim sanatında kullanılan bir tekniktir.

5. ( ) Moodboard, tasarımcının temasına uygun olarak hazırladığı ilham panosudur.

B) Aşağıda verilen cümleleri dikkatlice okuyunuz. Boş bırakılan yerleri uygun terim ve kelimelerle tamamlayınız.

6. Renkler arasındaki ahenk, ritim ve uygunluğa ..... denir.

7. Su bazlı bir boya türü olan ..... mat olması sebebiyle kapatıcı özelliği vardır.

8. Bir rengin açık ve koyu tonlarının bir arada kullanılmasıyla oluşan kontrasta ..... denir.

9. Yapılan araştırmalara göre ..... , bir üründe tüketicinin dikkatini ilk çeken unsurdur.

10. Herhangi bir yüzey üzerine birbirinden farklı malzemenin bir araya getirilip yapıştırılmasıyla bir bütün oluşturulması tekniğine ..... denir.

C) Aşağıda verilen soruları okuyunuz. Doğru seçeneği işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki renklerden hangisi renk tayfında <u>bulunmaz</u>?

A) Kahverengi B)Lacivert C) Mor D) Sarı E) Turuncu

12. Aşağıdaki renklerden hangisi soğuk renkler grubunda yer alır?

A) Beyaz B) Kırmızı C) Sarı D) Turuncu E) Yeşil

13. Tek başına kullanıldığında güçlü bir etki oluşturmayıp birlikte kullanıldığı rengin gücünü artıran karışım renk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Beyaz B) Gri C) Kırmızı D) Mavi E) Sarı

14. Aşağıdaki renklerden hangisi karıştırılarak elde <u>edilemeyen</u> ana renkler grubunda yer alır?

A) Gri B) Mavi C) Mor D) Turuncu E) Yeşil

15. Aşağıda verilen renk ikililerinden hangileri renk çemberinde karşılıklı yer alır?

A) Kahverengi-Yeşil B) Siyah-Beyaz C) Gri-Kırmızı

D) Kırmızı-Turuncu E) Mor-Sarı

KONULAR

3.1. DOKULU OBJELERİ KARA KALEM TEKNİĞİYLE ETÜT ETME
3.2. ÖZGÜN DOKU YORUMLARINI RENKLENDİRME
3.3. YÜZEY ÜZERİNDE DOKU YORUMLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Dokulu objeleri kara kalem tekniğiyle etüt edilmesi
- Özgün doku yorumlarının renklendirmesi
- Yüzey üzerinde doku uygulamaları

TEMEL KAVRAMLAR

Doku, biçim, birim biçim, modül birim, bağ elemanı, sistem, strüktür (iç yapı), tekstür (dış yapı), ışık ve gölge, açık ton, öz ton, koyu ton, düşen gölge, özgün yüzey, paspartu

3. ÖĞRENME BİRİMİ

DOKU YORUMLARIYLA YÜZEY OLUŞTURMA

3.1. DOKULU OBJELERİ KARA KALEM TEKNİĞİYLE ETÜT ETME

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Çevrenizdeki nesne (obje) ve canlı varlıklara dokunarak ya da onları gözlemleyerek inceleyiniz. Bu nesnelerin size hissettirdiklerini, neden ve nasıl sorularının cevaplarını içerecek şekilde arkadaşlarınızla sınıf kuralları çerçevesinde paylaşınız.

2. Farklı dokulara sahip kumaş parçalarını sınıfa getirerek yapıları hakkında bilgilerinizi paylaşınız.

Canlı veya cansız varlıkların kendine has tuşeleri (yumuşaklık, sertlik); farklı yorumlar, alanlar ve yansımalarla bazen bir kâğıda, bazen bir kumaşa aktarılabilmektedir. Doku ve dokuyu oluşturan kavramların incelenmesi, kara kalem çalışmalarının verimliliğini artırmaktadır.

3.1.1. Dokuyla İlgili Temel Kavramlar

Doku (tekstür); nokta, renk gibi bir temel sanat ögesidir. Cisimlerin kendilerine özgü yüzey yapıları dokuyu oluşturur. Canlılar oluşturulan bu yapıyı dokunma ve görme duyuları aracılığıyla tanırlar (Görsel 3.1, 3.2).



Görsel 3.1: Ağaç dokusunu dokunarak hissetme



Görsel 3.2: Doğal oluşumları gözlemleme

Yaşamda var olan canlı ve cansız tüm varlıkların dış yüzeylerine dokunulduğunda hissedilen pürüzlülük, kayganlık, sertlik, yumuşaklık gibi özellikler o varlıkların dokusunu örnekler (Görsel 3.3, 3.4). Aynı yapı ve türdeki unsurların bir araya gelerek oluşturduğu doku kavramı düzen ve bütünlük verir. Mimari, resim, heykel gibi tüm sanat dallarında doku ögesini görmek mümkündür.



Görsel 3.3: Kaplumbağa kabuğunun dokusu



Görsel 3.4: Kumaş yüzey dokusu

Dokunun temel kavramları şunlardır:

- Biçim
- Birim Biçim
- Modül Birim
- Bağ Elemanı
- Sistem
- Strüktür (İç Yapı)
- Tekstür (Dış Yapı)

1. Biçim

Yaşamda var olan canlı ve cansız her şeyin kendine has dış bir çerçevesi vardır. Bu dış çerçeveyi görme ya da dokunma duyularıyla algıladığımızda oluşan imge, o nesnenin biçimini belirler. Her nesnenin biçimi kendine has ve özeldir. Bu yüzden biçim çeşitliliği oldukça zengindir. Meyve, ağaç, hayvan, bina vb. bu duruma örnektir (Görsel 3.5, 3.6). Biçim, aynı zamanda sistemin parçasıdır.



Görsel 3.5: Enginar biçimi



Görsel 3.6: Böğürtlen biçimi

2. Birim Biçim

Sistem parçası olan ve aynı yapı özelliğine sahip biçimlerin birleşiminden oluşur. Bu birleşim farklılık göstermeden, değişime uğramadan ve aynı yönde tekrar ederek meydana gelir. Yapı özelliği aynı olan ve tekrar şekilleriyle oluşan bu biçimlere **birim biçim** denir. Birleşip dokuyu oluşturan biçimlerin her biri, birim biçim olarak tanımlanır (Görsel 3.7, 3.8).



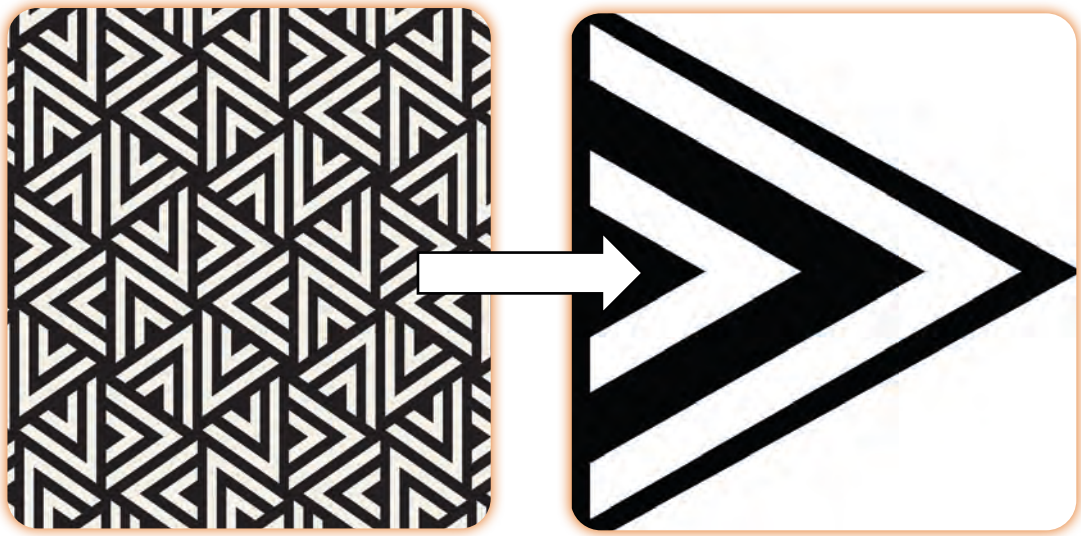
Görsel 3.7: Enginar yaprakları birim biçimi



Görsel 3.8: Böğürtlen taneleri birim biçimi

3. Modül Birim

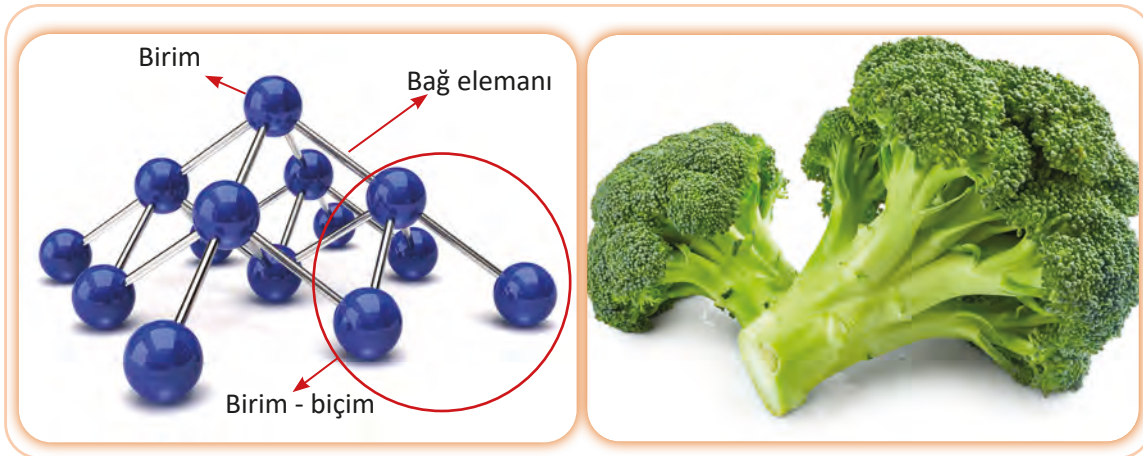
Bir yapıyı oluşturan çeşitli bölümlerin, farklı elemanların arasındaki uyumu ve orantıyı sağlamak için kullanılan en küçük ölçü birimi ya da parçadır. Yapıların ve bileşenlerinin bir bütünü oluşturması sırasında bir araya gelirken uygun olarak planlanmasını sağlar. Modül birimde bu elemanların yönleri değişse de birim biçimi değişmeden tekrar etmektedir (Görsel 3.9).



Görsel 3.9: Modül birimden hareketle oluşturulmuş yüzey çalışması

4. Bağ Elemanı

Aynı yapıdaki birim biçimlerden oluşan formları bir arada tutan, aradaki bağlantı görevini üstlenen bölüme **bağ elemanı** denir. Birim biçimler, bağ elemanlarıyla birbirine bağlanıp birleşerek bütünlük oluşturur (Görsel 3.10).



Görsel 3.10: Bağ elemanı ve brokolide bağ elemanı

5. Sistem

Bir sonuca varmak için uygulanan, belli başlı kurallara dayanan yöntemlerin bütünüdür. Aynı zamanda bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelmiş öge toplulukları da sistemi oluşturur. Örneğin dokuyu oluşturan biçim; birim biçim, bağ elamanı ve modül birimlerini bir arada tutan formüldür. Bu formülü oluşturan elamanlardan birinin bozulması, sistemi etkiler ya da bozar (Görsel 3.11). Bu yüzden sistem düzen içerir.



Görsel 3.11: Sistem

Sistem bir tekrarlar grubudur; tam tekrar, aralıklı tekrarlar, değişken tekrarlardan oluşur.

6. Strüktür (İç Doku-İç Yapı)

Nesne ve varlıkların iç yapısının dokusunu veren kavramdır. Birbiriyle benzer yapıların tekrarıyla oluşur. Bu yapı gözle görülebilen büyüklükte ya da bir araçla gözlenebilecek biçimlerde olabilir. İç yapı tüm nesne ve canlıları yer çekimine karşı dengede tutar. Sistemli ve düzenlidir. Strüktürde en önemli nokta, birimi bulmaktır.



Görsel 3.12: Mantar strüktürü

Doğada hayvanlarda ve bitkilerde sınırsız strüktür örnekleriyle karşılaşmak mümkündür (Görsel 3.12). Sadece doğanın kendi oluşumları da strüktüre zengin örnekler sunar; Pamukkale Travertenleri, Peribacaları gibi yapılar doğal strüktür oluşumlarıdır.

Strüktürün bu zengin ve çeşitli yapısı tasarımcıları etkilemiş, yoğun olarak mimaride yüzey ya da mekân düzenlemesi olarak karşımıza çıkmıştır. Örneğin İspanya'da bulunan The Metropol Parasol yapısı, mantar strüktüründen yola çıkılarak oluşturulmuştur (Görsel 3.13).



Görsel 3.13: Altı adet dokulu dev mantar şemsiyenin birleşmesinden oluşan ahşap yapı

7. Tekstür (Dış Doku-Dış Yapı)

Nesne ve varlıkların dış yapısının karakteristik özelliklerini veren dokudur. Bu, yapının tanınmasını veya ayırt edilmesini sağlar (Görsel 3.14).



Görsel 3.14: Timsah dış yapısı

3.1.2. Doku Çeşitlerini ve Özelliklerini Gruplandırma

Cisimler, kendi özelliklerini yansıtan dokulara sahiptir. Bu yüzden dokular, kendilerine has özelliklerine göre gruplandırılır. Dokular genel olarak dört grupta incelenebilir ancak özele inildiğinde farklı doku çeşitlerinin de mevcut olduğu bilinmelidir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Doku Çeşitlerini ve Özelliklerini Gruplandırma

1. Bulundukları Yere Göre Dokular	• İç Dokular	• Dış Dokular
2. Oluşumları Yönünden Dokular	• Doğal Dokular Organik Dokular İnorganik Dokular	• Yapay Dokular Rölyef (Kabartma)
	• Geometrik Yapılı Dokular	• Kristal Yapılı Dokular
	• Dinamik Dokular	• Aktüel (Güncel) Dokular
3. Hissediliş Biçimine Göre (Duyumları Yönünden) Dokular	• Dokunsal (Gerçek) Dokular	• Görsel Dokular Optik Dokular
4. Anlatımları Yönünden Dokular	• Taklit Dokular	• Buluş Dokular

1. Bulundukları Yere Göre Dokular

Nesne ve varlıkların iç yapı ve dış yapılarının bulundugu yere göre elde edildiği ya da incelendiği dokulardır.

- **İç Dokular:** Nesne ve varlıkların iç yapısının dokusudur.
- **Dış Dokular:** Nesne ve varlıkların dış yapısının dokusudur.

2. Oluşumları Yönünden Dokular

Nesne ve varlıkların doku yapısının oluşum özelliğine göre elde edildiği ya da incelendiği dokulardır.

- **Doğal Dokular**

Varlıkların yüzeylerine doğrudan elle dokunulduğunda ya da bakıldığında o varlığın bıraktığı etkidir. Gerçek malzemelerle elde edilir. Nesnenin özelliği ön plandadır. Bir taş parçasına dokunulduğunda onun sivri, sert, kaygan yapısının hissettirdikleri doğal dokulara örnektir (Görsel 3.15). Doğada bulunan tüm dokular doğal dokudur. Taş, kaya, bitki yüzeyleri, hayvan yüzeyleri vb. doğal doku örnekleridir (Görsel 3.16).



Görsel 3.15: Taşın doğal dokusu



Görsel 3.16: Ahtapot dokusu

Doğal dokular kendi içerisinde organik ve inorganik olmak üzere ikiye ayrılır.

Organik Dokular

Canlı varlıkların iç yapılarını oluşturan birimlerin sahip olduğu dokulardır. Büyüme, gelişme, yaşlanma gibi yaşamsal faaliyetleri barındırdığı için sürekli bir değişim özelliğine sahiptir (Görsel 3.17).

İnorganik Dokular

Doğada canlılar dışındaki tüm maddelerin sahip olduğu doku inorganik dokudur (Görsel 3.18).



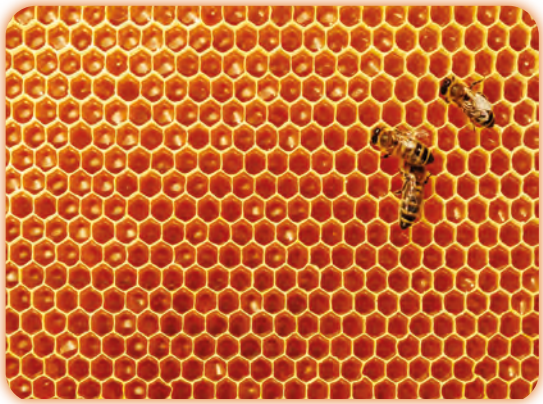
Görsel 3.17: Kuş kanadı



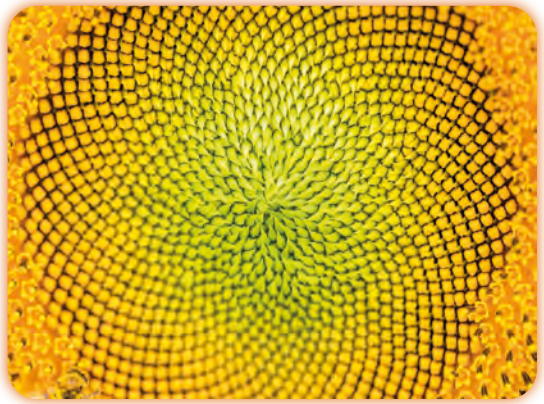
Görsel 3.18: Kömür

- **Geometrik Yapılı Dokular**

Doğada kendiliğinden var olarak ya da farklı işlemlerden geçerek oluşumunu bir geometrik şekille tamamlayan dokudur. Bu sebeple geometrik doku olarak adlandırılır. Doğada görülen arı peteği ve ayçiçeği oluşumu, geometrik sisteme dayalı açıklayıcı örneklerdir (Görsel 3.19, 3.20, 3.21).



Görsel 3.19: Arı peteğinin geometrik dokusu



Görsel 3.20: Ayçiçeğinin geometrik dokulu yüzeyi





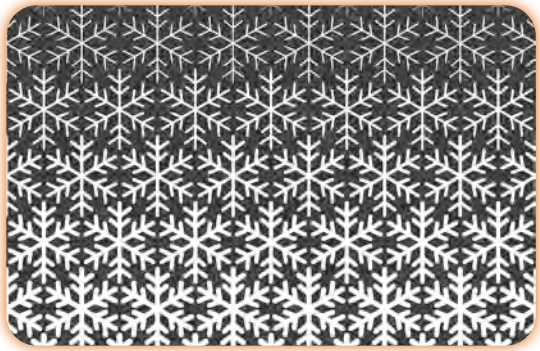
Görsel 3.21: Geometrik yapılı yüzey düzenlemesiyle oluşturulmuş dokulu elbise ve çanta tasarımı

- **Kristal Yapılı Dokular**

Üç boyutlu düzenli yapıları ve kendine özgü simetrik iç yapıları olan, katıların sahip olduğu dokulardır. Bunlara kar, tuz, buz, farklı yapıdaki kristalize taşlar vb. örnek gösterilebilir (Görsel 3.22, 3.23).



Görsel 3.22: Karın kristalize doğal görüntüsü



Görsel 3.23: Kristalin siyah zemin üzerine beyaz tekrarı

- **Dinamik Dokular**

Çıkış noktası hareket ve enerjidir. Bir anda bir yüzeyde oluşan, her an değişebilen ve sonra yok olan dokulardır. Bu değişimler gözle görülür şekildedir. Bu yüzden bu dokulara hareketli dokular da denilir (Görsel 3.24, 3.25).



Görsel 3.24: Şimşek oluşumu



Görsel 3.25: Dalga oluşumu

- **Güncel Dokular**

Ana sistemin bozulmadan dış yapının başka etkenlerle ya da zaman içindeki değişim ve dönüşümüne güncel doku denir. İklimlerin, mevsimlerin doğa üzerindeki etkileri ve canlıların yaşlarına göre değişimleri güncel dokuyu oluşturulabilir (Görsel 3.26).



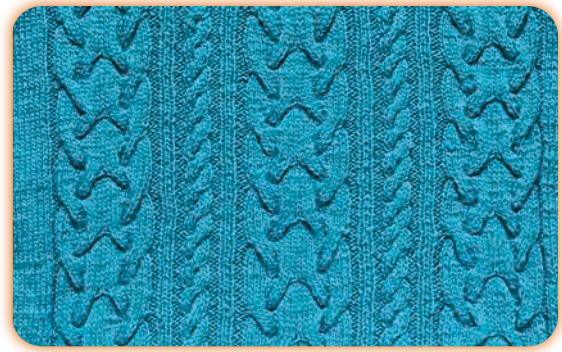
Görsel 3.26: Mevsimlerin ağaç yaprağı üzerindeki etkisi

- **Yapay Dokular**

Doğal dokular gibi kendi hâllerinde bulunmaz. Bu dokular dekoratif, işlevsel ya da doğal dokuları taklit amacıyla oluşturulabilirler. Yapay dokuların çeşitliliği insanın bilimde, teknolojide, sanattaki ihtiyaçlarına ve yaratıcılığına bağlı olarak gelişime sürekli açıktır. Çeşitli kullanım amaçları için imal edilmiş ürünlerin dokuları da yapay dokudur. Örülen bir kazak dokusu, yollardaki parke taşlarının yüzey düzenlemeleri buna örnek verilebilir (Görsel 3.27, 3.28).



Görsel 3.27: Parke taşı yüzey düzenlemesi



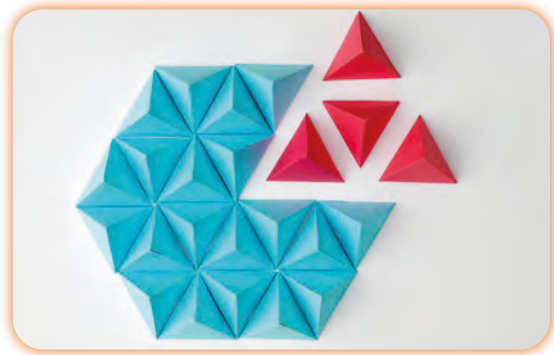
Görsel 3.28: Örgü kazak dokusu

- **Rölyef (Kabartma)**

En eski sanat formlarından olan rölyef, yüzey üzerinde yapılan yükseltme ya da alçaltma işlemidir. Yoğun olarak mimari, heykel gibi sanat dallarında kullanılır. Bu tekniği taş, toprak, ahşap, metal, kâğıt gibi birçok yüzeyde görmek mümkündür (Görsel 3.29, 3.30). Yüksek rölyef ve alçak rölyef olmak üzere iki çeşidi bulunur.



Görsel 3.29: Duvar yüzeyine yapılan rölyef



Görsel 3.30: Kâğıttan yapılan rölyef

3. Hissediliş Biçimine Göre (Duyumları Yönünden) Dokular

Nesne ve varlıkların dokularının duyular aracılığıyla elde edildiği ya da incelendiği dokulardır.

- **Dokunsal (Gerçek) Dokular**

Doğal ya da yapay yüzeylerdeki pürüzlülük, kayganlık, sertlik, yumuşaklık gibi özelliklere sahip uyaranların dokunma duyusuyla algılandığı dokulardır. Gözle görülür, görülmese bile dokunma duyusuyla yüzey özellikleri hissedilir (Görsel 3.31, 3.32).



Görsel 3.31: Balık pul dokusu



Görsel 3.32: Yapay pulla yüzey düzenleme

- **Görsel Dokular**

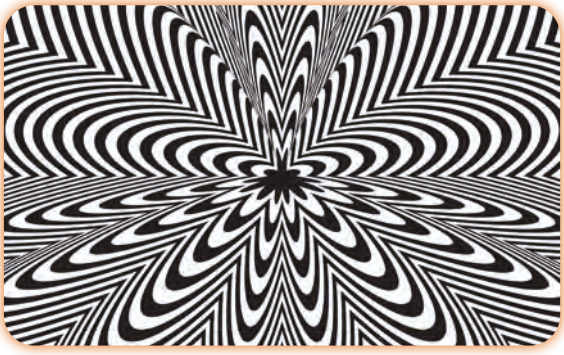
Tasarımcının iki boyutlu yüzey üzerine ışık-gölge, açık-koyu gibi tekniklere dikkat ederek uyguladığı ve görme duyusuyla beyinde kavranan dokulardır. Dokunma eylemi olmaksızın kavranan bu dokular gerçek doku gibi algılanır. Yapılan tasarımları çeşitlendirme, özgünleştirme olanağı verir. Bu yüzden görsel sanatlarda oldukça yoğun kullanılır (Görsel 3.33).



Görsel 3.33: Görsel dokulu çilek

- **Optik Doku**

Dokunun uzaklaşma, yakınlaşma, odaklanma gibi hareketlerle görülen biçim değişimidir. Gözde bir yanılsama etkisi yaratan dokulardır (Görsel 3.34, 3.35).



Görsel 3.34: Optik doku



Görsel 3.35: Yatay optik doku

4. Anlatımları Yönünden Dokular

Nesne ve varlıkların dokularının görsel ifadesiyle elde edildiği ya da incelendiği dokulardır.

- **Taklit Doku**

Gerçek nesnelerin gözlemlenerek iki boyutlu yüzeyler üzerinde üç boyutlu algısı yaratılarak uygulandığı dokulardır. Dokunulduğunda herhangi bir doku hissi vermez, sadece gözle görülebilen dokulardır (Görsel 3.36).



Görsel 3.36: Mısır taklit dokusu

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Hyper Realism (Hiper Realizm): 1960'lı yıllarda ABD'de ortaya çıkan "fotoğraf gerçekçiliği" akımıdır. Sanatçının bir fotoğrafı ya da heykeli bire bir taklit ettiği sanat akımıdır. Aynı zamanda taklit dokulardır (Görsel 3.37).



Görsel 3.37: Hiper realist siluet üzerine tasarlanmış giysi

- **Buluş Doku**

Tasarımcının bir objeden, bir fikirden esinlenmesiyle ya da hayal gücüyle oluşturduğu dokulardır (Görsel 3.38, 3.39).



Görsel 3.38: Denizatı fikrinden yola çıkılarak yapılan buluş doku



Görsel 3.39: Kozalak fikrinden yola çıkılarak yapılan buluş doku

OKUMA PARÇASI

Doku, doğanın kendisi olduğu için doğada hep var olmuş ve olacaktır. Doku kavramının görsel sanatlarda bilinçli kullanılmasını ilk olarak ressamlar sağlamıştır. Dokunun görsel sanatlarla başlayan bu yolculuğu tüm alanlara yayılarak devam etmiştir. Doku, moda tasarım alanında da içeriği çeşitlendiren ve zenginleştiren en önemli ögelerdendir. Tasarımcıya özgünlük, yaratıcılık noktasında olanak sağlar. Bu yüzden tasarımdan üretime, kumaş yüzeylerinden aksesuarlara kadar geniş bir alanda kullanılmaktadır. Ancak yoğun olarak kullanımı kumaş yüzeyi oluşturmada görülmektedir. Kendinden dokulu örme yüzeyler ve brokar gibi dokuma kumaş yüzeylerinin yanı sıra tasarımcılar çoğu zaman da ana malzemesi olan kumaşı; farklı malzemelerle birleştirme, nakış, işleme, kanaviçe, drape gibi tekniklerle de zenginleştirerek dokulu yüzeyler elde etmişlerdir (Görsel 3.40).



Görsel 3.40: Kumaş yüzeyine farklı işlemelerle oluşturulmuş doku

Doku kavramı genellikle desen kavramıyla karıştırılmaktadır. Ancak birbirinden farklı iki ayrı kavram olduğu bilinmelidir. Bir nesnenin dokusu, o nesneye elle dokunulduğunda hissedilen pürüzlülük duygusudur (Görsel 3.41). Fakat bir nesnenin yüzeyinde var olan ya da sonradan eklenen unsurlar yüzeyde pürüzlülük duygusu vermiyorsa doku sayılamaz. Örneğin motif, baskı gibi unsurlar doku değil desen ögesine girmektedir (Görsel 3.42).



Görsel 3.41: Boncuklu kumaş yüzeyi



Görsel 3.42: Desenli kumaş yüzeyi

1. UYGULAMA

DOKU YÜZEYİ OLUŞTURMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22612

GÖREV

Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz bilgiler ışığında yeni bir doku yüzeyi oluşturmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Yeni bir doku yüzeyi oluşturma çalışmanızı yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 1. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Parşömen kâğıdı, alüminyum folyo, iplik, yün iplikler, kumaş parçaları, pul, payet, boncuk, düğme, makas, cetvel, pergel ve yapıştırıcı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Çalışma alanını belirleyiniz.
   - 10x10 cm ölçülerinde 4 tane yan yana kare çalışma alanı çiziniz. Birinci kare içine parşömen kâğıdını ve alüminyum folyoyu kırıştırarak ya da keserek farklı şekillerde zemine yapıştırınız.
3. İkinci kare içerisine yün iplik, parça kumaş, iplik gibi malzemelere spiral (sarmal) olarak şekil veriniz.
   - İkinci kare içerisine yün iplik, parça kumaş, iplik gibi malzemelere spiral (sarmal) olarak şekil veriniz.
4. Üçüncü kare içerisine pul, boncuk, payet, düğme gibi malzemeleri kullanarak geometrik şekilde yüzey düzenlemesi yapınız.
5. Dördüncü kare içerisine ise tüm malzemeleriniz ile yaratıcılığınızı kullanarak serbest yüzey düzenlemesi yapınız.
6. Çalışmanızı tamamladıktan sonra gelişiminizi görmek için muhafaza ediniz.
7. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
8. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

1. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Farklı malzemeleri kullanarak yeni bir yüzey oluşturdu.		
3. Çalışmayı, uygun araç gereçleri kullanarak gerçekleştirdi.		
4. Temiz ve düzenli çalıştı.		
5. Süreyi etkili ve verimli kullandı.		
Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz. **Değerlendirme** Gözlenecek davranışların gerçekleşmesi 20 puana karşılık gelir.		

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

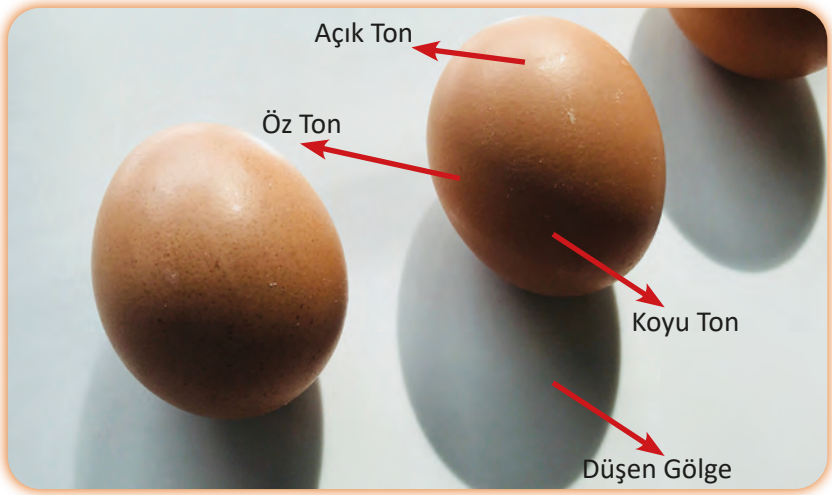
3.1.3. Işık ve Gölge Alanlarını Tespit Etme

Işık, enerji kaynağından bize ulaşan yansımalardır. Cisimlerin görülmesini ve renklerin, dokuların algılanmasını sağlar. En büyük ve doğal ışık kaynağı güneştir. Fakat yapay aydınlatma araçları (elektrik ışığı, mum ışığı, odun ateşi vb.) da ışık kaynağı sayılır. Işık, geliş açısına göre her yeri aynı şekilde aydınlatmaz. Dik açıyla geldiği yerleri net olarak aydınlatırken gölge oluşturmaz.

Gölge; ışığın geliş açısının bir cisimle kesilmesi sonucu ışığın ulaşamadığı alanlardır. Işık bir cismin arkasına geçemezse bu alanda gölge oluşturur. Oluşan gölge ise oluşma biçimine göre tam ve yarı gölge olarak adlandırılır.

Işık-gölge kavramı renk kavramyla yakından ilişkilidir. Çünkü renkleri oluşturan ana etmen ışıktır. Işığın aydınlatma miktarıyla gölgenin miktarı arasındaki geçişe **ton** denir. Işık kaynağından aydınlatılan yüzeylerin ışık-gölge durumu dört ton değeri ile ifade edilir (Görsel 3.43).

- Açık Ton
- Öz Ton
- Koyu Ton
- Düşen Gölge



Görsel 3.43: Işık-gölge alanlar

1. Açık Ton

Işığın yüzeye doğrudan geldiği en aydınlık bölümdür. Işık yansıyacağı için cisim bu bölümde daha aydınlık görünecektir. Bu yüzden yüzeyin gerçek rengini göstermez.

2. Öz Ton

Işığın yüzeye eğik geldiği bölümdür. Işık yansıma yapmadığı için bu bölüm, yüzeyin gerçek rengini verir.

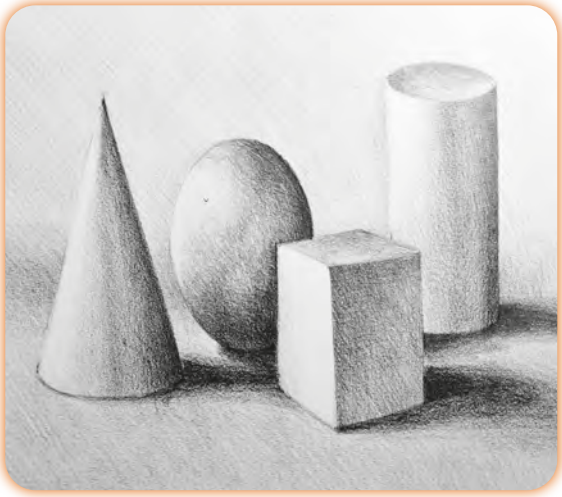
3. Koyu Ton

Cismin ışık ulaşmayan en koyu bölümüdür. Yüzey hiç ışık görmediği için bu bölümde yüzey daha koyu renkte görünecektir.

4. Düşen Gölge

Cismin gölge boyunun uzayarak zemine düşen görüntüsüdür. Cismin biçimini gösterir.

Işık-gölge; üç boyutlu nesneler resmedilirken, çizilirken biçimlerde derinlik duygusu oluştumak için açık ve koyu alanların dengeli bir karşıtlıkta verilmesidir (Görsel 3.44, 3.45).



Görsel 3.44: Işık-gölge alanları kullanarak yapılmış kara kalem çalışması



Görsel 3.45: Üç boyut etkisi veren kara kalem çalışması

3.1.4. Dokulu Objelerde Yüzey Çalışmalarını Kara Kalemle Yapma

Üç boyutlu nesnelerin (dokulu objeler) iki boyutlu yüzeye aktarımı sırasında farklı teknik ve metotlar kullanılır. Bu tekniklerden biri de kara kalem tekniğidir (Görsel 3.46).

Kara kalem tekniği kullanılırken dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Sertlik-yumuşaklık dereceleri olan kurşun kalemler, silgiler, resim kâğıtları gibi araç gereç seçimleri doğru yapılmalıdır.
- Kullanılacak dokulu obje incelenmeli ve özellikleri doğru tespit edilmelidir.
- Dokulu obje sabit bir yere yerleştirilmeli ve objeye sabit bir noktadan bakılmalıdır.
- Işık ve gölgenin yönü doğru tespit edilip açık-koyu değerler yüzeye yansıtılmalıdır.
- Tonlama yapılırken tonlar arasında sert geçişler yapılmamalıdır.
- Hacim kazandırmak için tonlamalarda ara değerler kullanılmalıdır.
- Yapılan hacimlendirme; uzaklık, yakınlık, derinlik özelliklerini vermelidir.



Görsel 3.46: Kara kalemle etüt çalışma

Dokulu Yüzeylerde Kara Kalem Çalışmaları

Aşağıdaki kara kalem tekniğiyle çalışılmış dokulu yüzeylerini inceleyiniz (Görsel 3.47, 3.48, 3.49, 3.50).



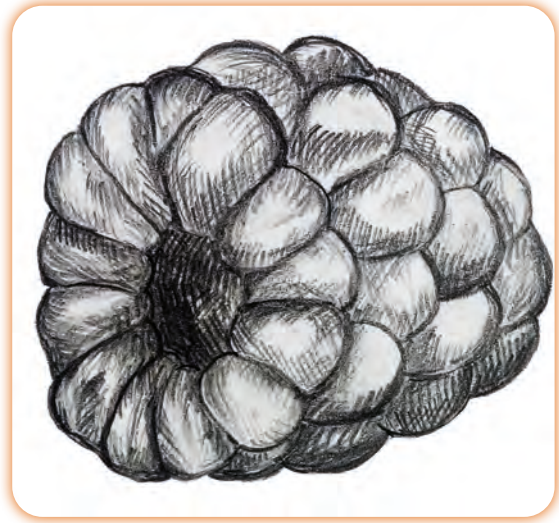
Görsel 3.47: Kivi etüdü



Görsel 3.48: Kozalak etüdü



Görsel 3.49: Nar etüdü



Görsel 3.50: Böğürtlen etüdü

2. UYGULAMA

KARAKALEM TEKNİĞİYLE DOKULU OBJEYİ YÜZEYE AKTARMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22614

GÖREV

Bu uygulamada sizden dokulu doğal bir objeyi tekstür yapısına ya da strüktür yapısına dikkat ederek incelemeniz ve bu kapsamda aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak dokulu objenin yüzey çalışmasını kara kalem tekniği ile yapmanız istenmektedir.

YÖNERGE

Dokulu objenin yüzey çalışmasını kara kalem tekniği ile yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 1. Derecelendirme Ölçeği ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Çizimi yapılacak dokulu obje, resim kâğıdı, HB, 2B, 3B, 5B numaralarında kurşun kalem, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, leke bırakmayan yumuşak silgi.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Çalışma alanını belirleyiniz.
   - 15x15 cm ölçülerinde kare bir çalışma alanı oluşturunuz.
3. Objenizi kara kalem tekniği ile çalışınız.
   - Objenizi beyaz ve sabit bir zemin üzerine yerleştiriniz.
   - Objeyi, çalışma alanınıza uygun olarak oranlayınız.
   - Objenin özeliklerine dikkat ederek dış hattını çiziniz.
   - Kara kalem tekniğine uygun olarak objenin dokusunu aktarınız.
   - Objenin ışık ve gölge yönüne dikkat ederek tonlama yapınız.
4. Objenizin hacimli olması için objede bulunan detayları tekniğine uygun olarak aktarınız.
5. Tonlama yaparken çizimin ve elinizin kirlenmemesi için elinizin altına kâğıt koyunuz.
6. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
7. Çalışmanızı tamamladıktan sonra gelişiminizi görmek için muhafaza ediniz.
8. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

1. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Dokulu obje çalışmasını yapıya uygun olarak eskiz etti (*).					
3. Çalışmasını kara kalem tekniğine uygun olarak çizdi (*).					
4. Çalışmasını kara kalem tekniğine uygun olarak hacimlendirdi (*).					
5. Çalışmayı, uygun araç gereci kullanarak gerçekleştirdi.					
6. Temiz ve düzenli çalıştı.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3.2. ÖZGÜN DOKU YORUMLARINI RENKLENDİRME

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. Doğadaki objelerin doğal renklerini yakından inceleyerek gözlemlerinizi paylaşınız.
2. Çevrenizde var olan doğal objelerin renk geçişlerini gösteren örnekleri sınıfa getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yaşadığımız evren en cömert hâliyle tüm güzelliğini insanoğluna sunmakta, yaşama dair farklı deneyimler kazanmaya olanak sağlamaktadır. İnsanoğlu sanata dönüştürdüğü her deneyimi, farklı yorumlama ve tekniklerle var olan estetiği yaşamının her noktasına yaymıştır. Özgün doku yorumları, dokunun en doğal ve gerçekçi şekilde yeniden düzenlenmesidir. Renklendirmenin de aynı gerçeklik içinde yapılması, bu doğallığı en derin hâliyle vurgulamayı sağlamaktadır.

3.2.1. Özgün Yüzey Düzenlemelerini Renklendirme Örnekleri

İnsanoğlu, yaşamını güzelleştirmek için bazen doğadan ilham alıp güzel tasarımlara imza atmıştır. Bazen de doğayı bire bir taklit ederek mevcut yaşamına doğanın estetiğini dâhil etmiştir. Özgün yüzey düzenlemeleri, bu görsel zenginliği günlük yaşamda kullanılabilir hâle getirmek amacıyla sanatın var olduğu her alanda yer bulmuştur. Aşağıdaki örneklerden yola çıkılarak doğanın özgün yüzey düzenlemelerindeki etkisi, teknik bilgiler ışığında ifade edilmiştir (Görsel 3.51, 3.52).



Görsel 3.51: Ananasla özgün yüzey düzenlemeleri



Görsel 3.52: Mantarla özgün yüzey düzenlemeleri

Yukarıda verilen örneklerde doğal obje olarak ananas ve mantarın dokusu kullanılmıştır. Ananasın dış ve iç dokusunun birim biçimi ele alınarak iki farklı yüzey düzenlemesi yapılmıştır. Mantarın sadece iç dokusunun birim biçimi ele alınarak yüzey düzenleme uygulanmıştır. Bu iki kesit, sistemli olarak çaprazlama tekniğiyle yüzey üzerine yerleştirilip kompozisyon oluşturulmuştur. Sonrasında guaj boya tekniğiyle renklendirme işlemi yapılarak kompozisyon tamamlanmıştır.

3.2.2. Doku Özelliklerine Uygun Renk Seçimi

Canlı ve cansız nesnelerin dış ve iç yapı özellikleri dokuyla oluşur. Tasarıma ve tasarlanan yüzeyin renklendirme işlemine başlanmadan önce seçilen dokunun yüzeyi dikkatli bir şekilde incelenmelidir. Dokunun yüzeye doğru bir teknikle yansıtılması kadar dokuya uygun renk seçimi ve renklendirme işlemi de oldukça önemlidir. Doku özelliklerine uygun renk seçimi yapılırken doğal objelerin kendine özgü doğal rengi ve buna en yakın ton dengesi tercih edilerek renklendirme yapılmalıdır (Görsel 3.53, 3.54).



Görsel 3.53: Kasımpatı



Görsel 3.54: Doku özelliklerine uygun renklendirme

3. UYGULAMA

DOKU ÖZELLİKLERİNE UYGUN RENK SEÇİMİ YAPMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22616

GÖREV

Bu uygulamada sizden bir önceki dokulu objelerde yüzey çalışma etüdünden faydalanarak bulmuş olduğunuz birim biçimi sistemli olarak 15x15 cm yüzey üzerine tekrarlamanız ve oluşturduğunuz kompozisyonu dört eşit parçaya bölerek guaj boya tekniğine uygun şekilde renklendirmeniz istenmektedir.

YÖNERGE

Dokulu objeyi guaj boya tekniğiyle renklendirme çalışmanızı yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 2. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, guaj boya, sulu boya fırça (No. 2-4 vb.), çukur paleti, duralit (35x50 cm), kâğıt kıskacı, su kabı, su.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Doğal obje dokularını inceleyiniz.
3. Doğal objelerin doku renklerini ve renk geçişlerini inceleyiniz.
4. Kompozisyonu oluştururken birim biçimin sistemli tekrarlandığından emin olunuz.
5. Resim kâğıdına tasarlamış olduğunuz birim biçimi sistemli olarak 15x15 cm yüzeye çizerek kompozisyon oluşturunuz.
   - 15x15 cm yüzeyinizi 7,5x7,5 cm şeklinde 4 eşit parçaya bölünüz.
   - Dörde böldüğünüz yüzeyinizin 1 numaralı kutusuna objenin kendi renklerinden yararlanarak guaj boya tekniğine uygun renk araştırması yapınız.
   - 2 numaralı kutuya kalite (nitelik) kontrast tekniğinden yararlanarak guaj boya tekniğine uygun renk araştırması yapınız.
   - 3 numaralı kutuya tamamlayıcı kontrast tekniğinden yaralanarak guaj boya tekniğine uygun renk araştırması yapınız.
   - 4 numaralı kutuya serbest olarak guaj boya tekniğine uygun renk araştırması yapınız.
6. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
7. Çalışmanızı tamamladıktan sonra gelişiminizi görmek için muhafaza ediniz.
8. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

2. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Çalışmaya başlamadan önce gerekli malzemeleri hazırldı.		
3. Belirlediği objeyi oluşturacak şekilde birim biçimi sistemli olarak tekrarladı (*).		
4. Doğal obje dokusunu çalışmasına yansıttı.		
5. Dört eşit parçaya böldüğü çalışmasını dört farklı guaj boya tekniğiyle renklendirdi (*).		
6. Temiz ve düzenli çalıştı.		
7. Süreyi verimli kullandı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Gözlenecek davranışlarda (*) ile ifade edilen davranışın gerçekleşmesi 25 puana, diğerleri 10 puana karşılık gelir.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3.2.3. Guaj Boya Tekniğiyle Çalışmayı Renklendirme

Guaj boyaya su bazlı bir boya olması sebebiyle su ilave edilir ve boya inceltilir. Guaj boya, kapatıcı özelliğinin yanı sıra yüzeye mat görünüm veren bir tekniktir. Bu teknikle renklendirilen çalışmalar zengin bir ton seçeneği sunar. Her türlü yüzey üzerine uygulanabilen bir tekniktir.

Guaj boya tekniğiyle renklendirme işlemi uygulamasında dikkat edilmesi gereken özellikler şunlardır:

- Guaj boyaya ilave edilen su miktarı çok olursa yüzey üzerinde dalgalanma olacağından guaj boyaya ilave edilecek su miktarı dikkatli eklenmelidir.
- Guaj boyanın kapatıcı özelliğinden dolayı aynı yüzeyi tekrar boyayabilmek için kuruması beklenmelidir.
- Aynı yüzeyin defalarca boyanması yüzeyin pürüzsüzlüğünü olumsuz etkileyecektir.
- Renklendirilen yüzey, guaj boyanın kıvamlı yapısından dolayı dağılmalara sebep olacağı için kurumadan kaldırılmamalıdır.

Guaj boya tekniğine uygun kompozisyon renklendirmeleriyle ilgili örnek görseller aşağıda verilmiştir (Görsel 3.55, 3.56).



Görsel 3.55: Guaj boya tekniğiyle renklendirme



Görsel 3.56: Guaj boya tekniğiyle renklendirme

Not: Çizim ve renklendirme işlemi tamamlanmış yüzeyin fon karton ve kumaş gibi malzemelerle çerçevelendirilmesi işlemine **paspartu** denir. Paspartu, tasarlanan yüzeyin daha etkili görünmesini sağlamak amacıyla yapılır. Bu sebeple çerçevenin uygun renklerde tercih edilmesi, vurgulanmak istenen yüzeyin daha güzel görünmesini sağlayacaktır.

4. UYGULAMA

DOKULU OBJEYİ RENKLENDİREREK PASPARTULAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22619

GÖREV

Bu uygulamada sizden bir önceki doku özelliklerine uygun renk seçimi uygulama faaliyetinde oluşturduğunuz yüzeyden yararlanarak, dört farklı şekilde boyadığınız kompozisyondan beğendiğiniz bir kareyi seçerek, resim kâğıdına 15x15 cm boyutunda bir yüzeye tekrardan tek parça olarak çizip guaj boya ile renklendirip paspartulamanız istenmektedir.

YÖNERGE

Dokulu objeyi çizip guaj boya tekniğiyle renklendirerek paspartuladığınız çalışmanızı yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 3. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, guaj boya, sulu boya fırça (No. 2-4 vb.), çukur paleti, duralit (35x50 cm), kağıt kıskacı, su kabı ve su.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdına belirlemiş olduğunuz kompozisyonu 15x15 cm yüzeye tek parça olarak çiziniz.
3. Oluşturduğunuz kompozisyonu guaj boya tekniği kullanarak renklendiriniz.
   - Guaj boya tekniğini kurallarına uygun şekilde yapınız.
   - Yüzey çizgilerinizi taşırmadan boyamaya dikkat ediniz.
   - Renk ve ton seçiminize dikkat ediniz.
4. Guaj boya tekniğine uygun renklendirdiğiniz kompozisyonu paspartulayınız.
   - Temiz çalıştığınızdan emin olunuz.
   - Renklendirdiğiniz yüzeye uygun fon karton seçiniz.
   - Tekniği uygun çerçeveleyiniz.
5. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
6. Renklendirerek oluşturduğunuz kompozisyon çalışmanızı verilen sürede tamamlayınız.
7. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

3. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Çalışmaya başlamadan önce gerekli malzemeleri hazırladı.		
3. Doğal obje dokusunu çalışmasına yansıttı.		
4. Seçtiği kompozisyonu 15x15 cm yüzeye çizdi.		
5. Guaj boyayla renklendirerek çalıştı (*).		
6. Tamamladığı çalışmayı paspartuladı (*).		
7. Temiz ve düzenli çalıştı, süreyi verimli kullandı.		
Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		
Puanlama Gözlenecek davranışlarda (*) ile ifade edilen davranışın gerçekleşmesi 25 puana, diğerleri 10 puana karşılık gelir.		

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3.3. YÜZEY ÜZERİNDE DOKU YORUMLARI ÇALIŞMALARI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



Farklı yüzey ve nesnelerin mikroskop altındaki görüntülerini inceleyiniz. İlginizi çeken mikroskobik görüntüleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

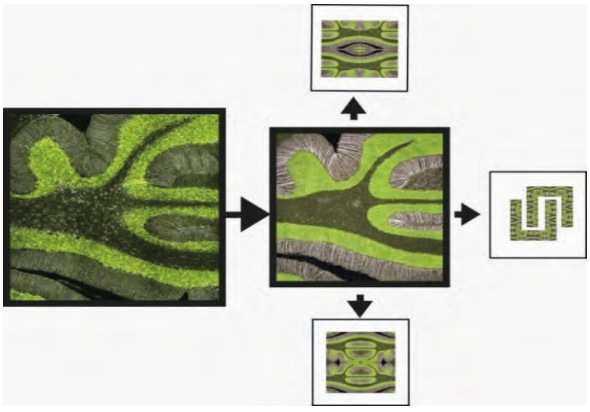
3.3.1. Dokulu Objelerden Özgün Yüzey Düzenlemeleri

İnsanların isteklerinin sonsuz oluşu, kumaş ve giysi tasarlamada yeni arayışları da beraberinde getirmiştir. Giysilerde kalıp değişikliklerinin yanı sıra kumaş yüzeylerine yeni dokular tasarlayarak giysilere farklı formlar kazandırmak, bu giysilerin tercih edilme sebeplerine bir yenisini daha eklemiştir. Yüzeye üç boyutlu form verme işlemi kumaşa yeni bir doku kazandırma olarak ifade edilir. Kumaş yüzeyine verilen bu efekt, kullanım alanlarını çeşitlendirebilmenin yanında kumaşa görsel bir zenginlik ve estetik katmayı amaçlamaktadır.

Yaşamda her nesnenin bir dokusu olduğu vurgusundan yola çıkılarak doğanın taklit edilmesi ve doğadan ilham alınmasıyla kumaşa uygulanan yeni bir doku işlemi, giysilere estetik açıdan yeni bir görünüm kazandırmıştır. Günümüzde birçok modacı, yeni tekstil yüzeyleri tasarlayarak tasarımlarını farklı ve konuşulur hâle getirmiştir.

Var olan tüm nesnelerin iç ve dış dokusuna günümüz teknolojisiyle ulaşmak mümkündür. Bu gelişmiş aletlerden biri de mikroskoptur. Mikroskop, gözle görülemeyecek kadar küçük cisimlerin mercekler yardımıyla büyütülerek görülebilir hâle getirilmesine yarayan alettir. Aşağıda mikroskop yardımıyla elde edilen görüntülerden ilham alınarak özgün yüzey düzenlemelerine örnek teşkil edecek tasarımlara yer verilmiştir.

1. Örnek



Görsel 3.57: Özgün yüzey düzenlemeleri



Görsel 3.58: Özgün yüzey düzenlemeleri

Açıklama: 40 katı boyutunda büyütülerek elde edilen görselde özgün yüzey düzenleme çalışması örneklendirilmiştir (Görsel 3.57). 50x50 cm genişliğindeki yüzey üzerine görseldeki şekil (Görsel 3.58), karbon kâğıdı yardımıyla kumaşa geçirilmiştir. Dokunun merkez noktası, iki ton iplikle punch (panç) tekniği kullanılarak oluşturulmuştur. Dokunun çevresi yünlü iplik kullanılarak uzun şeritler şeklinde basit nakış tekniğiyle çevrelenmiştir. Oluşturulan doku, farklı geometrik şekillerin içine yerleştirilerek tasarım hâline getirilmiştir.

Not: Özgün yüzey düzenlemelerinde kumaşa üç boyutlu görünüm vermek için birçok teknik ve yöntem kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden biri de özel iğnesiyle uygulanan, punch (panç) işlemesi diye bilinen nakış tekniğidir. Uygulaması kolay olduğu gibi görünüm olarak kumaşa verdiği hacim ve sağlamlık da kullanım alanını genişletmiştir. Esnemeyen kumaş, kasnak ve punch iğnesinin temin edilmesi bu tekniğin uygulanabilmesi için yeterlidir.

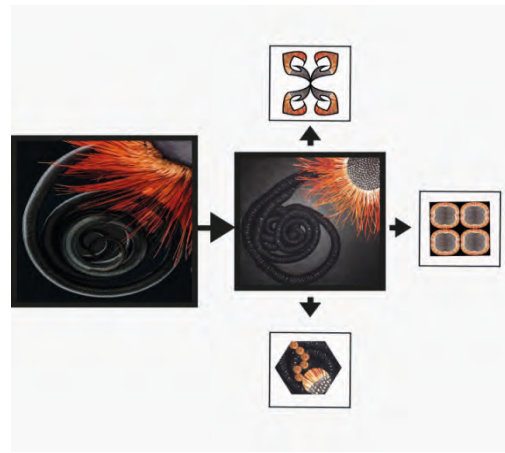
2. Örnek

Açıklama: 40 katı büyütülerek elde edilen görüntüde, yeni bir dokulu yüzeyin oluşturulması için çıkış noktası olmuştur. Bu doku 50x50 cm siyah kumaş zeminine görselin merkez noktasındaki geometrik şekil yine siyah renk kumaştan kesilmiştir. Yüzeydeki beyaz noktalara basit nakış tekniği olan tohum işi tekniği uygulanarak boyut kazandırılmıştır.

Çam ağacının dikenli yaprakları uygun renklerde guaj boyayla boyanmıştır. Merkez noktasındaki kumaş zemininin altına, uzunlu kısalı dikenli yapraklar yapıştırılmıştır. Kuyruk şeklinde görünen kısım, esnek bir kumaşın belli bir genişlikte kesilip birleştirilerek içinin elyaf doldurulması sonucu elde edilmiştir (Görsel 3.59, 3.60).

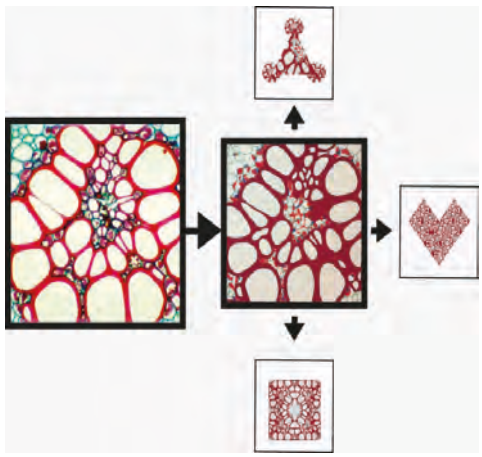


Görsel 3.59: Özgün yüzey düzenlemeleri

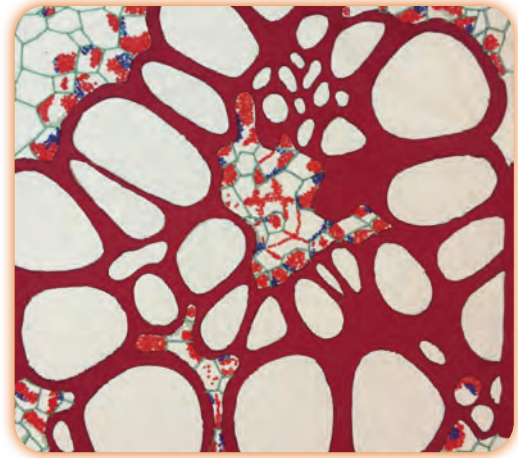


Görsel 3.60: Özgün yüzey düzenlemeleri

3. Örnek



Görsel 3.61: Özgün yüzey düzenlemeleri



Görsel 3.62: Özgün yüzey düzenlemeleri

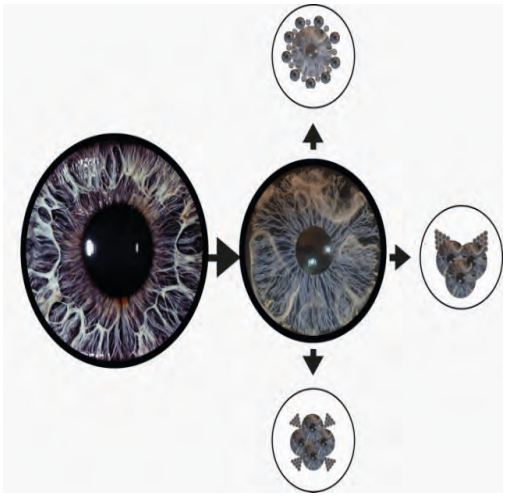
Açıklama: 40 katı büyütülerek elde edilmiş görsel, farklı yöntemlerle yeni bir tekstil yüzeyine dönüştürülmüştür. 50x50 cm ebadında beyaz kumaş zeminine yine aynı büyüklükte kesilmiş kırmızı kumaş, görsele uygun oyuklar oluşturularak üst üste monte edilmiştir. Basit nakış teknikleri kullanılarak görselin diğer oyukları yansıtılmıştır. Kırmızı renkteki oyuklar dışında, iç görseli yansıtmak için farklı renkte ipliklerle tohum işi denilen nakış tekniği kullanılarak doku yüzeye yansıtılmıştır. Elde edilen yüzey, farklı geometrik şekillerin içine yerleştirilerek yeni tasarımlar oluşturulmuştur (Görsel 3.61, 3.62).

4. Örnek

Açıklama: 20 katı büyütülerek elde edilmiş insan gözü görselinden kumaş yüzeyine uygulanan bir uyarlama örneğidir. Bu uyarlamada 50x50 cm siyah kumaş zeminine uygun renkteki yün iplikler, bükümlerinden ayrılarak birleştirme düğümüyle sabitlenmiştir. Zeminin merkez noktasına yerleştirilerek ipliklere daire formu verilmiştir. Gözün merceği, buat kapağının siyaha boyanmasıyla elde edilmiştir. Boyanan buat kapağı, ipliklerin merkez noktasını oluşturan düğümü kapatacak şekilde tam ortaya monte edilerek yapıştırılmıştır. İplik uçları yapıştırma işlemiyle zemin kumaşına sabitlenmiştir (Görsel 3.63, 3.64).



Görsel 3.63: Özgün yüzey düzenlemeleri

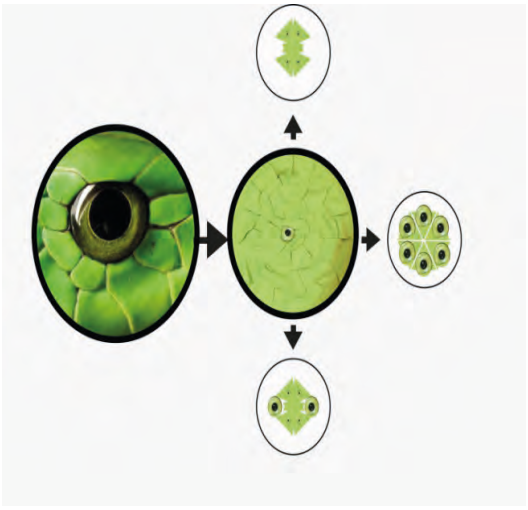


Görsel 3.64: Özgün yüzey düzenlemeleri

5. Örnek

Açıklama: 20 katı büyütülerek çekilen, timsah gözünden ilham alınarak tasarlanan yüzey görülmektedir. Yüzey 50x50 cm büyüklüğünde çalışılmıştır. Timsahın göz bebeğini oluşturmak için yeşil, parlak, büyük bir düğme üzerine küçük bir siyah düğme yerleştirilmiştir.

Görselin katman dokusunu verebilmek için gözün etrafındaki asimetrik doku, dubleleme yöntemi olarak bilinen dikiş tekniğiyle çift katman şeklinde dikilerek elde edilmiştir. Elde edilen bu yüzey, farklı şekillerde bir araya getirilerek birden fazla tasarım oluşturulmuştur (Görsel 3.65, 3.66).



Görsel 3.65: Özgün yüzey düzenlemeleri



Görsel 3.66: Özgün yüzey düzenlemeleri

Afiş Çalışmaları



Görsel 3.67: Özgün yüzey düzenlemelerinden oluşan afiş çalışmaları



Görsel 3.68: Özgün yüzey düzenlemelerinden oluşan afiş çalışmaları

Yukarıdaki afiş örneklerinde mikroskobik görüntülerden yola çıkılarak oluşturulan özgün yüzey düzenlemelerinin giysi tasarımına dönüşümünü yansıtan içerik verilmiştir (Görsel 3.67, 3.68).

3.3.2. Yüzey Üzerinde Özgün Doku Düzenlemeleri

Giysi üretiminde kullanılan birçok teknik ve işlemden faydalanarak kumaş yüzeyini özgün bir dokuya dönüştürmek mümkündür. Yüzey dokusunu oluşturmada dikiş tekniklerinin yanı sıra nakış tekniklerinden de faydalanılmaktadır.

Giysiyi özgün bir tasarıma dönüştürmenin birçok etkili yolu olduğu gibi sadece kumaş yüzeyini değiştirerek aynı özgün algıyı sağlamak mümkündür. Farklı kalıplar oluşturma, kendine has modeller tasarlama kadar kumaş yüzeyinin yeniden düzenlenerek boyutlandırılması da özgün tasarımlara farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır.

Aşağıda verilen örnek, kayın mantarından esinlenilerek çeşitli teknik ve malzemelerle dokunun kumaş yüzeyine aktarımını göstermektedir (Görsel 3.69, 3.70). Bu doğrultuda kumaşın hacimsiz, durağan ve sade olan mevcut dokusuna farklı tekniklerin uygulanmasıyla yeni bir yüzeye dönüşümünün aşamaları sırasıyla verilmiştir (Görsel 3.71, 3.72, 3.73, 3.74, 3.75, 3.76, 3.77, 3.78).

1. Örnek Çalışma



Görsel 3.69: Kayın mantarı



Görsel 3.70: Kayın mantarından esinlenerek elde edilen özgün doku örneği

ÖRNEK UYGULAMA AŞAMALARI

1. Uygulama Aşaması

Malzemeler



Görsel 3.71: Malzemeler

- Renkli kurşun kalemler
- Karbon kâğıdı
- Kasnak
- Renkli nakış (domino) ipleri
- Renkli dikiş ipleri
- Kırık boncuk (siyah, beyaz)
- Punch (panç) iğnesi
- Dikiş iğnesi
- Toplu iğne
- 50x50 cm zemin kumaşı
- 50x50 cm kırmızı kumaş (poplin)
- 50x50 cm beyaz kumaş (poplin)

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda gerekli önlemlerin alındığından emin olunur.
- Desenin genel hatları; zemin kumaş, kırmızı ve beyaz kumaş üzerine renkli kalemlerle çizilir.
- Dokunun deseni kırmızı ve beyaz kumaştan hatlara dikkat edilecek şekilde ve çizgiler takip edilerek kesilir.
- Kesilen kırmızı ve beyaz kumaş, zemin yüzeye önceden çizilmiş desene denk gelecek şekilde yerleştirilir.
- Düzenli çalışmaya özen gösterilir.



Görsel 3.72: Desene uygun kesilen kumaşların zemin üzerine eşleştirilmesi

2 . Uygulama Aşaması



Görsel 3.73: Punch tekniğinin uygulanması

- Zemine iki kat şeklinde yerleştirilen renkli kumaşlar, toplu iğne yardımıyla sabitlenir.
- Sabitlenen kumaşlar, işlem yapılacak yere uygun şekilde kasnağa geçirilir.
- Desenin merkez bölümü, zemin kumaş üzerinde punch tekniğiyle doldurulur.
- Düzenli ve temiz çalışmaya dikkat edilir.



Görsel 3.74: Punch tekniğinin uygulanması

- Desenin merkez noktası, kumaş iki kat olmak şartıyla beyaz kumaş yüzeyine çizilir.
- Aktarılan deseni kavrayacak şekilde kasnağa geçirilir.
- Punch tekniğiyle yüzey görünmeyecek şekilde doldurulur.

3. Uygulama Aşaması



Görsel 3.75: Punch tekniği

- Punch tekniğiyle yüzey bütünüyle doldurulur.
- Doldurulan zeminin yansıtılmak istenen görsele uyumu mutlaka kontrol edilir.
- Çalışma ortamının düzenine özen gösterilir.

- İki katlı beyaz kumaş üzerine işlenen bölüm, desene uygun şekilde işlemenin etrafından oyulur.
- Oyulan bölüm, zemin kumaş üzerinde işlenen merkez noktasının üzerine kenar kısımları kıvrılarak monte edilir.
- Malzeme kullanımı için gereken özen gösterilir.



Görsel 3.76: Yüzey kontrolü

4. Uygulama Aşaması

- Desenin merkez noktası yerleştirildikten sonra uygun renklerden seçilmiş kırık boncuklar yardımıyla yüzeye uygun doku oluşturulur.
- Boncuklar yerleştirildikten sonra dikiş ipi ve dikiş iğnesiyle uzun şeritler hâlinde zeminin boş kısımları doldurulur.



Görsel 3.77: Boncukların desene uygun yerleştirilmesi

- Kumaş araları uzun şeritler hâlinde, uygun dikiş ipiyle doldurulur.
- Doldurulan yerlere beyaz dikiş ipiyle serpme hâlinde tohum işi yapılır.
- Kırmızı şeritler, ara teyel yardımıyla kumaşa sabitlenir.
- Doku, kumaş yüzeyine aktarılarak son hâlini alır.



Görsel 3.78: Boncukların desene uygun yerleştirilmesi

Yukarıda uygulamalı olarak verilen özgün yüzey düzenlemesinde düz bir kumaşa farklı bir doku verilerek hareketliliğin ve estetiğin nasıl artırılabileceği gösterilmeye çalışılmıştır. Doğa, insanoğluna tasarım için sonsuz bir olanak sunmaktadır. Çevrede olan bitenlere, bir tasarım ürününe esin kaynağı gözüyle bakmak hayal dünyasının sınırlarını genişletecektir. Giysi tasarlanırken sınırlara bağlı kalınmadan geleneksel yöntemlerle harmanlanmış modern fikirlerin özgün tasarımlar oluşturmada çok önemli olduğu unutulmamalıdır.

2 . Örnek Çalışma

Aşağıdaki görselde verilen özgün doku örneği, yine düz bir kumaşta farklı teknikler kullanılarak doku formu oluşturulması sürecini ifade eden bir uygulamadır (Görsel 3.79, 3.80).



Görsel 3.79: Üzüm (doğal obje)



Görsel 3.80: Üzümden esinlenerek elde edilen özgün doku örneği

Verilen diğer örnekten farklı olarak **kumaş manipülasyonu** yöntemi olarak adlandırılan (kumaşı belli bir ısıya maruz bırakarak kumaşın değişimini sağlama) bu işlemle özgün yüzeyler oluşturulması mümkündür.

Bu uygulamada sentetik elyaf içerikli kumaşlar (organze, saten, şifon, tül vb.); cam boncuk, bozuk para ve cam misketlere sistemli olarak iple bağlanmıştır (Görsel 3.81, 3.82).



Görsel 3.81: Şifon, cam bocuk ve ip



Görsel 3.82: Organze, cam misket ve ip

Bağlanan kumaşlar kaynayan suya konur ve kaynatma işlemi 25 dakika devam ettirilir. Kaynayan sudan çıkarılan kumaşlara soğuk su uygulanarak işlem tamamlanır. Kumaşa bağlanan ip ve materyaller söküldükten sonra istenen doku elde edilir (Görsel 3.83, 3.84).



Görsel 3.83: Isı işleminden sonra oluşan doku



Görsel 3.84: Isı işleminden sonra oluşan doku

5. UYGULAMA

BASİT KUMAŞ YÜZEYİNİ ÖZGÜN BİR YÜZEYE DÖNÜŞTÜRME

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22626

GÖREV

Ulusal modacılar arasında farklı tarzı ve tasarımları ile üne sahip Cemil İPEKÇİ, 2002'de ''pazen kumaş'' üzerine pul-boncuk malzemeleri ile nakış teknikleri kullanarak oluşturduğu yeni bir yüzeyle kıyafet tasarlamıştır. Bu sayede unutulmuş geleneksel bir kumaşı yeniden tasarlayarak insanların beğenisine sunmuştur. Sizden basit bir kumaş yüzeyine basit dikiş-nakış teknikleri kullanarak sizin seçtiğiniz malzemelerle özgün bir yüzey oluşturmanız istenmektedir.

YÖNERGE

Basit bir kumaş yüzeyine basit dikiş-nakış teknikleri kullanarak özgün yüzey tasarlarken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 2. Derecelendirme Ölçeği ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Pul-bocuk, nakış ve dikiş iplikleri, artık materyaller, hayal gücünüzü yansıtacak ve kumaşa monte edilebilecek her malzeme.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Özgün yüzey tasarımları ile ilgili tasarım ürünlerini inceleyiniz.
3. Özgün yüzey için desen kumaş ve malzeme araştırması yapınız.
4. Faaliyet için kumaş teminini sağlayınız.
   - Düz kumaş tercih edildiği takdirde oluşturulmak istenen yüzeye uygun desen araştırması yapınız.
5. Özgün yüzeyinizi doğru şekilde yansıtacak basit dikiş ve nakış tekniklerini deneme kumaşı üzerinde uygulayınız.
6. Uygulamalardan memnun kaldığınız teknikleri, oluşturmak istediğiniz zemin üzerine aktarınız.
7. Belirlediğiniz teknik ve malzemeleri kumaşa yansıtınız.
   - Teknikleri doğru uyguladığınızdan emin olunuz.
   - Oluşturduğunuz yüzeyin, ilham aldığınız nesnenin görüntüsünü yansıtıp yansıtmadığından emin olunuz.
   - Oluşturmak istediğiniz desene uygun ilerleyip ilerlemediğinizi kontrol ediniz.
8. Özgün yüzeyinizin son kontrollerini yapınız.
   - Gerekli ise son ütüsünü yapınız.
   - Son kontrollerini yapınız.
   - Ürün bitim zamanına uygun planlama yapınız.
9. Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
10. Özgün yüzey tasarımını, verilen sürede tamamlayınız.
11. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

2. DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	PERFORMANS DÜZEYİ				
	Çok İyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Geliştirilmeli (1)	Toplam
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.					
2. Çalışmaya başlamadan önce gerekli malzemeleri hazırladı.					
3. Belirlediği deseni veya ilham aldığı nesnenin görüntüsünü karbon kâğıdı yardımıyla kumaşa yansıttı (*).					
4. Deneme kumaşı üzerinde, uygun tekniklerin ve malzemelerin tespitini yaptı (*).					
5. Özgün yüzey tasarımını kumaşa yansıttı (*).					
6. Temiz ve düzenli çalıştı.					
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.					

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Ölçekteki her bir maddeden alınan puan 2,5 ile, (*) işareti olan maddeler ise 5 ile çarpılarak toplam puan bulunacaktır.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyunuz. Doğru olanların başındaki paranteze D, yanlış olanlara ise Y yazınız.

1. ( ) Temel sanat ögeleri arasında doku da yer alır.

2. ( ) Sistemli tekrarlara birim biçim denir.

3. ( ) Nesnelerin dış yapısının dokusunu veren kavram strüktürdür.

4. ( ) Doğada canlılar dışındaki tüm maddelerin sahip olduğu doku organik dokudur.

5. ( ) Çıkış noktası hareket ve enerji olan dokular dinamik dokulardır.

B) Aşağıda verilen cümleleri dikkatlice okuyunuz. Boş bırakılan yerleri uygun terim ve kelimelerle tamamlayınız.

6. Yüzey renklendirme işleminde kullanılabilecek en etkili boyama ..... tekniğidir.

7. Doğadaki canlı ve cansız tüm nesnelerin dış yapı ve iç yapı özelliklerini ..... oluşturur.

8. Bir nesnenin duyularla algılanan, kendine has dış çerçevesi o nesnenin ..... belirler.

9. Sonuca varmak için uygulanan, belli kurallara dayanan yöntemlerin bütününe ..... denir.

10. Üç boyutlu düzenli yapıları ve kendine özgü simetrik iç yapıları olan katıların sahip olduğu dokulara ..... denir.

C) Aşağıda verilen soruları okuyunuz. Doğru seçeneği işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi renklendirme işlemi yaparken guaj boya tekniğinin sağladığı kolaylıklar arasında değildir?

A) Her zeminde kullanılması B) Kapatıcı özelliği C) Kıvam yoğunluğu D) Renk seçeneği E) Su bazlı olması

12. Aşağıdakilerden hangisi dokunun hissedilen özellikleri arasında yer almaz?

A) Kayganlık B) Kırılganlık C) Pürüzlülük D) Sertlik E) Yumuşaklık

13. Aşağıdakilerden hangisi dokunun temel kavramları arasında yer almaz?

A) Bağ elemanı B) Birim biçim C) Modül biçim D) Sistem E) Strüktür

14. Aşağıdakilerden hangisi oluşumları yönünden dokular arasında yer alır?

A) Buluş B) Dinamik C) Gerçek D) Optik E) Taklit

15. Aşağıdakilerden hangisi ışık-gölge durumun ton değerini ifade etmez?

A) Açık ton B) Düşen gölge C) Gölge D) Koyu ton E) Öz ton

KONULAR

4.1. FARKLI KUMAŞ TÜRLERİNE UYGUN DESEN TASARIMI
4.2. DESEN TASARIMINA UYGUN GİYSİ TASARIMLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Farklı kumaş türlerine uygun desen tasarımı yapma
- Desen tasarımına uygun giysi tasarım uygulamaları

TEMEL KAVRAMLAR

Modele uygun kumaş seçimi, kumaş özelliklerini tanıma, kumaş kartelası hazırlama, desen tasarımı, desen ve kumaş uyumu, desen seçimi, trend, vücut tipleri, çintemani

4. ÖĞRENME BİRİMİ

DESEN TASARIMI

4.1. FARKLI KUMAŞ TÜRLERİNE UYGUN DESEN TASARIMI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İlk çağlarda üretilen keten kumaşının özelliklerini araştırarak arkadaşlarınızla sınıf içerisinde paylaşınız.
2. Ünlü bir moda tasarımcısı olsaydınız esin kaynaklarınız neler olurdu? Örnekler vererek sınıf içinde paylaşınız.

Tekstil, insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Uygarlık geliştikçe tarihsel zamanlarda kullanılan kumaşlar da değişim ve çeşitlilik gösterir. Moda trendlerinde geçmişten günümüze ulaşan kumaş ve desenlerden esinlenilerek yeni tasarımlar hazırlanır. Kumaş, tasarımcının ruhsal izlerini yansıtan bir malzemedir. Tasarımcı, tasarımlarını kumaşın özelliklerini dikkate alarak hazırlar. Orkestrada enstrüman ne ise kumaşa anlam katan da renk ve desendir.

Kumaş: Liflerin ya da ipliklerin farklı yöntem ve sayıdaki ipliğin altından ve üstünden geçirilmesiyle oluşan tekstil yüzeyidir.

Desen: Bir nesnenin, düşüncenin ve kavramın çizgilerle anlatıldığı yüzey düzenleme işlemidir. Tasarlanan kumaşın görünümünü ve kullanılacak alanın özelliklerini yansıtır. Kumaşları farklı yönleriyle tanımak, desenlerdeki özelliklere dikkat etmek, tasarlanacak modellerin etkisini ve estetiğini artırır. Kumaş ve desen, tasarımla bütünlük sağlamalıdır.

Kumaş Tasarımı: Tasarımcının kumaşı oluşturan yapı ve dokuma tekniğini, güncel moda trendlerine uygun renk ve desenle oluşturduğu yüzeysel düzenlemedir.

4.1.1. Kumaş Çeşitleri

Kumaşlar, özelliklerine göre çeşitli isimler alır.

Doğadaki Var Oluşlarına Göre Kumaşlar

Pamuklu, yünlü, ipekli, keten kumaşlardır.

1. Pamuklu Kumaşlar

Pamukla dokunan veya pamuğa çeşitli bitkisel lifler karıştırılarak elde edilen kumaşlardır. Bu kumaşlar çeşitli kullanım alanlarına göre sağlam ve hafiftir, yazın serin tutmakla beraber ter çekme özelliğine sahiptir (Görsel 4.1, 4.2, 4.3). Günümüzde dünyanın en büyük pamuk üreticileri Japonya ve İtalya'dır.

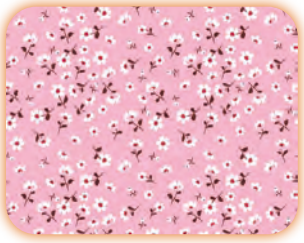
Pamuklu kumaşların ayırt edici özellikleri şunlardır:

- Islakken sağlamdır ve yırtılmaz.
- Boya tutma özelliğine sahiptir.
- Teri emer ve serin tutar.
- Yıkanınca çeker.
- Güneşte rengi solar.
- Kolay temizlenir.

Pamuklu kumaşlara; patiska, Amerikan, opal, basma, mermerşahi, müslin, poplin, pazen divitin, etamin, kadife, havlu kumaş örnek gösterilebilir.



Görsel 4.1: Pamuk



Görsel 4.2: Basma



Görsel 4.3: Basma kumaşın giysi üzerindeki duruşu

2. Yünlü Kumaşlar

Doğal bir lif olan yün, koyundan elde edilir. Özellikle merinos koyununun yünü, verimliliği açısından en iyi yünler arasında kabul edilir (Görsel 4.4, 4.5, 4.6). Ayrıca değişik hayvanların yünlerinden de yünlü kumaş dokunur (lama, deve, keçi, tavşan vb). Bu kumaşlar dayanıklıdır ve sıcak tutma özelliğine sahiptir.

Yünlü kumaşların ayırt edici özellikleri şunlardır:

- İklim koşullarına uyum sağlar ve rahatlıkla kullanılır.
- Kışın sıcak, yazın ise serin tutar.
- Nemi çeker.
- Sıcakta kolay şekil alır.
- Maliyeti yüksek olduğu için başka liflerle karıştırılır.

Yünlü kumaşlara; dra, çuha, keçe (fötr), aba, müflon, serj, gabardin, yün krep, alpaga, filafil örnek gösterilebilir.



Görsel 4.4: Yün



Görsel 4.5: Yünlü kumaş



Görsel 4.6: Yünlü kumaşların giysideki duruşu

3. İpekli Kumaşlar

İpek, ipek böceğinin kozasını oluşturan liflerden dokunur (Görsel 4.7, 4.8, 4.9). Sağlam ve lüks bir kumaştır. Bu kumaş ilk defa Çin'de dokunmuştur. İpek böceğinin dut yapraklarını yiyerek kendi kozasını örmesi dikkati çeker ve ipeğin hikâyesi bundan sonra başlar. İpekli kumaşlar ince, sıkı ve kalın olarak dokunabilir. Narin bir kumaş olması sebebiyle özenle dokunur. Türkiye'de Bursa ilinin Bursa ipeği meşhurdur.

İpekli kumaşların ayırt edici özellikleri şunlardır:

- Islanınca suda çeker.
- Su lekesi tutar.
- Hafif bir kumaştır.
- Kuru temizleme yapılmalıdır.
- Boya tutar.

İpekli kumaşlara; tafta, fay, ponje, florantin, saten, şifon, ipek kadife örnek gösterilebilir.



Görsel 4.7: İpekböceği



Görsel 4.8: İpekli kumaş



Görsel 4.9: İpekli kumaşların giysideki duruşu

4. Keten Kumaşlar

Keten bitkisi doğal bir elyaftır. Bu kumaşlar, keten bitkisi sapından elde edilir. Yazın serin tuttuğu için yazlık giysilerin yapımında kullanılır. Ketenden yapılan kumaşlar sert, dayanıklı ve pahalıdır. Bazen pamuklu bazen de ipekli kumaşlarla karıştırılarak kullanılır (Görsel 4.10, 4.11).



Görsel 4.10: Keten çiçeği



Görsel 4.11: Keten elbise

Keten kumaşların ayırt edici özellikleri şunlardır:

- Yazın serin tutar.
- Teri emer.
- Çabuk kırışır.
- Çabuk iplik atar.
- Güveye dayanıklıdır.
- Yıkanmaya elverişlidir.

5. Yapay Kumaşlar

Yapay terimi, yüzde yüz doğal olmayan kumaşlar için kullanılır. Çeşitli liflerin karıştırılmasıyla elde edilen elyaflardan oluşmuş kumaşlardır (Görsel 4.12). Genel olarak iki ya da daha fazla lif bir arada dokunur. Karışık kumaşlarda iki ayrı tabii lif bir arada dokunduğu gibi tabii liflere yapay lifler de karıştırılabilir.



Görsel 4.12: Polyester elyafı

6. Örgü Şekillerine Göre Kumaşlar

Triko, atlas, saten vb. kumaşlardır (Görsel 4.13, 4.14).



Görsel 4.13: Saten kumaş



Görsel 4.14: Triko kumaş

7. Renk ve Desenlerine Göre Kumaşlar

Tek renkli, kareli, çizgili, küçük desenli, basma vb. kumaşlardır (Görsel 4.15).

8. Piyasadaki Satış Şekline Göre Kumaşlar

Paltoluk, perdelik vb. kumaşlar örnek gösterilebilir (Görsel 4.16).



Görsel 4.15: Ekose kumaş



Görsel 4.16: Paltoluk kumaş

9. Memleket İsmiyle Anılan Kumaşlar

İlk üretildikleri yerin ismini alırlar. Florantin, Bengalin, Nankin, Bursa ipeği, Buldan bezi, Ödemiş ipeği, Şile bezi vb. kumaşlar örnek gösterilebilir.

10. İlk Yapan Şahsın veya Firmanın Adını Alan Kumaşlar

Jakar, Perlon vb. bu kumaşlara örnek gösterilebilir.

4.1.2. Modele Uygun Kumaş Çeşitleri

Ana malzeme olarak kullanılan kumaş, tasarıma yön veren önemli bir malzemedir. Tasarımlar yapılırken ulaşılmak istenen hedef kitlenin istekleri, güncel moda trendleri, üretim yöntemleri, birim ve toptan fiyat, kumaş seçimine etki eden faktörlerdir. Tasarlanan modelin kumaşla uyumu, modelde aranan en önemli unsurdur (Görsel 4.17, 4.18).

Modele uygun kumaş seçilirken dikkat edilmesi gereken özellikler şunlardır:



Görsel 4.17: Örme kumaşlarda model seçimi



Görsel 4.18: Yaşa ve modele göre kumaş seçimi

- Hedef kitlenin talebi
- Güncel moda trendleri
- Modele uygun kumaş ve renklerin özellikleri
- Kumaşın dayanıklılığı
- Kumaşın tuşesi (dokusu), dökümü, istenen duruşun sağlanabilmesi
- Estetik görünüm ve rahatlık
- Ekonomiklik
- Pazarlama ve satış
- Üretim kolaylığı

Tasarımcının tasarladığı modelin kumaş-model uyumundaki başarısı, ürüne olan talebi artırarak firmanın markalaşma yolunun önünü açmaktadır. Tasarımcı, tasarımında kullanacağı kumaşı seçerken çevreye duyarlı bir bilinçle verimliliği yüksek ve ekonomik tutarak tasarım sürecini planlarsa modelin sürdürülebilirliğini ve katma değerini artırır.

1. UYGULAMA

DESENE UYGUN GİYSİ TASARLAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22632

GÖREV

Sektörde kumaş kartelası; kumaşın dokusunu, rengini belirten bilgi ve detayların olduğu, müşteriye gösterebileceğiniz katalogdur. Tasarımcınız, sizden modellere uygun pamuklu kumaş numunelerini inceleyerek katalog hazırlamanızı istemektedir. Bu uygulamada sizden öğrendiğiniz bilgiler ışığında yeni bir kumaş kartelası oluşturmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Yeni bir doku yüzeyi oluşturma çalışmanızı yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma uygulama sonundaki 1. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Farklı pamuklu kumaş (patiska, Amerikan, opal, basma, mermerşahi, müslin, poplin, pazen, divitin, etamin, kadife, havlu kumaş vb.) çeşitlerinden, karton, kurşun kalem, silgi, cetvel, makas ve yapıştırıcı.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
- Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
- Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.

2. Bir adet kartonu ikiye katlayınız, sayfa düzenine dikkat ederek katalog için hazırlığınızı yapınız.

3. Bulduğunuz kumaş parçalarını arkadaşlarınızla inceleyiniz.

4. Kumaş parçalarınızı, çizdiğiniz karelerin ölçüsünden 1 cm büyük kesiniz.

5. Kartonunuzu geniş kenarından, ortadan ikiye katlayınız.

6. Kartonunuzu ölçünüz ve sayfa düzenine dikkat ederek alt kapağına kareler çiziniz.

7. Çizdiğiniz kareleri makasla düzgün olarak kesiniz.

8. Kestiğiniz aralara kumaş örneklerinizi yerleştirip yapıştırınız.

9. Kartonun üst kapağını yapıştırarak kartelanızı hazırlayınız.

10. Çalışmalarınızda artık kumaş parçalarını tercih ediniz.

11. Temiz ve düzenli çalışınız. Dikkatli ve sabırlı olunuz.

12. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

1. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Konuya uygun ön araştırma yaptı.		
3. Süreyi etkili şekilde kullandı.		
4. Pamuklu kumaş örneklerini araştırdı.		
5. Artık kumaş parçalarını kullanarak değerlendirdi.		
6. Geri dönüşüme katkı sağladı.		
7. Farklı kumaş örneklerini arkadaşlarıyla paylaştı.		
8. Dosyalama işleminin sırasını doğru yaptı.		
9. Kırtasiye malzemelerini ekonomik olarak kullandı.		
10. Temiz ve düzenli çalıştı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Gözlenecek davranışlarda her davranışın gerçekleşmesi 10 puana karşılık gelir.

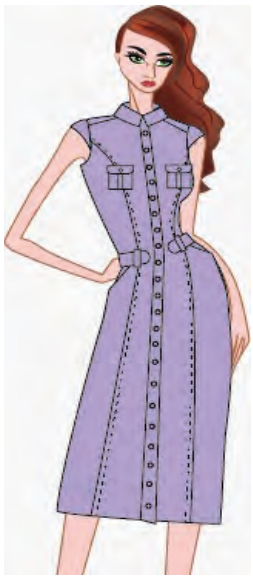
Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4.1.3. Desen Tasarım Prensipleri

Moda tasarım eğitiminde tasarım ögeleri ve yöntemleri diğer tasarım alanlarında olduğu gibi insana hitap eden bir süreçtir. İnsana dair temel ihtiyaçlara (örtünme, korunma vb.) fonksiyonellik katmalı ve estetik tasarımla ihtiyaçları çözümlemelidir. Çünkü modada estetik kaygı zaman zaman ihtiyaçların önüne geçebilmektedir. Tasarım ögelerinin modayla doğru biçimde ilişkilendirilmesi, giyimde fonksiyon ve estetik önceliklerinin dengesinin kurulmasına katkı sağlayacaktır. Tasarım yapılırken temel sanat prensipleri değişiklikler gösterebilir ve kumaş desenlerinde bu çeşitli temel tasarım ögeleri görülebilir.

- **Giyside Denge:** Tasarımın bütün bölümleri arasında doğru bir ilişki kurarak estetik görünüm oluşturmaktır.

Simetrik Denge: Modellerde ayna görüntüsü oluşturur. Her iki tarafı da aynı olan modellerdir (Görsel 4.19, 4.20). Giysiye durağanlık verir, tekdüze bir görünüme sahiptir. Bu tarz giysiler vücut kusurlarını çok belli eder.



Görsel 4.19: Simetrik model

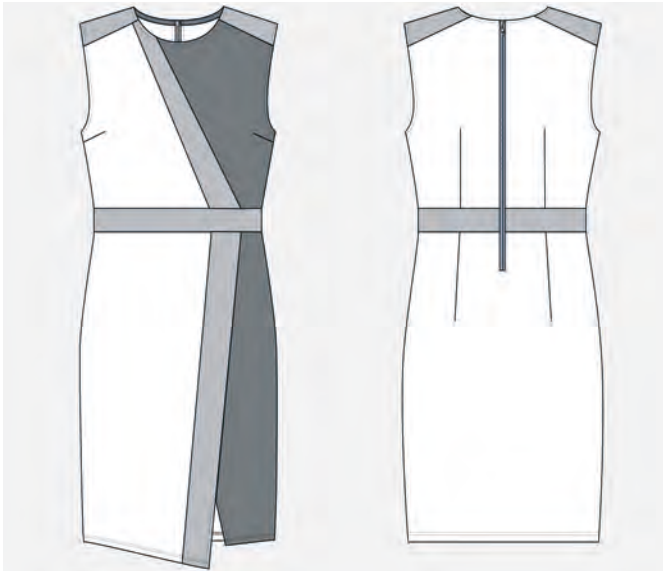


Görsel 4.20: Her iki tarafı aynı olan modeller

Asimetrik Denge: Modelin sağ ve sol tarafı farklı modellerden oluşur. Modelin sağ ve sol tarafı farklı tasarlanarak modele özgürlük ve rahatlık hissi verir (Görsel 4.21, 4.22). Anlatım ve değişiklik serbestliği sağlar. Modele hareket katar. Bu tarz giysiler vücut kusurlarını gizlemek için tercih edilir.



Görsel 4.21: Asimertik model

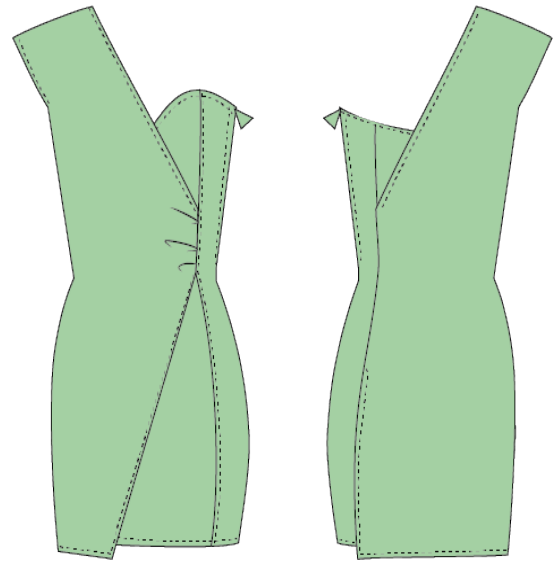


Görsel 4.22: İki tarafı farklı tasarlanmış model

Merkezi Denge: Tasarımı yapılacak giyside bir odak noktası oluşturulur. Model, merkezi noktadan dairesel olarak uzaklaştırılarak tasarlanır. Yapılacak tüm süsleme ve dikişler bu merkezden yayılır (Görsel 4.23, 4.24).



Görsel 4.23: Tek omuzlu straplez model

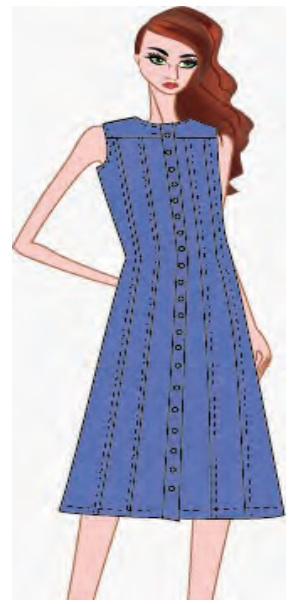


Görsel 4.24: Dikkat çekecek noktayı öne çıkarma

Yatay ve Dikey Denge: Tasarlanan giysinin kumaş ve model özelliklerinde kullanılacak enine ve yatay çizgiler, zayıf bölgelerde kullanıldığında genişlik hissi vererek kişinin olduğundan daha geniş görünmesine neden olur. Dikey ve boyuna çizgiler ise uzun ve zayıf gösterilmek istenilen modellerde tercih edilir. Boyuna tasarlanan çizgiler, kişinin olduğundan daha uzun görünmesini sağlar (Görsel 4.25, 4.26).



Görsel 4.25: Enine çizgilerin etkisi



Görsel 4.26: Boyuna çizgilerin etkisi

- **Giyside Oran:** Tasarımı yapılan modelin kumaş deseni, rengi, aksesuarı ve süslemelerinin birbiriyle olan uyumunu belirtir (Görsel 4.27, 4.28).



Görsel 4.27: Giyside renk ve desen uyumu



Görsel 4.28: Desen ve renk uyumu

- **Giyside Vurgu:** Tasarımda ilk bakışta göze çarpan, anlatılmak istenen bölümdür (Görsel 4.29).



Görsel 4.29: Giyside dikkat çekici detaylar

- **Giyside Ritim:** Desen, çizgi ve renk ahengiyle oluşturulan görsel hareketlerdir (Görsel 4.30).



Görsel 4.30: Renk ve desendeki hareketlilik

- **Giyside Uyum:** Tasarlanan parçaların oluşturduğu kombinlerin birbiriyle uyumu, giysinin tamamlanmasını sağlayarak güzel görünüm oluşturur (Görsel 4.31).



Görsel 4.31: Giysideki parçaların uyumu

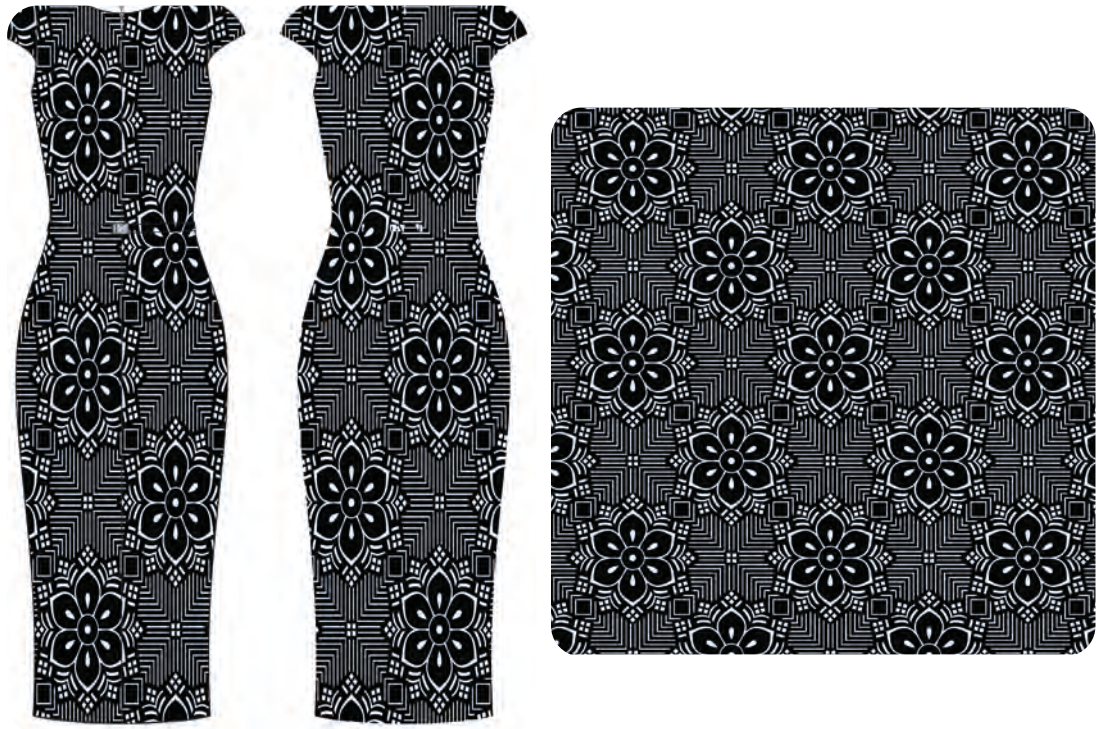
4.1.4. Desen Tasarım Örnekleri

Moda trendlerinde görülen değişimler, desen konusunda da kendini gösterir. Moda trendleri ve hedef kitleye uygun desenler belirlenir. Tasarımcıların kullandıkları ekoseli kumaş, puantiyeli, enine ve boyuna çizgili, şal, çiçek ve hayvan gibi bazı temel desenler vardır. Bu desenler sezon özelliğine göre değişiklikler gösterir.

Değişen moda trendlerine göre desenler, farklı giysi tasarım prensiplerine uygun (dikey-yatay, simetrik-asimetrik, merkezi denge vb.) olarak ortaya çıkar (Görsel 4.32, 4.33, 4.34, 4.35, 4.36, 4.37). Güncel moda trendleri tasarımların kumaş, desen, model, kesim özelliği, dikim talimatları, kullanılan renkleri, aksesuarları gibi özelliklerini belirler. Tasarımcı, belirlenen temaya göre koleksiyon hikâyesinin ve kullandığı malzemelerin ön hazırlıklarını yapar. Kendi koleksiyonunda oluşturduğu hikâye panosu üzerinde kullanılacağı kumaş cinsi, çekme payları, kumaş üzerine uygulanacak desen özelliklerini belirler. Hazırladığı tasarımları farklı modeller üzerinde kullanarak koleksiyonunu oluşturur. Süsleme ve dikiş detaylarına dikkat çekerek, aynı desene değişik yorumlar katarak yeni desenler elde eder.



Görsel 4.32: Merkezden yayılan desen ve yorumlanması



Görsel 4.33: Geometrik desen ve yorumlanması



Görsel 4.34: Asimetrik desen ve yorumlanması



Görsel 4.35: Simetrik desen ve yorumlanması



Görsel 4.36: Yatay desen ve yorumlanması



Görsel 4.37: Dikey desen ve yorumlanması

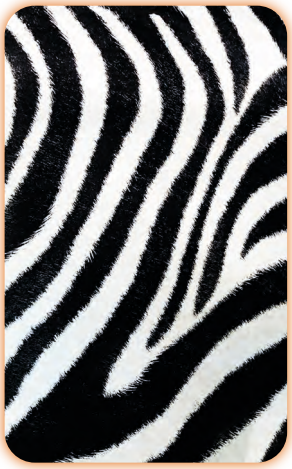
Bitki ve Hayvan Figürlü Desen: Tek başına kullanıldığı gibi beraber de kullanılabilir (Görsel 4.38, 4.39, 4.40, 4.41 4.42, 4.43 4.44).



Görsel 4.38: Hayvan desenleri



Görsel 4.39: Ağaç dalı ve kuşlar



Görsel 4.40: Zebra deseni



Görsel 4.41: Puantiyeli ve zebra deseninin giysiye aktarımı



Görsel 4.42: Leopar deseni



Görsel 4.43: Leopar deseni ve farklı yorumları





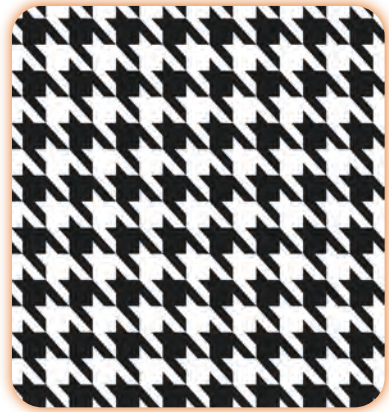
Görsel 4.44: Çiçek deseni ve farklı yorumları

4.1.5. Desen Tasarım Çalışmaları

Tasarımcı, modelini tasarlarken çizgilerin modelde ve kumaş üzerinde göz yanılması oluşturacağını göz önünde bulundurarak tasarımlarına yön verir. Modelinde doğru çizgileri doğru yerde kullanarak vücut kusurlarını kapatır. Yatay çizgiler kumaşlarda kısa ve geniş, dikey çizgiler ise uzun ve ince duruş sergiler (Görsel 4.45, 4.46).



Görsel 4.45: Kazayağı dokumadan giysi



Görsel 4.46: Kazayağı dokuma deseni

Moda, arz talep sonucu değişmektedir. Dünyada olan biten her olaydan; sosyal, siyasal, ekonomik, teknolojik, kültürel, sanatsal durumlardan etkilenerek güncellenmektedir (Görsel 4.47, 4.48).



Görsel 4.47: Modaya geometrik çizgilerin yansımaları



Görsel 4.48: Moda trendlerinin triko kumaşlarda yorumlanması

Değişen moda trendleri sürecinde kalıcı olmak isteyen tasarımcılar, yeni ve güncel kreasyonlar üretebilmek için yaratıcılık süreçlerinde tasarım öge ve yöntemlerini dikkate almalıdır. Koleksiyon oluşturulurken desenin farklı giysiler üzerindeki uygulamaları veya bir model üzerinde desenin değişik dizayları kullanılabilir (Görsel 4.49, 4.50).



Görsel 4.49: Desenlerin modele uygulanması



Görsel 4.50: Desenlerin modele uygulanması

- Tek model üzerinde farklı desen uygulanabilir (Görsel 4.51).



Görsel 4.51: Aynı model üzerindeki farklı desen görünümü

- Desen, model üzerine bilgisayar tasarım programında aktarılabilir (Görsel 4.52a, 4.52b, 4.52c, 4.52ç, 4.52d, 4.52e, 4.52f, 4.52g, 4.52h).



Görsel 4.52a, 4.52b: Bilgisayar programında hazırlanan desenin farklı yorumları



Görsel 4.52c, 4.52ç: Bilgisayar programında hazırlanan desenin farklı yorumları



Görsel 4.52d, 4.52e: Bilgisayar programında hazırlanan desenin farklı yorumları



Görsel 4.52f: Bilgisayar programında hazırlanan desenin farklı yorumları



Görsel 4.52g: Bilgisayar programında hazırlanan desenin farklı yorumları



Görsel 4.52h: Bilgisayar programında hazırlanan desenin farklı yorumları

2. UYGULAMA

KUMAŞ DESENİ HAZIRLAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22634

GÖREV

Doğada ilginizi çeken size esin kaynağı olabilecek unsurları gözlemleyiniz. Konuyla ilgili defterinize notlar alınız. Oluşturacağınız kumaş deseninin ön taslaklarını değişik formlarda çiziniz. Sizi en çok etkileyen çiziminizin üzerinden kumaş deseninizi oluşturunuz. Müşteriniz sizden "Doğanın Etkileri" temalı adlı bir koleksiyon için desen oluşturmanızı istemektedir. Sizden hazırladığınız taslak çalışmalarından birini seçip, aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak koleksiyonun kumaş desen tasarımın hazırlaması istenmektedir.

YÖNERGE

Doğada ilginizi çeken size esin kaynağı olabilecek unsurları gözlemleyiniz. Konuyla ilgili defterinize notlar alınız. Oluşturacağınız kumaş deseninin ön taslaklarını değişik formlarda çiziniz. Sizi en çok etkileyen çiziminizin üzerinden kumaş deseninizi oluşturunuz. Müşteriniz sizden "Doğanın Etkileri" temalı adlı bir koleksiyon için desen oluşturmanızı istemektedir. Sizden hazırladığınız taslak çalışmalarından birini seçip, aşağıdaki işlem basamaklarını dikkate alarak koleksiyonun kumaş desen tasarımın hazırlaması istenmektedir.

Kullanılacak Araç Gereç

Önceden hazırladığınız kumaş desenlerinden biri, resim kâğıdı (15x15 cm), HB, 2B, 3B, 5B numaralarında kurşun kalem, kuru boya kalem, kâğıt kıskacı, leke bırakmayan yumuşak silgi.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Seçtiğiniz deseni hazırladığınız karenin içerisine çiziniz.
3. Resim kâğıdına 15x15 cm ölçülerinde kare çiziniz.
4. Yapmış olduğunuz taslak çalışmalarından en kuvvetli olanını seçiniz.
5. Deseninizi, birim biçim tekrarı yaparak karenin içini dolduracak şekilde çiziniz.
6. Seçtiğiniz konsepte uygun deseninizi çizmeye başlayınız.
7. Deseninizi bitirince kuru kalem boyalarınızla renklendiriniz.

8. Malzemelerinizi ekonomik kullanmaya ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

9. Bu çalışmayı yaparken doğayı temiz tutunuz.

10. Çalışmalarınızda sizi etkileyen güçlü taslağınızı seçerek kumaş deseninizi hazırlayınız.

11. Yaptığınız çizimi renk konusunda edindiğiniz bilgilere dayanarak renklendiriniz.

12. Temiz ve düzenli çalışınız. Dikkatli ve sabırlı olunuz.

13. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

2. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına (X) işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Çalışmalarını iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak gerçekleştirdi.		
2. Konuya uygun ön araştırma yaptı.		
3. Süreyi etkili şekilde kullandı.		
4. Doğadaki esin kaynaklarını araştırdı.		
5. Egzersiz çalışmaları yaptı.		
6. Çalışmasını, çevreyi koruyarak gerçekleştirdi.		
7. Verilen ölçülere dikkat ederek tablosunu hazırladı.		
8. Kendine ait desenini temiz ve düzenli çizdi.		
9. Desenini renklendirdi.		
10. Verilen sürede işini sergiye hazırladı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Puanlama

Gözlenecek davranışlarda her davranışın gerçekleşmesi 10 puana karşılık gelir.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4.2. DESEN TASARIMINA UYGUN GİYSİ TASARIMLARI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Desen tasarımı konusunun başından itibaren kitapta paylaşılmış olan desenleri ve desenli giysileri gözden geçiriniz.
2. Siz olsanız hangi deseni hangi kıyafetlerde kullanırdınız? Gerekçelerinizle birlikte fikirlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Giysi tasarımına başlanmadan önce bir hedef kitle seçilir. Seçilen kitleye göre ve kriterlere uygun şekilde tasarıma başlanır.

- Tasarım yapılan dönemin özelliklerine ve trendlerine (eğilimlerine) uygunluk
- Mevsimlere uygunluk
- Yaşa uygunluk
- Kullanım amacına uygunluk
- Vücut yapısına uygunluk
- Kumaşa ve desene uygunluk

- **Tasarım Yapılan Dönemin Özelliklerine ve Trendlerine Uygunluk**

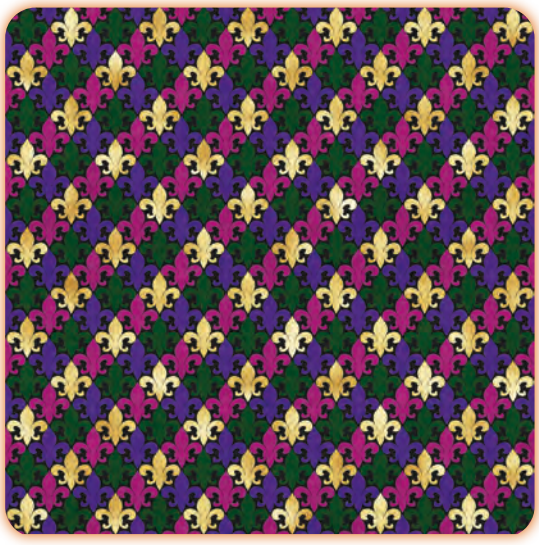


Görsel 4.53: Fleur de lys deseni

Tasarım yapılan dönemin özellikleri göz önünde bulundurularak beğeni tahminleri oluşturulur. Tasarımcı tasarlama sürecinde sanattan, tarihten, arkeolojiden, halk kültüründen, doğadan vb. esinlenir ve trendlere uygun bir yorumla tasarım nesnesini oluşturur. Dönem dönem tüm dünyada görülen, ilk çıkış noktası belirlenemeyen ancak yaygın olarak kullanılan desenler vardır. **Fleur de lys** (flör dö lis) ismiyle anılan **zambak deseni** de binlerce yıldır dünyanın birçok yerinde farklı medeniyetlerce çeşitli süslemelerde kullanılmıştır (Görsel 4.53, 4.54, 4.55).



Görsel 4.54: Fleur de lys deseni klasik yorumu



Görsel 4. 55: Fleur de Lys deseni modern yorumu

1960'lı yıllarda trend olan romantik stilin kumaş desenlerindeki ifadesi ise puantiyeler (polka dots) olmuştur (Görsel 4.56).



Görsel 4.56: 1960'lar romantik stil puantiyeli desen

- **Mevsimlere Uygunluk**



Görsel 4.57: Kışlık kareli kumaştan pantolon



Görsel 4.58: Yazlık çiçekli kumaştan elbise

Her mevsimin özelliğine uygun giysiler olduğu gibi yaygın olarak kullanılan desen ve kumaşlar vardır. Örneğin kışın kareli, çizgili ve balıksırtı desenlere sahip yünlü kumaşlar çok kullanılırken yazın doğa desenli, grafik çizimli pamuklu keten kumaşlardan hazırlanmış giysiler ön plana çıkar (Görsel 4.57, 4.58).

- **Yaşa Uygunluk**

Giysi tasarımları yaş gruplarına göre yapılır. Desenler de bu yaş gruplarına dikkat edilerek seçilir. Örneğin bebek (0-3 yaş) grubunda daha yumuşak ifadeli desenler kullanılırken yaş grubu büyüdükçe çocukların hayal dünyalarına yönelik film kahramanları kullanılmaya başlanır (Görsel 4.59).



Görsel 4.59: Yavru hayvan desenli body (badi)

- **Kullanım Amacına Uygunluk**

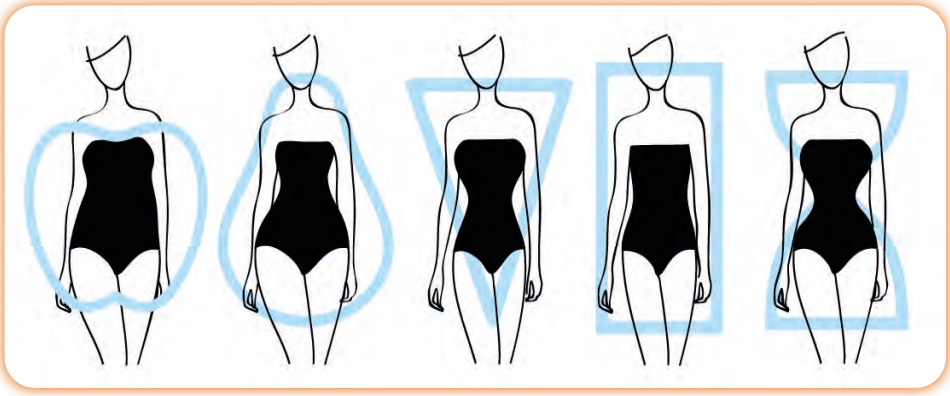
Giysiler bir amaca yönelik üretilir. Kutlamalar, düğünler, spor aktiviteleri, meslekler, askeri kıyafetler vb. Bu giysilerden biri olan gelinlikte genel olarak çiçek ve yaprak desenli dantellerin kullanıldığı görülür (Görsel 4.60).



Görsel 4.60: Yaprak ve çiçek desenli dantelli kumaştan gelinlik

- **Vücut Yapısına Uygunluk**

Seri üretimde üretilen giysiler standart ölçülerdedir fakat dünyadaki tüm insanların vücut yapıları bu ölçülere uymaz. Vücut yapısındaki farklılıklar, göz yanılgısı oluşturacak giysi ve desen seçimiyle standart bir görünüme kavuşturulabilir. Bu vücut tipleri; elma, armut, üçgen, dikdörtgen ve kum saati olarak gruplandırılabilir (Görsel 4.61).



Görsel 4.61: Vücut tipleri

Üçgen Vücut: Üst bedende dökümlü ince, çok yığılma yapmayan kumaşlar kullanılmalıdır. Alt beden ise daha açık renk ve büyük desenli kumaşlardan seçilmelidir.

Elma Tip Vücut: Dikkatin üst bedenden uzaklaşması için üst bedende koyu renk ve daha sade desenler kullanılmalı, alt bedene vurgu yapılmalıdır. Dikey desenler ve boyuna çizgiler kullanılmalıdır.

Armut Tip Vücut: Üst bedende açık parlak renk ve desenler, alt bedende ise koyu renk etek kullanılmalıdır.

Dikdörtgen Vücut: Kruvaze, bele oturan modeller ve asimetrik desenler kullanılmalıdır. Boyuna çizgili desenlerden kaçınılmalıdır.

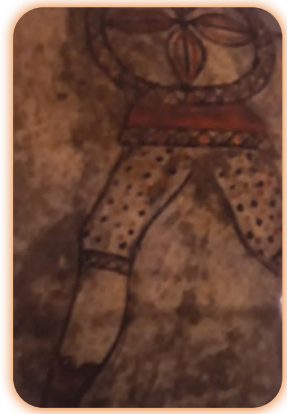
Kum Saati Vücut: Vücudun orantısını ortaya çıkaracak modeller kullanılmalıdır. Bele oturan ceketler, V yaka ve kayık yaka kruvaze üstler tercih edilmelidir.

4.2.1. Yapılan Desen Tasarımına Uygun Giysi Çeşidi Seçimi

Günümüzden binlerce yıl önce çizilmiş duvar resimlerinde bile giysilerde birtakım desenlere rastlanmaktadır (Görsel 4.62, 4.63).



Görsel 4.62: Frig duvar resmi "Avlanan Leopar"



Görsel 4.63: Frig Dönemi duvar resmi leopar desenli pantolon giyinen savaşçı

Uzun yıllardan beri giyside desen kullanımının sonucunda bazı desenler bazı giysilerle neredeyse bütünleşmiştir. **Çintemani** (üçlü benek) olarak bilinen desen, Osmanlı padişahlarının kaftanlarında yaygın olarak kullanıldığı için bu desenin kullanımı kaftanı çağrıştırmaktadır (Görsel 4.64, 4.65).



Görsel 4.64: Çintemani deseni



Görsel 4.65: Çintemani desenli kaftan

Kamuflaj deseni, askerî alanda kullanılan giysileri akla getirse de günümüzde doğa sporları ve günlük giyimde de kullanılmaktadır (Görsel 4.66, 4.67).



Görsel 4.66: Kamuflaj desenli kumaş



Görsel 4.67: Kamuflaj kumaştan üretilmiş şort

Kumaşın eninde yer alan ve bir bölgede yatay kümelenmiş desenler, elbiselerin etek ucuna denk gelecek şekilde kullanılabilir. Bu türden desenli kumaşlara **sulu kumaş** denir (Görsel 4.68). Bu kumaşlardan üretilen elbiseler, dikkati etek ucuna çektiği için üst bedeni geniş olan vücut tiplerinin kullanımına uygundur (elma tip, armut tip, kum saati tip).



Görsel 4.68: Sulu kumaştan üretilmiş elbise

Kilim deseni ve saç örgüsü motifleri, genellikle kışlık örgü kumaşlardan üretilen kazaklarda kullanılır (Görsel 4.69, 4.70).



Görsel 4.69: Kilim desenli kazak



Görsel 4.70: Saç örgüsü deseni

Denizi ve yaz mevsimini çağrıştıran desenler, daha çok yaz mevsiminde ve deniz kenarında kullanılmak üzere tasarlanan giysilerde kullanılır (Görsel 4.71, 4.72).



Görsel 4.71: Balık desenli atlet



Görsel 4.72: Marine desenli tişört

Tropikal bitkilerin yapraklarına benzeyen bu desen, genellikle yazlık elbiselerde ve erkek gömleklerinde kullanılır. Bu gömlekler **Hawaii gömleği** olarak adlandırılır (Görsel 4.73).



Görsel 4.73: Tropikal desen ve Hawaii gömlek



Görsel 4.74: Çizgili gömlek

Boyuna çizgili pamuklu kumaşlar genelde gömleklerde kullanılır ve bu tarz kumaşlar gömleklik olarak satılır (Görsel 4.74). Boyuna çizgiler kişiyi olduğundan daha ince ve uzun gösterirken enine çizgiler daha geniş, kilolu ve kısa gösterir.

3. UYGULAMA

DESENE UYGUN GİYSİ TASARLAMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22636

GÖREV
Bu uygulamada sizden doku konusunun uygulama faaliyetinde renklendirip paspartuladığınız desene uygun olduğunu düşündüğünüz bir giysi çizmeniz beklenmektedir.

YÖNERGE
Desene uygun giysi tasarımı çalışmanızı yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 3. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Resim kâğıdı, kurşun kalem, cetvel, silgi, guaj boya, sulu boya fırçası (2 No.-4 No. vb.), renk paleti, duralit, kâğıt kıskacı, su kabı, temiz su.

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınızı ortalayarak uygun büyüklükte bir giysinin teknik çizimini yapınız.
   - Giysinin sadece önden görünümünü çiziniz.
3. Teknik çizimini yaptığınız giysinin üzerine deseninizi kumaş hareketlerine uygun çiziniz.
   - Deseninizi birim biçim tekrarı yaparak giysinin içini dolduracak şekilde çiziniz.
4. Çizdiğiniz deseni paspartulu çalışmadaki renklerle renklendiriniz.
5. Renk sayısına uygun birimden oluşan ton çubuğu hazırlayınız.
6. Hazırladığınız ton çubuğunu kullandığınız renklerle tamamlayınız.
7. Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.

3. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. Belirlenen desene uygun giysi modeli belirledi.		
2. Giysinin teknik çizimini yaptı.*		
3. Teknik çizimi yapılmış giysiye seçilen deseni uyguldı.*		
4. Uyguladığı deseni renklendirdi.*		
5. Renklendirilen çalışmanın altına ton çubuğu çizdi.		
6. Ton çubuğunu çalışmada kullanılan renklerle doldurdu.		
7. Süreyi verimli kullandı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Değerlendirme

Gözlenecek davranışlarda (*) ile ifade edilen davranışın gerçekleşmesi 20 puana, diğerleri 10 puana karşılık gelir.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4.2.2. Deseni Farklı Yorumlarla Giysiye Aktarma

Desene uygun giysi seçildikten sonra desen, aynı giysi üzerinde raportları (birim biçim tekrarı) veya sadece renk ve büyüklükleri değiştirilerek kullanılır. Koleksiyon hazırlanırken bütünlük sağlanması için koleksiyonun farklı parçalarında aynı veya küçük değişikliklerle kullanılabilir.

Renk varyantları ve tekrar yöntemleri, değiştirilerek elde edilmiş geometrik desenin tek bir giysi modelinde kullanılmasıdır (Görsel 4.75, 4.76, 4.77, 4.78).



Görsel 4.75: Geometrik desenli atlet



Görsel 4.76: Geometrik desenli atlet



Görsel 4.77: Geometrik desenli atlet



Görsel 4.78: Geometrik desenli atlet

Siyah beyaz **mandala** deseni, yorum farkıyla aynı model elbiseye uygulama örneği (Görsel 4.79, 4.80)



Görsel 4.79: Siyah beyaz mandala desenli elbise



Görsel 4.80: Siyah beyaz mandala desenli elbise

Renkli **mandala** deseni, farklı renklerle farklı giysilere uygulama örneği (Görsel 4.81, 4.82)



Görsel 4.81: Renkli mandala desenli elbise



Görsel 4.82: Renkli mandala desenli elbise

Etnik çiçek desenli kumaş, farklı renklerle aynı giysiye uygulama örneği (Görsel 4.83, 4.84)



Görsel 4.83: Etnik çiçekli elbise



Görsel 4.84: Etnik çiçekli elbise

4. UYGULAMA

DESENİ UYGUN GİYSİYE AKTARMA

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=22638

GÖREV

Kitabınızın ilk konularından itibaren verilmiş olan desen örneklerini inceleyiniz. Bu uygulamada sizden seçtiğiniz bir deseni öğrendiğiniz yorumları kullanıp aşağıda teknik çizimi verilmiş olan giysilerden birine aktarmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

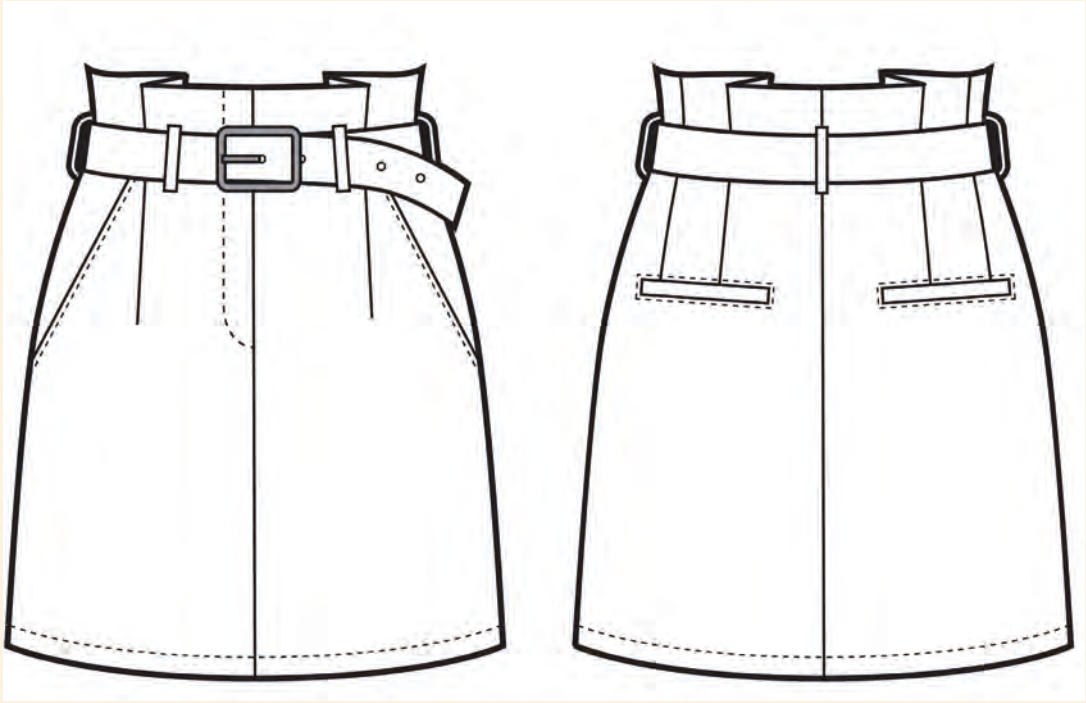
Deseni uygun giysiye aktarma çalışmanızı yaparken aşağıdaki işlem basamaklarını takip ediniz. Yapacağınız çalışma, uygulama sonundaki 4. Kontrol Listesi ile değerlendirilecektir.

Araç Gereç

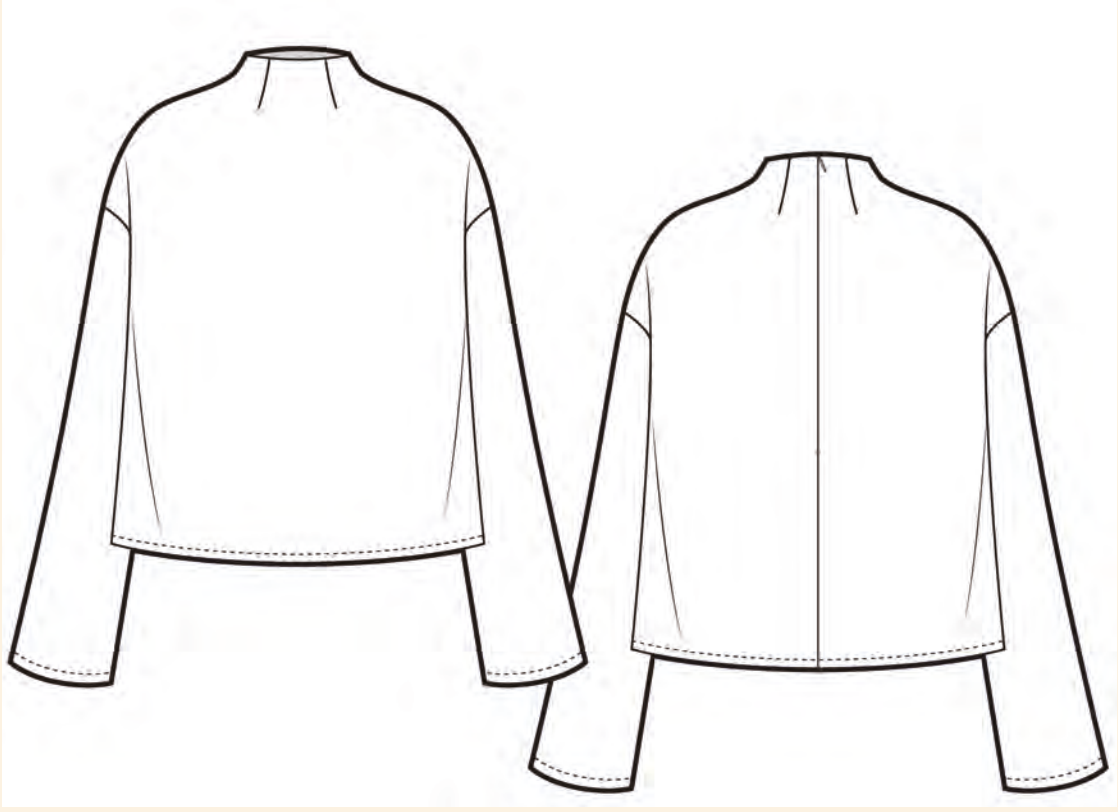
Resim kâğıdı, kurşun kalem, cetvel, silgi, guaj boya, sulu boya fırçası (2 No., 4 No. vb.), renk paleti, duralit, kâğıt kıskacı, su kabı, temiz su.

İŞLEM BASAMAKLARI

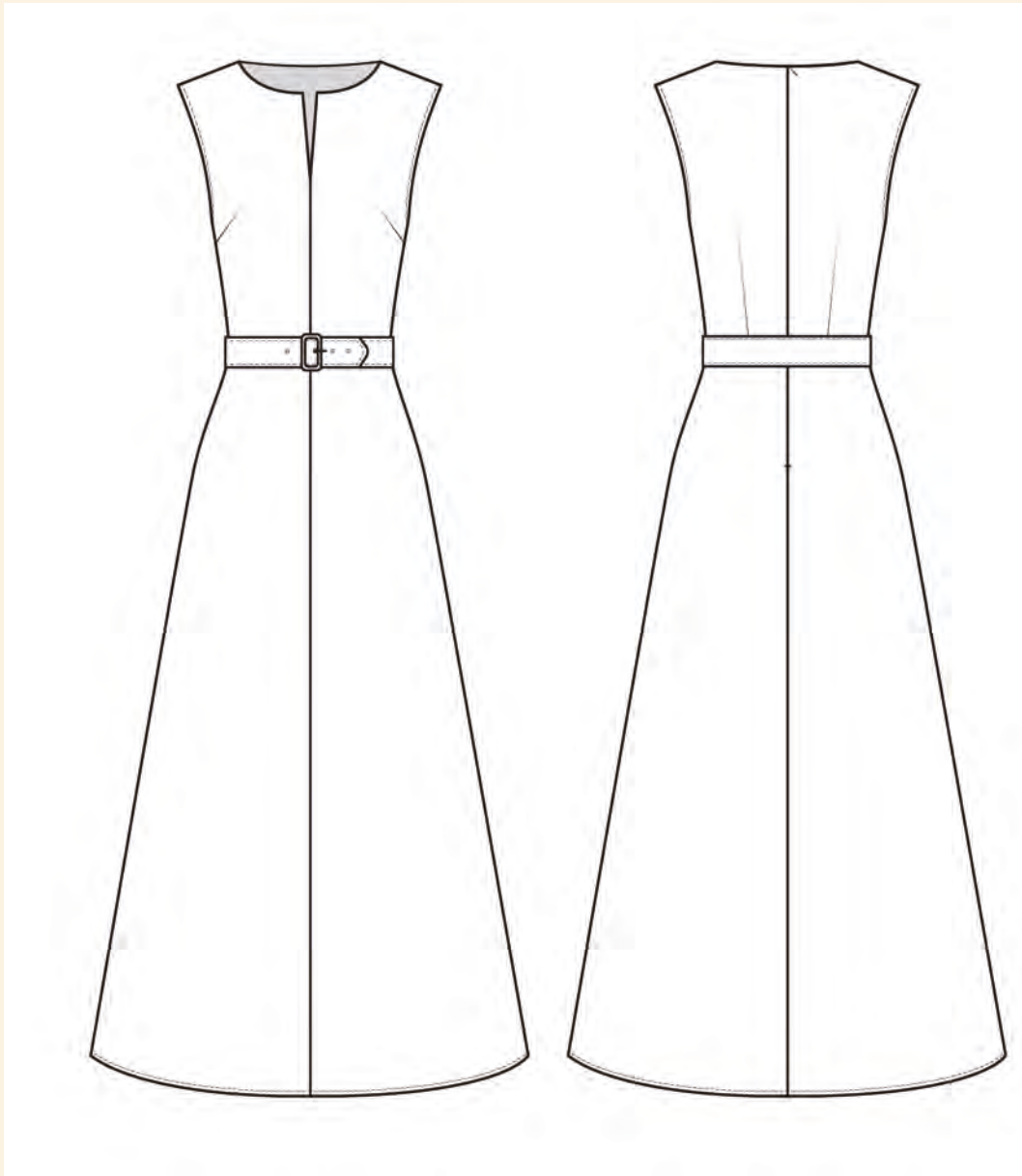
1. Çalışmanıza başlarken iş sağlığı ve güvenliğine uygun tedbirleri alınız.
   - Önlüğünüzü giyiniz, ortamı ve malzemelerinizi hazırlayınız.
   - Malzemelerinizi ekonomik ve temiz kullanmaya dikkat ediniz.
2. Resim kâğıdınızı yatay tutup dik bir çizgiyle iki eşit bölüme ayırınız.
   - 1. bölüm seçilen modelin önü, 2. bölüm seçilen modelin arkası içindir.
3. Seçtiğiniz modelin önünü 1. bölüme çiziniz.
4. Seçtiğiniz modelin arkasını 2. bölüme çiziniz.
5. Bölümde çizimini yaptığınız giysinin üzerine seçtiğiniz deseni uygulayınız.
   - Deseninizi birim biçim tekrarı yaparak karenin içini dolduracak şekilde çiziniz.
6. Bölümde çizimini yaptığınız giysinin üzerine seçtiğiniz deseni uygulayınız.
   - Deseninizi birim biçim tekrarı yaparak karenin içini dolduracak şekilde çiziniz.
   - Desen tekrarınızı ön bedende uyguladığınızdan farklı seçiniz.
7. İki çiziminizi de birbirinden farklı renkler kullanarak renklendiriniz.
   - Ön bedende tamamlayıcı renk kontrastını kullanınız.
   - Arka bedende açık koyu renk kontrastını kullanınız.
8. Her iki çalışmanızın altında o çalışmada kullandığınız renklerin ton çubuğunu oluşturunuz.
   - Ton çubuğunuzu, kullandığınız renk adedi kadar bölümlere ayırınız.
   - Çalışmada kullandığınız renkleri uygulayarak ton çubuğunuzu tamamlayınız.
   - Uygulamayı işlem basamaklarını dikkate alarak tamamlayınız.



Görsel 4.85: Etek teknik çizimi



Görsel 4.86: Bluz teknik çizimi



Görsel 4.87: Elbise teknik çizimi

4. KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için EVET, gözlemlemediğiniz ölçüt için HAYIR kutucuğunun altına X işareti koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	EVET	HAYIR
1. İstenen bir kumaş deseni belirledi.		
2. Seçtiği giysinin ön bedenini, teknik çizim özelliklerine uygun olarak 1. bölüme çizdi.		
3. Seçtiği giysinin arka bedenini, teknik çizim özelliklerine uygun olarak 2. bölüme çizdi.		
4. Belirlenen deseni, birim biçim tekrarı yaparak 1. bölümde oluşturduğu modelin içine çizdi.		
5. Belirlenen deseni, birim biçim tekrarı yaparak 2. bölümde oluşturduğu modelin içine çizdi (1. bölümdekinden farklı bir tekrar uyguladı.).		
6. 1. bölümdeki çizimi, tamamlayıcı renk kontrastı özelliklerine göre renklendirdi.		
7. 2. bölümdeki çizimi, açık koyu renk kontrastı özelliklerine göre renklendirdi.		
8. Her iki alana da ton çubuğu çizdi.		
9. Ton çubuklarını, çalışmada kullandığı renkleri kullanarak tamamladı.		
10. Süreyi verimli kullandı, temiz ve düzenli çalıştı.		

Hayır olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Değerlendirme

Gözlenecek davranışların gerçekleşmesi 10 puana karşılık gelir.

Uygulamanız için 1. ekte yer alan Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyunuz. Doğru olanların başındaki paranteze D, yanlış olanlara ise Y yazınız.

1. ( ) Kumaş; liflerin ya da ipliklerin birbirine bağlanmasıyla oluşturulan tekstil ürünüdür.

2. ( ) Tasarımcı; tasarlama sürecinde sanattan, tarihten, arkeolojiden vb. esinlenir.

3. ( ) Günümüzde dünyanın en büyük pamuk üreticileri Japonya ve İtalya'dır.

4. ( ) Pamuklu kumaşlar, uzun süre güneşte kalırsa solar.

5. ( ) Doğal bir lif olan yün, çok buruşur.

B) Aşağıda verilen cümleleri okuyunuz. Boş bırakılan yerleri uygun terim ve kelimelerle tamamlayınız.

6. Desen; herhangi bir nesnenin, konunun, bir düşüncenin ve kavramın ..... olmadan çizgisel anlatımla betimlenmesi eylemidir.

7. Giysi tasarımına başlanmadan önce bir hedef kitle seçilir ve bu ..... göre bazı kriterlere uyularak tasarıma başlanır.

8. Bir kişinin yapmayı düşündüğü, hayal ettiği bir şeyi olması ya da yapılması istenen biçimde zihninde tasarlamasına ..... denir.

9. Tasarım yapılan dönemin özellikleri göz önünde bulundurularak ..... oluşturulur.

10. 1960'lı yıllarda trend olan ..... stilin kumaş desenlerindeki ifadesi ise puantiyeler olmuştur.

C) Aşağıda verilen soruları dikkatlice okuyunuz. Doğru seçeneği işaretleyiniz.

11. Türkiye'de ipekli kumaş üretimiyle ünlü olan ilimiz aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adana B) Bolu C) Bursa D) Diyarbakır E) İstanbul

12. Aşağıdakilerden hangisi modele uygun kumaş seçilirken dikkat edilmesi gereken özellikler arasında yer almaz?

A) Hedef kitlenin talebi B) Kumaşın markası C) Güncel moda trendleri
D) Estetik görünüm ve rahatlık E) Üretim kolaylığı

13. Aşağıdakilerden hangisi temel tasarım ögelerinden değildir?

A) Denge B) Ritim C) Süsleme D) Oran E) Vurgu

14. "Dikkatin üst bedenden uzaklaşması için üst bedende koyu renk ve daha sade desenler kullanılmalı, vurgu alt bedene yapılmalıdır. Dikey desenler ve boyuna çizgiler kullanılmalıdır." **ifadesi aşağıdaki beden tiplerinden hangisi için geçerlidir?**

A) Armut B) Dikdörtgen C) Elma D) Kum saati E) Üçgen

15. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı padişahlarının kaftanlarında yaygın olarak kullanılan desenlerden biridir?

A) Güneş B) Çintemani C) Meşe ağacı D) Nilüfer E) Zebra

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU (EK-1)

Aşağıda verilen ifadeler, yaptığınız uygulama çalışmasına göre kendinizi değerlendirmeniz için hazırlanmıştır. İlgili ifadeler size uygun değilse "Çok Az"ı, biraz uygunsa "Kısmen"i, çok uygunsa "Tamamen"i çarpı (X) işareti ile işaretleyiniz. Tüm ifadeleri işaretlemeyi unutmayınız.

İFADELER	Dereceler		
	Çok Az (1)	Kısmen (2)	Tamamen(3)
1. Uygulama öncesi hazırlıklarımı ilgi ve istekle yaptım.			
2. Uygulamayı yapmaktan mutluluk duydum.			
3. Uygulamayı bitirdiğimde yeni ve önemli bilgiler edindim.			
4. Bu tür uygulamalar yapmaya devam etmek isterim.			

Açıklama

Aşağıdaki soruları kendi görüşlerinizi dikkate alarak yanıtlayınız.

1. Bu çalışmada neler öğrendiniz?

.....

.....

2. Çalışmanın hangi aşamalarında zorlandınız? Neden?

.....

.....

3. Çalışmanın hangi aşamalarında daha iyiydiniz? Neden?

.....

.....

4. Kendinizi hangi alanda geliştirmelisiniz?

.....

.....

5. Bu çalışmaya benzer çalışmalar yaparken dikkat edeceğiniz noktalar nelerdir?

.....

.....

Öğretmen Yorumu:

KAYNAKÇA

Acar, S., & Yıldırım, L. (2011, 3 22). Tekstil Tasarımı Eğitiminde “Tapestry’’lerde Renk Uygulamalarına Bir Örnek. 11 25, 2020 01.05 tarihinde dergipark.org.tr: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/275342 adresinden alındı.

Bayraktar, F. (1990). Giyimde Kullanılan Kumaşlar. Ankara: Sim Matbaası.

Bayraktar, F. (1990). Giyim. Ankara: Sim Matbaası.

Beyoğlu, A. (2015). Sanat Eğitiminde Kolaj Tekniği ve Richard Hamilton’un Eser Örneğinin İncelenmesi. 12 13, 2020 20.45 tarihinde dergipark.org.tr: dergipark.org.tr/tr/download/article-file/714528 adresinden alındı.

Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2012). Sanat Eğtimi ve Öğretimi. 2020: Pegem Akademi.

Bozkurt, B. (2020). Temel Sanat Eğitimi (PowerPoint Sunusu). Ekim 21, 2020 10:30 tarihinde acikders.ankara.edu.tr: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/125801/mod_resource/content/1/Temel%20Sanat%20E%C4%9Fitimi%20Hafta%207.pdf adresinden alındı.

Demir, A. (1993). Temel Plastik Sanatlar Eğitimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Coles, M. (1995). Dikim Teknikleri Günümüz Dikiş Dünyası İçin Kapsamlı Bir Rehber. Ankara: Gaye Filmcilik Matbaacılık San ve Tic. A.Ş.

Çağlarca, S. (1993). Renk ve Armoni Kuraları. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Çağlayan, E. (2018). Sanat Eğitiminde KolajTekniği ve Öğrencilerin Kompozisyon Kurma Becerilerine Katkısı. 12 12, 2020 00.30 tarihinde pau.edu.tr: http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/562074222_1.%20makale.pdf adresinden alındı.

Çakır, Ö. (2009). Ben Ne Giydiğimi Biliyor muyum? İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hizmetleri.

Çiçek, G. (2019). Grafik Tasarımda Renk Kullanımları. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Ergün, C. (2012). Temel Sanat Eğitiminde ve Çağdaş Sanatta Kolaj-Fotomontaj. 12 12, 2020 23.35 tarihinde marmara.edu.tr: http://dspace.marmara.edu.tr/handle/11424/1680 adresinden alındı.

Gezer, Ü. (2019, Eylül). Çağdaş Sanat ve Tasarım Eğitiminde Görsel Tasarım Ögeleri ve İlkeleri. Ulak Bilge Sosyal Bilimler Dergisi, 595-614. Kasım 8, 2020 10:40 tarihinde http://www.ulakbilge.com/makale/pdf/1567692023.pdf adresinden alındı.

Gökaydın, N. (2002). Temel Sanat Eğitimi. Ankara: MEB.

Gönen, G. (-). Açık-Koyu, Işık-Gölge. Kasım 01, 2020 12:00 tarihinde ankara.edu.tr: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/139879/mod_resource/content/1/1.%20hafta-d%C3%B6n%C3%BC%C5%9Ft%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC.pdf adresinden alındı.

Gönen, G. (-). Doku. Kasım 01, 2020 11:45 tarihinde ankara.edu.tr: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/139880/mod_resource/content/1/2.hafta-d%C3%B6n%C3%BC%C5%9Ft%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC.pdf adresinden alındı.

Gönen, G. (-). Strüktür. Kasım 01, 2020 12:10 tarihinde ankara.edu.tr: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/139883/mod_resource/content/1/4.%20hafta-d%C3%B6n%C3%BC%-C5%9Ft%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC.pdf adresinden alındı.

Heiman, J. (2007). 60's Fashion Vintage Fashion And Beauty Ads. İtaly: Taschen

İnnap, H. S. (2012). Renk ve Rengin Moda Üzerine Etkisi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Jones, S. J. (2009). Moda Tasarımı. (H. Kılıç, Çev.) İstanbul: Güncel Yayıncılık.

Kılınç, K. (2019). 2000'li Yıllarda Türkiye'de Kolaj: Sanatçılar ve Uygulamalar. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalı Resim Sanat Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kopan, D. (2008). Anadolu'da Deri Giyim Tarihi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Metlioğlu, H. H. (2015). Dokuma Kumaş Tasarımında Yaratıcılık İçin Bir Yöntem Önerisi. dergipark, 1-10. https://dergipark.org.tr/tr/pub/yedi/issue/21846/234870 adresinden alındı.

Mikayilova, M. (-). Doku ve Desen Ders Notu. Kasım 4, 2020 13:25 tarihinde omu.edu.tr: https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/mihriban.mikayilova/120616/KONU%205%20DOKU%20%20VE%20DESEN%20%20DERS%20NOTU.pdf adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Modada Temel Sanat Dersi / Ders Bilgi Formu. Ekim 19, 2020 11:00 tarihinde kitap.eba.gov.tr: http://kitap.eba.gov.tr/panel/dosyalar/upload/0/0/P_0_13_10_2020_23_43_58_62.pdf adresinden alındı.

Olgaç, P. (1981). Giysi Tasarımında Sanat Prensipleri. İstanbul: Ya-Pa.

Olgaç, P. (1981). Moda Resmi. İstanbul: Ya-Pa.

Özdemir, T. (2005). Tasarımda Renk Seçimini Etkleyen Kriterler. 10 27, 2020 17.42 tarihinde dergipark.org.tr: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/50244 adresinden alındı.

Sakarya, K., & Özdemir, T. (2015). Renk Algısının Şekillenmesinde Renk Eğitiminin Rolünün Soyut Kavramlar Aracılığıyla İrdelenmesi. 11 3, 2020 19.35 tarihinde www.researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/313681254_Renk_algisinin_sekillenmesinde_renk_egitiminin_rolunun_soyut_kavramlar_araciligiyla_irdelenmesi adresinden alındı.

Sarıoğlu, H. M. Ç. (tarih yok). Kumaş Bilgisi ve Tasarımdaki Önemi. Dergipark, 1-6. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/275331 adresinden alındı.

Seaman, J. , Tatham, C. (2016). Moda Tasarımı Çizim Dersleri. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Sezgin, N. (2018). Stilistlik ve Moda Tasarım Çizimleri. İstanbul: Alternatif Yayıncılık Ltd.Şti.

Smith, A. (2009). The Sewing Book. New York: Norma Mac Millan.

Sözen, M., & Tanyeli, U. (1992). Sanat Kavramı ve Terimler Sözlüğü. Remzi Kitapevi.

Tunalı, İ. (2004). Tasarım Felsefesine Giriş. İstanbul: Yapı Yayın.

Tüba. (2020). Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü. Erişim: http://www.tubaterim.gov.tr adresinden alındı.

www.tdk.gov.tr. (2021, Nisan 17).Türk Dil Kurumu, (2020). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı. Erişim saati:15.40

Ustaoğlu, E. (2007). Renklerin İnsan Yaşamındaki Yeri. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yetmen, G. (2016). Moda Tasarımında Temel Tasarım Öğelerinin Önemi. İdil Dergisi: http://www.idildergisi.com/makale/pdf/1461076510.pdf adresinden alındı.

Whitoutmine. (2020). Temel Sanat Eğitimi Nedir? 10 20, 2020 tarihinde wattpad: https://www.wattpad.com/506814192-resim-sanat%C4%B1-temel-sanat-e%C4%9Fitiminedir adresinden alındı.

GÖRSEL KAYNAKÇASI

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1709

CEVAP ANAHTARI (1. ÖĞRENME BİRİMİ)

Doğru Yanlış
1.D
2.Y
3.D
4.D
5.Y
Boşluk Doldurma
6. kırık çizgi
7. çizgi
8. puantilizm
9. akıcılık
10. helezonik-eğik
Çoktan Seçmeli
11. D
12. B
13. B
14. D
15. B

CEVAP ANAHTARI (2. ÖĞRENME BİRİMİ)

Doğru Yanlış
1.D
2.D
3.Y
4.Y
5.D
Boşluk Doldurma
6. armoni
7. guaj boyanın
8. açık koyu kontrastı
9. renk
10. kolaj tekniği
Çoktan Seçmeli
11. A
12. E
13. B
14. B
15. E

CEVAP ANAHTARI (3. ÖĞRENME BİRİMİ)

Doğru Yanlış
1. D
2. D
3. Y
4. Y
5. D
Boşluk Doldurma
6. guaj boya
7. doku
8. biçim
9. sistem
10. kristal dokular
Çoktan Seçmeli
11. C
12. B
13. C
14. B
15. C

CEVAP ANAHTARI (4. ÖĞRENME BİRİMİ)

Doğru Yanlış
1. D
2. D
3. Y
4. D
5. Y
Boşluk Doldurma
6. renk kaygısı olmadan
7. hedef kitleye
8. tasarım
9. beğeni tahminleri
10. romantik
Çoktan Seçmeli
11. C
12. B
13. B
14. C
15. B



Yeni Nesil 112 Acil Çağrı Merkezi

7 kuruma ait acil çağrı numaraları artık tek numarada.
(İtfaiye, Jandarma, Polis, Sağlık, Orman, Sahil Güvenlik, AFAD)